

Evangelium v Listu Galatským

4/2011
PRŮVODCE STUDIEM BIBLE

OBSAH

1. Pavel – apoštol pohanů
2. Pavlova autorita a evangelium
3. Jednota evangelia
4. Ospravedlnění vírou v Ježíše
5. Víra ve Starém zákoně
6. Zaslíbení a zákon
7. Cesta víry
8. Z otroků dědicové
9. Pavlova pastorální výzva
10. Dvě smlouvy
11. Svoboda v Kristu
12. Žít podle Ducha
13. Evangelium a církve
14. Chlubit se křížem

    Za materiály ke studiu sobotní školy je zodpovědné oddělení sobotní školy při Generální konferenci Církve adventistů sedmého dne a oddělení sobotní školy při Česko-Slovenské unii. Text materiálů byl při překladu upraven podle pravidel dohodnutých s oddělením sobotní školy při Generální konferenci.

Evangelium v Listu Galatským

Průvodce studiem Bible

Autor: Carl P. Cosaert

Šéfredaktor: Clifford R. Goldstein

4. čtvrtletí 2011

Foto: Archiv

Grafická úprava a sazba Stanislav Staněk

Vydalo nakladatelství Advent-Orion, spol. s r. o.

pro Církve adventistů sedmého dne

Vytiskly Těšínské papírny, spol. s r. o.

Vydání první, Praha 2011

ISBN 978-80-7172-921-1

ISSN 0409-3208

Úvod

Evangelium v Listu Galatským

Teolog Alan Cole připodobnil Pavlův list do Galacie k „duchovnímu dynamitu“. Myslím, že právem. S výjimkou Listu Římanům nevyvolala žádná jiná biblická kniha tak velké duchovní oživení a reformaci. Dá se říci, že myšlenky Listu Galatským (spolu s dopisem Římanům) daly vzniknout protestantismu. Právě při čtení tohoto listu byl Martin Luther poprvé osloven evangeliem o ospravedlnění vírou. Řekl: „List Galatským je moje epištola. Je to, jako bych se s ní oženil. Je to moje Katarína (*jméno Lutherovy manželky*).“

Právě List Galatským byl základem probuzeneckých kázání Johna Wesleyho. Tento hrdina víry stál v čele duchovního oživení, které zasáhlo nejen britské ostrovy, ale celý anglicky mluvící svět.

Byl to právě List Galatským, který ovlivnil i teologii mladého hnutí adventistů sedmého dne. Prostřednictvím studia Listu Galatským E. J. Waggoner a A. T. Jones pomohli Církvi adventistů sedmého dne v osmdesátých a devadesátých letech 19. století znovu objevit pravdu o ospravedlnění vírou.

Čím tento list oslovil srdce tolika lidí a přivedl je k duchovnímu oživení? Tím, že mluví o tématech, která jsou důležitá pro každého křesťana: o svobodě, úloze zákona ve spasení, našem postavení v Kristu a životě v Duchu. Odpovídá na odvěkou otázku: Jak mohou být hříšní lidé ospravedlněni před svatým a spravedlivým Bohem?

Některými z těchto témat se sice zabývají i jiné knihy (například List Římanům), ale List Galatským je jiný. Je stručnější a výstižnější. O jednotlivých tématech Pavel píše velmi osobně a v zaníceném pastoračním duchu, který se i dnes dotkne srdce otevřeného působení Božího Ducha.

I když k nám Pavlův list osobně promlouvá, lépe mu porozumíme, když si přiblížíme situaci, kterou Pavel pod vedením Ducha svatého řešil. Odborníci se domnívají, že dopis Galatským je Pavlovým prvním listem. Pravděpodobně byl napsán v roce 49 po Kr., po známém koncilu v Jeruzalémě (Sk 15). Tento list je možná nejstarším známým křesťanským dokumentem. Jak vyplývá z knihy Skutky apoštolů a Listu Galatským, raná církev řešila závažný problém týkající se spasení pohanů. Podle jedné skupiny křesťanů (známé jako judaisté) samotná víra v Ježíše pohanům nestačí. Tvrdili, že pokud chtějí být pohané spaseni, musí se nechat obřezat a musí zachovávat Mojžíšův zákon (Sk 15,1). Proto nás vůbec nepřekvapuje, že poté, co Pavel založil sbor v Galacii, někteří z těchto judaistů tam přicestovali, aby „dali věci do pořádku“ (Ga 1,6–10).

Když se to Pavel doslechl, okamžitě jednal. Byl si vědom toho, že toto falešné evangelium o spasení vírou a skutky může podkopat Kristovo dílo. Proto píše Galatským dopis, ve kterém vášnivě brání evangelium. Těmi nejsilnějšími slovy označuje toto falešné učení pravým jménem – jako zákonictví.

Biblické úkoly nás toto čtvrtletí zvou na cestu s apoštolem Pavlem, který prosí Galatské, aby zůstali věrní Ježíši. Zároveň nám dávají příležitost zamyslet se nad tím, jak my sami chápeme evangelium. Věříme, že během tohoto čtvrtletí Duch svatý zapálí v našich srdcích duchovní oživení a znovu si uvědomíme, co pro nás Bůh v Ježíši Kristu vykonal.

Carl Cosaert, PhD., přednáší Nový zákon a Dějiny raného křesťanství na Walla Walla University, College Place ve státě Washington, USA.

PAVEL – APOŠTOL POHANŮ

Texty na tento týden

Sk 6,9–15; 9,1–9; 1S 16,7; Mt 7,1; Sk 11,19–21; 15,1–41

Základní verš

Po těch slovech bratří už nic nenamítali, ale velebili Boha: „Tak i pohany povolal Bůh k pokání, aby dosáhli života!“ (Sk 11,18)

Saul z Tarsu (po obrácení ho známe pod jménem apoštol Pavel) byl zbožný, Bohu oddaný věřící. Patřil k vyvolenému židovskému národu. Celý život ho učili, jak důležitý je zákon a že se blíží politické vysvobození Izraele. Dá se proto chápat jeho zaujetí pro vlastní náboženství. Pochopit (i když ne omluvit) se dá i Pavlova nenávisť vůči následovníkům Krista. Jednoduše se neuměl smířit s představou dlouho očekávaného Mesiáše, který měl zemřít potupnou smrtí jako nejhorší zločinec.

Saul byl přesvědčen, že Ježíšovi následovníci nedodrží Tóru (Zákon), a jsou tedy překážkou naplnění plánu, který má Bůh s Izraelem. Jejich tvrzení, že ukřižovaný Ježíš je Mesiáš a vstal z mrtvých, bylo podle něj nebezpečným bludem. Takový nesmysl prostě nemohl tolerovat, stejně jako toho, kdo nebyl ochoten se ho vzdát. Saul se rozhodl být Božím vyslancem, jehož úkolem je zbavit národ těchto bludařů. Proto se zhostil úlohy krutého pronásledovatele všech, kteří věřili, že Ježíš je Mesiáš.

Bůh měl však se Saulem jiný plán. Tento horlivý pronásledovatel křesťanů bude nejen zvěstovat Ježíše jako Mesiáše, ale bude hledat nové věřící dokonce mezi pohany!

Pronásledovatel křesťanů

¹Saul schvaloval, že Štěpána zabili. Tehdy začalo kruté pronásledování jeruzalémské církve; všichni kromě apoštolů se rozprchli po Judsku a Samařsku. ²Zbožní muži Štěpána pochovali a velmi nad ním truchlili. ³Saul se však snažil církev zničit; pátral dům od domu, zatýkal muže i ženy a dával je do žaláře. (Sk 8,1–3)

Se Saulem z Tarsu se v knize Skutky apoštolů poprvé setkáváme v souvislosti s ukamenováním Štěpána (Sk 7,58); později ve spojení s rozsáhlým pronásledováním, které vypuklo v Jeruzalémě (Sk 8,1–5). Petr, Štěpán, Filip a Pavel sehrávají v knize Skutky apoštolů významnou roli, protože přímo zasahují do událostí, které vedly k rozšíření křesťanské víry za hranice židovského světa. Štěpán je zvláště významná osobnost, jehož kázání a mučednická smrt měly zřejmě velký vliv na Saula z Tarsu.

Štěpán byl řecky mluvící Žid a jeden z prvních sedmi diakonů (Sk 6,3–6). Ve Skutcích čteme, že skupina Židů-cizinců, kteří se přestěhovali do Jeruzaléma (v. 9), se začala hádat se Štěpánem kvůli tomu, co kázal o Ježíši. Je možné, dokonce pravděpodobné, že se této hádky zúčastnil i Saul z Tarsu.

Proti Štěpánovi byla vznesena podobná obvinění jako proti Ježíši (porovnej Sk 6,9–15 a Mt 26,59–61). Odpor vůči Štěpánovu kázání zřejmě způsobily dvě věroučné odlišnosti:

1) Štěpán vyvolal u svých protivníků hněv tím, že dostatečně nevyzdvihl židovský zákon a chrám, na kterých judaismus stojí. Židé je považovali za symboly náboženské a národní identity.

2) Štěpán nejen ubral na důležitosti těmto dvěma významným pilířům judaismu, ale přímo prohlásil, že skutečným základem pravé víry je Ježíš jako ukřižovaný a vzkříšený Mesiáš.

Tato Štěpánova slova byla pro zbožné farizeje rouháním (Fp 3,3–6). Saulův horlivý boj proti prvním křesťanům naznačuje, že pravděpodobně patřil k radikálnímu křídlu farizeů. Byl to člověk plný revolučního ducha. Saul věděl, že se velká prorocká zaslíbení o Božím království ještě nenaplnila (Da 2; Za 8,23; Iz 40–55). Pravděpodobně se domníval, že jeho úkolem je umožnit Bohu jejich uskutečnění. Podle něj se prorocství budou moci naplnit až tehdy, když bude Izrael očistěn od náboženské zkaženosti – včetně názoru, že tento Ježíš je Mesiáš.

Saul byl přesvědčen, že jedná správně, když posílá křesťany na smrt. Určitě máme být nadšení a zapálení pro to, čemu věříme. Budme však ve svých soudech opatrní a vždy se ptejme: Nemýlím se náhodou? Jak se dá najít správná vyváženost mezi upřímností a čestností?

**Osobní
studium**

Aplikace

Saulovo obrácení

On odpověděl: „Já jsem Ježíš, kterého ty pronásleduješ.“ (Sk 9,5b)

Osobní studium

I když Saulovo pronásledování je zpočátku poměrně nenápadné (hlídá oděv těm, co Štěpána kamenují), velmi rychle se mění v intenzivní (Sk 8,1–3; 9,1.2.13.14.21; 22,3–5). Několika slovy Lukáš připodobňuje Saulovo jednání k chování divoké, zuřivé šelmy nebo drancujícího vojáka, který chce zneškodnit svého protivníka. Slovo přeložené v Sk 8,3 jako „zničit“ je například v řeckém překladu Starého zákona (Ž 80,14) použito k popisu nekontrolovatelného a ničivého chování divočáka. Je zřejmé, že Saul při svém tažení proti křesťanům nejednal ledabyle. Šlo o dobře promyšlený a předem připravený plán, jak skoncovat s křesťanskou vírou.

Když si přečteme biblické záznamy o Saulově obrácení (Sk 9,1–18; 22,6–21 a 26,12–19), zjistíme, že velkou roli v něm sehrála Boží milost. V mysli vyvstává otázka: Zasloužil si Saul dobrotu, jakou mu Bůh prokázal?

Saulovo obrácení se muselo zdát z lidského pohledu nemožné (z toho vyplývá skepticizmus, jaký mnozí projevili, když se o tom doslechli). Jediné, co si Saul zasloužil, byl trest. Namísto trestu Bůh udělil tomuto horlivému farizeovi milost.

Všimněte si také, jak došlo k Saulovu obrácení. Saul nebyl ateista. I když se ve svém chápání Boha velmi mýlil, byl to zbožný člověk. Ježíšova slova adresovaná Pavlovi: „Marně se vzpínáš proti bodcům“ (Sk 26,14b; „ostnům“ – PBK) naznačují, že Saula usvědčil Duch Boží. Bodcem byla v antickém světě hůl s ostrým hrotem, která se používala například na pohánění volů, když se vzpírali tahat pluh. Saul se určitý čas vzpíral Božímu podněcování, ale nakonec se na cestě do Damašku během zázračného setkání se zmrtvýchvstalým Ježíšem rozhodl, že proti němu přestane bojovat.

Aplikace

Tvé obrácení možná nebylo (či nebude) tak dramatickou událostí jako Pavlovo (jehož zkušenost byla opravdu výjimečná). Jaká je tvoje odpověď na Boží milost? Proč nikdy nesmíme zapomenout na to, co nám bylo v Kristu dáno?

Saul v Damašku

¹⁰V Damašku žil jeden učedník, jménem Ananiáš. Toho Pán ve vidění zavola: „Ananiáši!“ On odpověděl: „Zde jsem, Pane.“ ¹¹Pán mu řekl: „Jdi hned do ulice, která se jmenuje Přímá, a v domě Judově vyhledej Saula z Tarsu. Právě se modlí ¹²a dostalo se mu vidění, jak k němu vchází muž jménem Ananiáš a vkládá na něj ruce, aby opět viděl.“ ¹³Ananiáš odpověděl: „Pane, mnoho lidí mi vyprávělo o tom člověku, kolik zla způsobil bratřím v Jeruzalémě. ¹⁴Také zde má od velekněží plnou moc zatknout každého, kdo vyzývá tvé jméno.“ (Sk 9,10–14)

Při setkání s Ježíšem Pavel oslepl. Pak dostal pokyn jít za mužem jménem Juda a u něj počkat na dalšího muže, který se jmenoval Ananiáš. Saulova fyzická slepota byla bezpochyby silnou připomínkou duchovní slepoty, která ho vedla k tomu, že pronásledoval Ježíšovy následovníky.

Setkání s Ježíšem na cestě do Damašku změnilo celý jeho život. Myslel si, že bojuje za správnou věc. Ale opak byl pravdou. Nepracoval pro Boha, ale proti němu. Do Damašku nepřišel Saul, ale úplně jiný člověk. Už to nebyl ten pyšný a horlivý farizeus, který odešel z Jeruzaléma. První tři dny v Damašku Saul strávil v půstu a modlitbě; nejedl, nepil, jen přemýšlel o tom, co se vlastně stalo.

Ananiáš byl viděním zaskočen. Jak silné pochybnosti a obavy musely tehdy naplňovat srdce a mysli věřících v Damašku, když ještě o tři roky později církev v Jeruzalémě váhala Pavla přijmout a uvěřit v jeho obrácení! (Viz Sk 9,26–30.)

Ananiáš dostal od Pána vidění, ve kterém mu oznámil překvapující zprávu o Saulovi z Tarsu. Cokoliv menšího než vidění nemuselo Ananiáše přesvědčit o tom, že to, co mu bylo o Saulovi oznámeno, je pravda – že nepřítel Židů, kteří uvěřili v Ježíše, se stal jedním z nich.

Saul odešel z Jeruzaléma s pověřením od velekněží, aby pronásledoval Kristovy vyznavače (Sk 26,12). Bůh měl však pro Saula jiné pověření: měl přinést evangelium pohanskému světu. Tato zpráva musela Ananiáše a další věřící šokovat ještě více než samotné Saulovo obrácení.

Tam, kde chtěl Saul zastavit šíření křesťanské víry, ho Bůh použil, aby se tato víra šířila dál. A to takovým způsobem, který převyšoval cokoliv, co si židovští věřící vůbec uměli představit.

Přečti si 1S 16,7; Mt 7,1 a 1K 4,5. Jaké je poselství těchto textů? Jak souvisí s opatrností ve vnímání duchovní zkušenosti druhých lidí? Jaké chyby se můžeme dopustit, pokud posuzujeme druhé?

**Osobní
studium**

Aplikace

Evangelium zvěstováno pohanům

*¹⁹Po smrti Štěpánově nastalo v Jeruzalémě pronásledování. Ti, kteří se od-
tud rozprchli, dostali se až do Fénicie, na Kypr a do Antiochie... ²¹Moc Boží
byla s nimi, a veliké množství lidí uvěřilo a obrátilo se k Pánu. ²²Zpráva
o tom se dostala k sluchu církve v Jeruzalémě a bratři poslali do Antiochie
Barnabáše. ²³Když tam přišel a spatřil, co se z milosti Boží děje, měl radost...
²⁵Proto se Barnabáš odebral do Tarsu, aby vyhledal Saula. ²⁶A když ho nale-
zl, vzal ho s sebou do Antiochie. Pracovali spolu v tamější církvi po celý rok
a vyučovali velké množství lidí. (Sk 11,19–26)*

Osobní studium

Pronásledování, které po Štěpánově smrti vypuklo v Jeruzalémě, způsobilo, že někteří věřící ze Židů utekli na sever, do 450 km vzdálené Antiochie (Sk 11,19–21.26). Antiochie byla hlavním městem římské provincie Sýrie. Co do důležitosti a významu se řadila hned za Řím a Alexandrii. Odhaduje se, že měla asi 500 000 obyvatel. Toto neobvykle kosmopolitní město bylo ideální nejen pro sbor z pohanů, ale také jako základna pro celosvětovou misi rané církve. Události v Antiochii motivovaly Barnabáše k tomu, že se rozhodl jít do tohoto města a následně pozvat i Pavla, aby mu přišel pomáhat (Sk 11,20–26).

Sestavit chronologii Pavlova života je poměrně obtížné. Zdá se však, že od jeho návštěvy Jeruzaléma hned po obrácení (Sk 9,26–30) do chvíle, kdy ho Barnabáš pozval do Antiochie, uběhlo asi pět let. Neumíme přesně říci, co Pavel v té době dělal. Z jeho slov zaznamenaných v Ga 1,21 vyplývá, že zřejmě kázal evangelium v oblasti Sýrie a Kilikie. Někteří připomínají, že možná právě v tomto období ho vydělila jeho nejbližší rodina (Fp 3,8) a vytrpěl těžkosti, o kterých píše v 2K 11,23–28.

Sbor v Antiochii působením Ducha svatého rostl. Záznam v Sk 13,1 naznačuje, že kosmopolitní charakter tohoto města se odrazil i na etnické a kulturní rozmanitosti samotného sboru. (Barnabáš byl z Kypru, Lucius z Kyrény, Pavel z Kilikie, Šimon pravděpodobně z Afriky a podobně i ostatní obrácení pohané.) Boží Duch chtěl, aby se evangelium dostalo k dalším pohanům. Z Antiochie se stala základna odvážných misijních aktivit daleko za hranice Sýrie a Judska.

Aplikace

Ještě jednou si přečti Sk 11,19–26. Co se můžeme naučit od sboru v Antiochii, který se vyznačoval velkou kulturní a etnickou rozmanitostí?

Konflikt v církvi

¹Tu přišli do Antiochie někteří lidé z Judska a začali bratry učit: „Nepřijmete-li obřízku, jak to předpisuje Mojžíšův zákon, nemůžete být spaseni.“ ²Pavel a Barnabáš s tím nesouhlasili a dostali se s nimi do sporu; proto bylo rozhodnuto, aby ti dva a ještě někteří jiní z Antiochie šli do Jeruzaléma a předložili tuto otázku apoštolům a starším. ⁴Když přišli do Jeruzaléma... ⁵Tu povstali někteří bratři z farizeů a prohlásili: „Pohané musí přijmout obřízku a musí se jim nařídit, aby zachovávali Mojžíšův zákon.“ (Sk 15,1.2.4.5)

Nic lidského není dokonalé. I ve společenství rané církve se objevil problém.

Ne každý z nových věřících se těšil z toho, že do církve přicházejí věřící z pohanů. Neshody se netýkaly samotné misie mezi pohany. Otázkou bylo, na základě čeho se pohané mohou připojit k církvi. Někteří se domnívali, že víra v Ježíše není dostačujícím identifikačním znakem křesťana. Namítali, že musí být doplněna obřízkou a poslušností Mojžíšova zákona. Tvrdili, že pokud se pohané chtějí stát skutečnými křesťany, musí být obřezaní. (Na základě Petrovy zkušenosti s Kornéliem a následně reakce popsané ve Sk 10,1–11.18 vidíme rozsah rozdělení mezi Židy a pohany.)

Návštěvy církevních představitelů z Jeruzaléma, kteří sledovali Filipovo působení mezi Samařany (Sk 8,14) a práci s pohany v Antiochii (Sk 11,22), naznačují určité obavy z přijetí nežidů do křesťanského společenství. Reakce na Petrovo pokřtění Kornéliá, neobřezaného římského vojáka, je jasným příkladem nesouhlasu, který v této otázce převládal mezi věřícími. Přijetí pohana, jakým byl Kornelius, možná někoho znepokojilo. Pavlovy záměrné snahy doširoka otevřít dveře církve pohanům jedině na základě víry v Ježíše však vedly některé k úmyslným pokusům podkopat Pavlovu službu (Sk 15,1–5).

I když koncil v Jeruzalémě (Sk 15) v konečném důsledku podpořil Pavla v otázce obřízky, opozice vůči Pavlově službě trvala dál. Asi o sedm let později, během Pavlovy poslední návštěvy Jeruzaléma, ho mnozí stále podezírali a nedůvěřovali mu. Když navštívil chrám, téměř přišel o život. Židé z Asie křičeli: „Izraelci, pojďte sem! To je ten člověk, který všude všechny učí proti vyvolenému lidu, proti Zákonu a proti chrámu“ (Sk 21,28; viz 21,20.21).

Osobní studium

Zkus se vžít do pozice těchto upřímně věřících Židů, které znepokojovalo Pavlovo učení. Proč se jejich obavy a odpor zdály někomu opodstatněné? Co se z toho můžeme naučit? Jak nás mohou kulturní či náboženské předsudky přivést na scesti? Jak se chránit před chybami?

Aplikace

Podněty k zamyšlení

„Dříve byl Pavel známý jako horlivý obhájce židovského náboženství a neúnavný pronásledovatel Ježíšových stoupenců. Byl odvážný, samostatný a vytrvalý. Se svým nadáním a vzděláním se mohl uplatnit na jakémkoli místě. Byl neobyčejně bystrý a svým jízlivým výsměchem dokázal svého protivníka přivést do nezáviděníhodné situace. A nyní židé viděli, jak se tento velmi nadějný mladý muž přidal k těm, které až dosud pronásledoval, a nebojácně kázal v Ježíšově jménu.

Generál, který padne v bitvě, je sice pro svou armádu ztracen, ale jeho smrt nepřítele nijak neposílí. Jestliže se však vysoce postavený muž spojí s nepřátelskými silami, pak nejenže se postrádají jeho služby, ale strana, k níž se přidal, se octne ve velké výhodě. Bůh mohl Saula z Tarsu na jeho cestě do Damašku usmrtit, čímž by pronásledovatele značně oslabil. Ve své prozřetelnosti však nejen ušetřil Saulův život, ale získal ho na svou stranu. A tak se hrdina, který bojoval po boku nepřítele, přidal ke Kristu. Pavel byl obratný řečník a ostrý kritik. Odhodlaně šel za svým cílem, byl odvážný a nenechal se zastrašit. A přesně tyto vlastnosti mladá církev potřebovala.“ (PNL 71; AA 124)

Otázky k rozhovoru

- 1. Někteří Pavlovi nejtvrďší odpůrci byli přátelé Židů, kteří uvěřili v Ježíše. Co se z toho můžeme naučit?*
- 2. Existuje hranice, kde na jedné straně je věrnost náboženským principům a na straně druhé odpor proti Bohu. Jak si můžeme být jisti, že naše věrnost principům nás nestaví proti Bohu?*

Shrnutí

Saulovo setkání se zmrtvýchvstalým Ježíšem na cestě do Damašku bylo rozhodujícím okamžikem v jeho životě i v dějinách rané církve. Bůh změnil bývalého pronásledovatele církve ve svého vyvoleného apoštola, který měl přinést evangelium pohanскому světu. Někteří se však těžce ztotožňovali s tím, že pohany přijímá do církve pouze na základě jejich víry. Je to mocný příklad toho, jakou překážkou naší misie mohou být předsudky a předpojatost.

PAVLOVA AUTORITA A EVANGELIUM

Texty na tento týden

2Pt 3,15.16; Ga 1, Fp 1,1 a Ga 5,12

Základní verš

Jde mi o přízeň u lidí, anebo u Boha? Snažím se zalíbit lidem? Kdybych se stále ještě chtěl líbit lidem, nebyl bych služebníkem Kristovým. (Ga 1,10)

Na jedné univerzitě studenti založili na půdě školy centrum, kde byl vítán každý – bez ohledu na rasu, pohlaví, společenské postavení nebo náboženské vyznání. Představte si, že po několika letech by se vrátili a zjistili by, že jejich pokračovatelé toto centrum zrekonstruovali. Místo jedné velké místnosti s prostorem pro společné setkávání – což mělo u všech vyvolat pocit jednoty – by byl tento prostor rozdělen na mnoho menších místností, přičemž vstup do každé z nich by byl podmíněn rasou, pohlavím atd. Studenti zodpovědní za rekonstrukci by to zdůvodnili tím, že tyto změny udělali na základě předchozí tradice.

V podobné situaci se nacházel Pavel, když psal dopis sboru v Galacii. Falešní učitelé chtěli změnit jeho záměr, kterým bylo připojení pohanů k církvi na základě víry. Tvrdili, že dříve, než se pohané mohou stát členy církve, musí se nechat obřezat.

Pavel věděl, že tento postoj je útokem na samotnou podstatu evangelia. Proto musel reagovat. Odpovědí byl List Galatským.

Pavel – pisatel listu

¹⁵A vězte, že ve své trpělivosti vám Pán poskytuje čas ke spáse, jak vám napsal i náš milý bratr Pavel podle moudrosti, která mu byla dána. ¹⁶Mluvil tak o tom ve všech svých listech. Některá místa jsou v nich těžko srozumitelná a neučení a neutvrzení lidé je překrucují, jako i ostatní Písmo, k vlastní záhubě. (2Pt 3,15,16)

Osobní studium

Raná církev vnímala Pavlovy listy různě. Byly ovlivněny jeho vzděláním, temperamentem a životní zkušeností. Když Pavel psal Galatským, neměl v úmyslu vytvořit mistrovské literární dílo. Vedený Duchem svatým mluvil o konkrétních situacích, které se týkaly jeho a věřících v Galacii.

Listy podobné tomu do Galacie sehrály rozhodující roli v Pavlově apoštolské službě. Jako misionář pohanů Pavel založil velký počet sborů po celém Středomoří. Navštěvoval je vždy, když měl k tomu příležitost. Na jednom místě však nemohl zůstat delší čas. Aby nahradil svou nepřítomnost, psal sborům listy, jejichž prostřednictvím je vedl. Po čase si kopie Pavlových listů sbory mezi sebou vyměnily (Ko 4,16). I když některé Pavlovy listy se ztratily, třináct novozákonních listů začíná jeho jménem. Jak vyplývá z úvodního textu (jehož autorem je Petr), Pavlovy listy už tehdy byly považovány za Písmo. Svědčí to o tom, že v dějinách církve si jeho služba záhy získala velkou autoritu.

Dva mladí odborníci z Oxfordu, Bernard Grenfell a Arthur Hunt, objevili v Egyptě asi pět tisíc fragmentů starověkého papyru (dokumenty napsané na papyrus, oblíbený materiál na psaní, který se používal několik století před Kristem a po Kristu). Kromě nejstarších kopií Nového zákona našli i faktury, daňová přiznání, potvrzení o příjmu a osobní dopisy.

Ukázalo se, že základní stavba Pavlových listů odpovídá stavbě všech dopisů ostatních pisatelů té doby. Osnova dopisů byla následující: (1) úvodní oslovení, které se zmiňuje o odesílateli a příjemci, a pozdrav; (2) slova díkůvzdání; (3) hlavní část listu; (4) závěr.

Při psaní se tedy Pavel řídil základní strukturou psaní dopisů té doby. Ke svým současníkům promlouval prostředky a způsobem, které dobře znali.

Aplikace

Kdyby byla Bible psána dnes, jaké vyjadřovací prostředky, formát a styl by Bůh použil, aby nás oslovil?

Pavlovo povolání

Pavel, apoštol povoláný a pověřený nikoliv lidmi, ale Ježíšem Kristem a Bohem Otcem, který Ježíše vzkřísil z mrtvých. (Ga 1,1)

I když Pavlovy listy byly napsány podle základní struktury psaní dopisů ve starověku, list Galatským obsahuje množství jedinečných charakteristických znaků, které nenacházíme v ostatních Pavlových listech. Tyto rozdíly nám mohou pomoci lépe pochopit situaci, do jaké Pavel psal.

**Osobní
studium**

Porovnej Pavlův úvodní pozdrav v Ga 1,1 s pozdravem v Ef 1,1; Fp 1,1 a 2Te 1,1. Čím se Pavlův pozdrav v Ga 1,1 podobá a čím liší od ostatních?

Pavlův úvodní pozdrav v listu Galatským je nejen trochu delší než v ostatních listech, ale svým způsobem se snaží popsat základ své apoštolské autority. Slovo „apoštol“ doslova znamená „ten, který je poslán“ nebo „posel“. V Novém zákoně se v tom nejprísnějším smyslu vztahuje na prvních dvanáct Ježíšových učedníků a pak na ty, kterým se vzkříšený Kristus zjevil a pověřil je, aby byli jeho svědky (Ga 1,19; 1K 15,7.8). Pavel v úvodu svého dopisu dává najevo, že patří do této skupiny.

Pavel zdůrazňuje, že své apoštolství nedostal od lidí. Je to pravděpodobně reakce na snahy podkopat jeho apoštolskou autoritu. Proč? Jak vidíme, někteří v tomto sboru se netěšili z Pavlova poselství, že spasení je založeno jedině na víře v Krista a ne na skutcích zákona. Měli dojem, že Pavlovo evangelium podkopává poslušnost. Tito nespokojenci dobře věděli, že základ Pavlova poselství je přímo spjat se zdrojem jeho apoštolské autority (J 3,34), a přece se rozhodli zaútočit na tuto autoritu.

Pavlovi oponenti sice nepopírali jeho apoštolství, namítali však, že na tom až tak nezáleží. Pravděpodobně tvrdili, že Pavel nepatřil mezi Ježíšovy první následovníky, proto jeho autorita nepochází od Boha, ale od lidí – snad od proroků a starších v Antiochii, kteří Pavla a Barnabáše pověřili být misionáři (Sk 13,1–3). Nebo možná jen od Ananiáše, který Pavla pokřtil (Sk 9,10–18). Podle jejich názoru byl Pavel poslem pouze z Antiochie nebo Damašku, nic víc! Proto namítali, že jeho poselství je jen jeho vlastním názorem, ne Božím slovem.

Pavel si uvědomoval nebezpečí těchto obvinění, proto okamžitě obhajuje apoštolství, které mu Bůh svěřil.

Jakým způsobem je dnes autorita Písma napadána v rámci naší církve? Jak můžeme tyto námitky rozpoznat? Jak (možná) ovlivnily tvůj postoj k autoritě Bible?

Aplikace

Pavlovo evangelium

³Milost vám a pokoj od Boha Otce našeho i Pána Ježíše Krista, ⁴který sám sebe vydal za naše hříchy, aby nás vysvobodil z nynějšího zlého věku podle vůle našeho Boha a Otce. ⁵Jemu buď sláva na věky věků. Amen. (Ga 1,3–5)

Osobní studium

Porovnej Pavlovy důrazy v úvodu následujících listů: Ga 1,3–5 s Ef 1,2; Fp 1,2 a Ko 1,2.

Jedním z charakteristických znaků Pavlových listů je způsob, jak spojuje ve svých pozdravech slova „milost“ a „pokoj“. Spojení těchto dvou slov je určitou obměnou nejtypičtějšího pozdravu v řeckém a židovském světě. Kde by řecký autor napsal „pozdrav“ (chairein), Pavel píše „milost“ (charis). A k tomu přidává typický židovský pozdrav „pokoj“.

Spojení těchto dvou slov není jen zdvořilostní záležitost. Naopak, tato slova v podstatě vystihují jeho pojetí evangelia (Pavel používá tato dvě slova více než kterýkoli jiný novozákonní pisatel). Milost a pokoj nejsou od Pavla, ale od Boha Otce a Pána Ježíše Krista.

I když Pavel nemá v úvodním pozdravu dostatek prostoru na to, aby mluvil o evangeliu obsírněji, mistrovským způsobem vyjadřuje podstatu evangelia v několika krátkých myšlenkách. Jaká je ústřední pravda, na níž spočívá evangelium? Podle Pavla to není náš soulad a podrobení se zákonu, tedy to, co zdůrazňovali Pavlovi odpůrci. Právě naopak, evangelium spočívá zcela v tom, čeho pro nás dosáhl Kristus svou smrtí na kříži a vzkříšením z mrtvých. Kristova smrt a vzkříšení vykonaly něco, co bychom my sami nikdy nedokázali. Zničily moc hříchu a smrti a osvobodily jeho následovníky z moci zla, která drží tolik lidí ve strachu a otroctví.

Když Pavel mluví o úžasné zprávě o milosti a pokoji, které nám Bůh dává v Kristu, spontánně přechází k doxologii (oslavě), kterou nacházíme v 5. verši.

Aplikace

Zkus stejně stručně jako Pavel v Ga 1,1–5 napsat, čím je pro tebe evangelium. Poděl se o to s ostatními.

Žádné jiné evangelium

6Divím se, že se od toho, který vás povolal milostí Kristovou, tak rychle odvrátíte k jinému evangeliu. 7Jiné evangelium ovšem není... 8Ale i kdybychom my nebo sám anděl z nebe přišel hlásat jiné evangelium než to, které jsme vám zvěštovali, budiž proklet! (Ga 1,6–8)

I když se Pavel ve svých listech adresovaných sborům zabýval různými místními problémy a otázkami, stále se držel zvyku po úvodním pozdravu vyjádřit modlitbu nebo vděčnost Bohu za víru svých čtenářů. Udělal to tak dokonce i v listu Korintským, kteří měli problém s pochybným chováním (srov. 1K 1,4 a 5,1). Situace v Galacii ho však natolik znepokojila a rozčílila, že úplně zapomněl na vděčnost a jde přímo k věci. (Porovnej s Ř 1,8; 1K 1,4; Fp 1,3 a 1Te 1,2.)

**Osobní
studium**

Jaká slova Pavel použil, aby vyjádřil své obavy ohledně toho, co se stalo v Galacii? Ga 1,6–9; 5,12

Ve své žalobě proti Galatským se Pavel nezdřáhá použít přísná slova. Obviňuje je, že jako křesťané se zpronevěřili svému povolání. Slovo přeložené jako „odvracet“, které nacházíme v 6. verši, se používalo v případě vojáka, který přestal být věrný své vlasti a utekl od vojska (ve smyslu „přebíhat“, „odstoupit“). V duchovním smyslu chtěl Pavel říct, že Galatští „převlékli kabát“ a otočili se k Bohu zády.

Jak k tomu došlo? Tím, že „přeběhli“ k jinému evangeliu. Pavel neříká, že existuje více než jedno evangelium, ale že v církvi jsou lidé, kteří v důsledku svého učení – podle něhož věřit v Krista nestačí (Sk 15,1–5) – jednají, jako by existovalo ještě jiné evangelium. Toto překrucování evangelia Pavla tak rozrušilo, že chce, aby každý, kdo káže jiné evangelium, padl do Boží kletby! (Ga 1,8). Aby závažnost celé věci zdůraznil, toto prokletí zopakuje (Ga 1,9).

Někteří věřící mají tendenci dávat větší důraz na zkušenost než na učení. Říkají, že nejvíce záleží na vlastní zkušenosti, na vztahu s Bohem. I když zkušenost je určitě důležitá, co Pavel píše o důležitosti správného učení? Důraz nemůžeme klást ani na jednu stranu. Obojí je důležité – zkušenost i učení.

Aplikace

Původ Pavlova evangelia

¹⁰Jde mi o přízeň u lidí, anebo u Boha? Snažím se zalíbit lidem? Kdybych se stále ještě chtěl líbit lidem, nebyl bych služebníkem Kristovým. ¹¹Ujišťuji vás, bratři, že evangelium, které jste ode mne slyšeli, není z člověka. ¹²Vždyť já jsem je nepřevzal od žádného člověka ani se mu nenaučil od lidí, nýbrž zjevil mi je sám Ježíš Kristus. (Ga 1,10–12)

Osobní studium

Někteří věřící v Galacii tvrdili, že Pavlovo evangelium vyplývá z jeho snahy získat souhlas a uznání druhých. Jak odlišně by asi Pavel formuloval svůj dopis, kdyby mu šlo o lidskou chválu a prestiž? (Ga 1,6–9.11–24)

Proč Pavel nevyžadoval od obrácených pohanů, aby se dali obřezat? Odpůrci Pavla obviňovali, že mu jde pouze o počty obrácených – bez ohledu na kvalitu. Možná se domnívali, že se Pavel chtěl jen vyhnout odmítnutí ze strany pohanů, kteří by měli k obřízce určitě výhrady. Chápali to tak, že chtěl být s nimi zadobře a být u nich oblíben. V reakci na taková obvinění Pavel poukazuje na silná slova, která napsal ve verších 8 a 9. Pokud by mu šlo pouze o uznání, určitě by odpověděl jinak.

Pavel říká, že není možné být Kristovým následovníkem a současně se líbit lidem.

Po jeho výroku ve verších 11 a 12, že autoritu a evangelium dostal přímo od Boha, odkrývá v následujících verších podstatu svého záměru.

Verše 13 až 24 nám poskytují autobiografický záznam Pavlova života před obrácením (verše 13 a 14), při obrácení (verše 15 a 16) a po obrácení (verše 16 až 24). Pavel tvrdí, že okolnosti, které se odehrály při každé z těchto událostí, v žádném případě nedovolují, aby mohl kdokoliv tvrdit, že evangelium, které hlásá, nemá od Boha. Pavel nesedí nečinně a nedovolí, aby kdokoli zlehčoval nebo znevažoval jeho poselství zpochybňováním jeho povolání. Ví, co se mu stalo; ví, co byl povolán učit, a chce to tak dělat bez ohledu na to, co si o něm lidé budou myslet nebo co za to utrhá.

Aplikace

Kristus dává každému věřícímu nějaký úkol. Víš, k čemu povolal tebe? (Pokud si myslíš, že ti žádný úkol nesvěřil, pak to svědčí jen o tvé neochotě zamyslet se anebo neochotě sloužit.) Jak můžeš s jistotou vědět, k čemu tě Bůh povolal? Proč je důležité při rozpoznávání svého úkolu (nebo obdarování) naslouchat i radám spoluvěřících?

Podněty k prohloubení

„Téměř v každém sboru byli i tací, kteří se jako Židé narodili. K nim si našli židovští učitelé cestu a v nich našli oporu. Biblickými argumenty nebylo možné vyvrátit to, co učil Pavel. Proto využili těch nejhanebnějších metod, aby zmařili Pavlův vliv a jeho autoritu. Prohlašovali, že Pavel nebyl Ježíšovým učedníkem a nedostal od něj žádné pověření. Navíc prý učil něco, co bylo přímo v protikladu k tomu, co učil Petr, Jakub a ostatní apoštolové...

Pavel byl pobouřen, když viděl, jak se šíří zlo, které může brzy zničit tyto sbory. Okamžitě napsal Galatským dopis, v němž odhalil falešné teorie a velmi přísně pokáral ty, kteří odešli od víry.“ (E. G. Whiteová, Sketches From the Life of Paul, 188.189)

Otázky k rozhovoru

- 1. Jak byste vysvětlili, co je evangelium? Co se můžete naučit ze svých odpovědí?*
- 2. Ve svém pozdravu Galatským Pavel zdůrazňuje, že Ježíšova smrt měla specifickou příčinu. Jaká to byla příčina? Co to znamená pro nás dnes?*
- 3. V Ga 1,14 Pavel přiznává, že „nadměru horlil pro tradice našich otců“. „Tradice“ má na mysli ústní tradici farizeů a samotný Starý zákon. Jaké místo má tradice v naší víře? Jakým varováním může být Pavlova zkušenost pro nás dnes? S kterými vlastními „tradicemi“ či „ústním podáním“ máte problém ve svém sboru?*
- 4. Proč byl Pavel tak zdánlivě „netolerantní“ vůči těm, kteří věřili jinak než on? Opět si přečtěte, co napsal o těch, kteří měli „jiné“ evangelium. Jak bychom se dnes dívali na člověka, který by v naší církvi zastával tak silné, nekompromisní stanovisko?*

Falešní učitelé v Galacii se snažili podkopat Pavlovu službu tvrzením, že apoštolství a poselství evangelia nedostal od Boha. Pavel se staví proti oběma těmto obviněním hned v úvodních větách svého listu Galatským. Odvážně tvrdí, že existuje jen jeden způsob, jak může být člověk spasen. Hovoří o tom, že události, které provázely jeho obrácení, dokazují, že jeho povolání a evangelium mohou být pouze od Boha.

Shrnutí

JEDNOTA EVANGELIA

Texty na tento týden

Ga 2,1–14; 1K 1,10–13; Gn 17,1–21; J 8,31–36; Ko 3,11

Základní verš

Dovršte mou radost a buďte stejné mysli, mějte stejnou lásku, buďte jedné duše, jednoho smýšlení. (Fp 2,2)

Protestantský reformátor Jan Kalvín věřil, že nejednota, rozdělení a spory jsou satanovým hlavním nástrojem v boji proti církvi. Varoval křesťany, aby se bránili rozkolu stejně intenzivně, jako se chrání před rozbouřeným mořem.

Máme však zachovat jednotu i za cenu pravdy? Jaké by asi mělo důsledky, kdyby Martina Luthera, otce protestantské reformace, předvedli na sněm ve Wormsu a on by se jménem jednoty rozhodl vzdát se svého učení o spasení prostřednictvím víry!

„Kdyby Luther ustoupil být jen v jediném bodu, satan a jeho pomahači by zvíťazili. Jeho pevnost a neústupnost tak napomohla osvobození církve a otevřela éru nových, lepších časů.“ (VDV 115; GC 166)

V Ga 2,1–14 čteme, že apoštol Pavel udělal vše, co bylo v jeho silách, aby zachoval jednotu církve. Považoval za důležitou nejen jednotu, ale i pravdu evangelia, proto nedovolil, aby ve snaze dosáhnout jednoty byl donucen ke kompromisu týkajícímu se pravdy. V rámci jednoty je prostor pro rozmanitost, ale nikdy nesmíme dělat kompromisy v poselství evangelia!

Význam jednoty

Prosím vás, bratří, pro jméno našeho Pána Ježíše Krista, abyste všichni byli svorní a neměli mezi sebou roztržky, nýbrž abyste dosáhli plné jednoty smýšlení i přesvědčení. (1K 1,10)

Apoštol Pavel připisoval jednotě v církvi velký význam (čti 1K 1,10–13). Ve svém listu Galatským odmítl obvinění, že evangelium, které zvěstuje, nedostal od Boha. V Ga 2,1.2 upozorňuje na další obvinění, které bylo proti němu vzneseno. Falešní učitelé v Galacii tvrdili, že Pavlovo evangelium nebylo v souladu s tím, co učil Petr a ostatní apoštolové. Říkali, že Pavel je zrádce a odpadlík.

Na toto obvinění Pavel reaguje tak, že vypráví o své cestě do Jeruzaléma, kterou uskutečnil zhruba čtrnáct let po svém obrácení. Nejsme si zcela jisti, kdy se tato cesta uskutečnila. Žádná cesta ve starověku nebyla jednoduchou záležitostí. Jít z Antiochie do Jeruzaléma po souši, což je necelých pět set kilometrů, by trvalo přibližně tři týdny. Přitom byl vystaven různým potížím a nebezpečím. Navzdory těmto problémům se Pavel vydal na cestu – ne proto, že ho předvolali apoštolové, ale proto, že ho volal Duch Boží. Během svého pobytu v Jeruzalémě představil apoštolům evangelium, které zvěštoval.

Proč to udělal? Určitě ne proto, že by měl pochybnosti o tom, co učil. Nepotřeboval ani opětovné ujištění. Toto evangelium přece kázal už čtrnáct let. Nepotřeboval ani svolení či souhlas ostatních apoštolů. Velmi si však vážil jejich podpory a povzbuzení.

Obvinění, že jeho poselství je jiné, bylo útokem nejen proti Pavlovi, ale i proti jednotě apoštolů a samotné církve. Velmi důležité bylo udržet apoštolskou jednotu, protože rozkol mezi Pavlovou misí mezi pohany a církevním sborem v Jeruzalémě by měl katastrofální důsledky. Kdyby mezi křesťany z pohanů a ze Židů neexistovalo vzájemné společenství, pak by byl „Kristus rozdělen a veškerá naděje a energie, kterou Pavel věnoval evangelizaci pohanského světa, by byly zmařeny“ (F. F. Bruce).

**Osobní
studium**

Které problémy ohrožují jednotu církve dnes? Jak je řešíme? Které otázky jsou důležitější než jednota? Proč?

Aplikace

Obřízka a falešní bratři

³Každému, kdo se chce dát obřezat, znovu potvrzují, že musí dodržovat celý Zákon. ⁴Zbavili jste se Krista, vy všichni, kdo se ospravedlňujete Zákonem; odpadli jste od milosti! ⁵My ale očekáváme naději spravedlnosti skrze Ducha, na základě víry. ⁶V Kristu Ježíši přece nezáleží na obřízce nebo neobřízce, ale na víře, která se projevuje láskou. (Ga 5,3–6; B21)

Osobní studium

Obřízka byla hlavním bodem sporu mezi Pavlem a některými křesťany ze Židů (viz Gn 17,1–22; Ga 2,3–5; 5,2.6; Sk 15,1.5). Pokus se najít odpověď na otázku, proč tomu tak bylo.

Není tak těžké pochopit, proč se někteří domnívali, že i pohané se musí podrobit obřízce. Obřízka byla znamením smluvního vztahu, který Bůh uzavřel s Abrahamem, otcem židovského národa. I když se obřízka týkala pouze mužů z potomků Abrahama, do smluvního vztahu s Bohem byl pozván každý. O znamení obřízky, které dostal Abraham, čteme v Gn 17. Stalo se tak po nešťastných důsledcích Abrahamovy snahy pomoci Bohu splnit zaslíbení o narození syna.

Obřízka byla vhodným znamením smlouvy. Byla to určitá připomínka toho, že ani nejlepší plány a záměry lidí nikdy nedosáhnou toho, co zaslíbil Bůh sám. Vnější obřízka měla být symbolem obřízky srdce (Dt 10,16; 30,6; Jr 4,4; Ř 2,29). Měla ukazovat na závislost člověka na Bohu.

V Pavlových dobách byla obřízka uznávaným znamením národní a náboženské identity. Nebyla už tím, co původně znamenala. Asi 150 let před Ježíšovým narozením někteří příliš horliví vlastenci nutili nejen všechny neobřezané Židy v Palestině, aby se dali obřezat, ale vyžadovali obřízku i od mužů z okolních národů, kteří nějakým způsobem spadali do jejich pravomoci. Někteří dokonce věřili, že obřízka je „vítězství“ do nebe. Dokazují to různé starověké aforismy, např. „Obřezaní muži nesestoupí do pekla“ (C. E. B. Cranfield).

Nebylo by správné předpokládat, že Pavel byl proti samotné obřízce. Nesouhlasil však s tím, že se jí musí podrobit i pohané, kteří uvěřili v Krista. Falešní učitelé říkali: „Nepřijmete-li obřízku, jak to předpisuje Mojžíšův zákon, nemůžete být spaseni“ (Sk 15,1). Ve skutečnosti tedy nešlo o problém obřízky, ale o otázku spasení: Je člověk zachráněn vírou v Krista, nebo vlastní poslušností?

Aplikace

Obřízka dnes už zřejmě pro nikoho není problémem. S čím však dnes jako církev zápásíme, co se možná podobá tomuto problému?

Jednota v rozmanitosti

Naopak uznali, že mi bylo svěřeno evangelium pro neobřezané, tak jako Petrovi pro obřezané. (...) ⁹Jakub, Petr a Jan, považováni za sloupky církve, tedy poznali, jakou jsem dostal milost, a podali mně i Barnabášovi pravice jako společníkům s tím, že my půjdeme k pohanům a oni k obřezaným. (Ga 2,7.9; B21)

V Ga 2,1–10 Pavel píše, že falešní bratři „pokoutně se mezi nás vetřeli s úmyslem slídit po naší svobodě, kterou máme v Kristu, aby nás uvedli do otroctví zákona“ (Ga 2,4). Křesťané jsou však povoláni ke svobodě (viz J 8,31–36; Ř 6,6.7; 8,2.3; Ga 3,23–25; 4,7.8; Žd 2,14.15).

Svoboda – jako popis a pojmenování křesťanské zkušenosti – je pro Pavla důležitým pojmem. Tento výraz Pavel používal mnohem častěji než kterýkoli jiný novozákonní pisatel. V listu Galatským se slova „svobodný“ a „svoboda“ vyskytují velmi často. Svoboda pro křesťany však znamená svobodu „v Kristu“. Je to příležitost žít život nerušeného a neomezeného odevzdání se Bohu. Zahrnjuje svobodu od zotročení touhami naší hříšné přirozenosti (Ř 6), svobodu od odsouzení zákonem (Ř 8,1.2) a svobodu od moci smrti (1K 15,55).

Apoštolové uznali, že Pavlovi „bylo svěřeno evangelium pro neobřezané, tak jako Petrovi pro obřezané“ (Ga 2,7). Co nám to naznačuje o jednotě a rozmanitosti v církvi?

Apoštolové se shodli na tom, že Bůh povolal Pavla zvěstovat evangelium pohanům tak, jak povolal Petra zvěstovat evangelium Židům. V obou případech bylo evangelium stejné, ale způsob, jímž bylo představeno, závisel na lidech, které se apoštol snažil oslovit. V tomto verši „je otevřeně řečeno, že totéž poselství slyší různí lidé jinak a má odlišnou sílu v odlišných sociálních a kulturních souvislostech... A přesně to je jednota, která je základem křesťanské jednoty – jednota v rozmanitosti“ (James D. G. Dunn).

Jak ty sám prožíváš svobodu v Kristu?

Při získávání druhých pro Krista bychom měli být otevření i takovým druhům evangelizace, které se nám možná zdají cizí, ale lidi kolem nás osloví a přivedou k Bohu. Které formy evangelizace se ti zdají přinejmenším „zvláštní“? Proč se ti takovými zdají? Je lepší zůstat u těch tradičních forem evangelizace, se kterými jsme spokojeni (ačkoliv už téměř nikoho neoslovují), nebo přejít k takovým, které mají potenciál oslovit i jiné lidi než nás samé? Proč?

**Osobní
studium**

Aplikace

Konflikt v Antiochii

"Když pak Petr přišel do Antiochie, postavil jsem se otevřeně proti němu, protože byl zřejmě v nepravu. ¹²Nejprve jídal totiž společně s pohany; když však přišli někteří lidé z okolí Jakubova, začal couvat a oddělovat se, protože se bál zastánců obřízky. ¹³A spolu s ním se takto pokrytecky chovali i ostatní Židé, takže jejich pokrytectvím se dal strhnout i Barnabáš. (Ga 2,11–13)

Osobní studium

Nějaký čas po Pavlově návštěvě Jeruzaléma navštívil Petr Antiochii. V tomto městě byl založen první sbor z pohanů, který se stal základnou Pavlových misijních aktivit popsaných v knize Skutky apoštolů. Když tam Petr přišel, otevřeně jedl s křesťany z pohanů. Jakmile však dorazila od Jakuba skupina křesťanů ze Židů, Petr změnil své chování, protože dostal strach, co si o něm pomyslí.

Petr sám měl nejlépe vědět, jak se má chovat k pohanům (Sk 10,28). Někteří mylně předpokládali, že Petr a s ním i další Židé přestali respektovat starozákonní zákony o čistých a nečistých jídlech. Kdyby Petr a všichni křesťané ze Židů upustili od zachovávání židovských zákonů o jídle, v církvi by určitě došlo k velkému rozruchu a pobouření. A kdyby se tak stalo, určitě by o tom byly nějaké záznamy, ale nejsou. Je velmi pravděpodobné, že problémem bylo společné stolování s pohany. Protože mnozí Židé považovali pohany za nečisté, někteří měli zvyk – pokud to jen bylo možné – vyhnout se společenskému kontaktu s nimi.

Samotný Petr s touto otázkou zápasil. Až vidění od Boha mu do celého problému vneslo více světla. Když vstoupil do domu Kornélia, římského setníka, řekl mu: „Dobře víte, že židům není dovoleno stýkat se s pohany a navštěvovat je. Mně však Bůh ukázal, abych si o žádném člověku nemyslel, že styk s ním poskvřňuje nebo znečišťuje“ (Sk 10,28). I když to dobře věděl, bál se, že svým chováním vyvolá pohoršení u svých krajanů. Proto se raději vrátil ke svým starým zvykům. Vidíme, jak silný vliv měla kultura a tradice na Petrův život.

Pavel vystihl Petrovo chování tím správným slovem. Řecký výraz, který použil v Ga 2,13, je pokrytectví. Napsal, že se dokonce i Barnabáš nechal strhnout jejich pokrytectvím. Jsou to silná slova, která adresoval jeden apoštol druhému.

Aplikace

Jak silně jsou v nás zakořeněny zvyky a tradice? Proč je tak snadné stát se pokrytcem? (Není pokrytectví snad to, že máme tendenci nevidět své vlastní chyby a horlivě hledat chyby druhých?) Jaký druh pokrytectví jsi schopen najít ve svém životě? Kdo ti může pomoci odhalit tvé nesprávné motivy a jednání?

Pavlova starost

¹⁴Když jsem však viděl, že nejdou přímo za pravdou evangelia, řekl jsem Petrovi přede všemi: „Jestliže ty, který jsi Žid, nedodržuješ mezi námi židovský zákon, jak to, že nutíš pohany, aby ho dodržovali?“ ¹⁵My jsme od narození Židé, a ne „hříšní pohané“, ¹⁶víme však, že člověk se nestává spravedlivým před Bohem na základě skutků přikázaných zákonem, nýbrž vírou v Krista Ježíše. I my jsme uvěřili v Ježíše Krista, abychom došli spravedlnosti z víry v Krista, a ne ze skutků zákona. Vždyť ze skutků zákona „nebude nikdo ospravedlněn“. (Ga 2,14–16)

Situace v Antiochii byla určitě napjatá. Petr a Pavel, dva vlivní služebníci církve, se ocitli v otevřeném konfliktu. Pavel však neváhal pokárat Petra za jeho chování.

Čím Pavel zdůvodnil svůj otevřený postoj proti Petrovi? Ga 2,11–14

Problém neležel v tom, že se Petr rozhodl jít s bratry, kteří přišli z Jeruzaléma. Starověké tradice o pohostinnosti to určitě vyžadovaly. Problémem byla „pravda evangelia“. To znamená, že nešlo jen o společenství ani o zvyky při stolování. Svým chováním Petr zradil poselství evangelia.

Jak nám texty Ga 3,28 a Ko 3,11 pomáhají pochopit Pavlovu ostrou reakci?

Během setkání v Jeruzalémě došli Pavel, Petr a ostatní apoštolové ke společnému závěru, že pohané se mohou těšit ze všech požehnání v Kristu, aniž by nejprve museli podstoupit obřizku. Ale to, jak se Petr v tomto případě zachoval, představovalo vážné ohrožení této dohody. V počátcích se křesťané ze Židů a pohanů spojili a vytvořili ovzduší upřímného společenství; nyní bylo shromáždění rozděleno, což vyvolávalo představu rozdělené církve v budoucnosti.

Petrovo chování podle Pavla znamenalo, že křesťané z pohanů jsou přinejlepším druhořadí věřící. Domníval se, že Petrovo jednání vyvolá silný tlak na pohany, aby se podřídili, budou-li chtít prožívat úplné společenství. Proto Pavel říká: „Ty že jsi Žid? Sám nežiješ jako Žid, ale jako pohan! Proč tedy nutíš pohany k židovství?“ (Ga 2,14; B21). Výraz přeložený jako „nutit pohany k židovství“ můžeme doslovněji přeložit jako „požidovstiti“. Toto slovo bylo běžným výrazem, který znamenal „osvojit si židovský způsob života“. Používal se pro pohany, kteří navštěvovali synagogu a účastnili se ostatních židovských zvyklostí. To byl také důvod, proč jsou Pavlovi odpůrci v Galacii, které on nazývá falešnými bratry, často označováni za „judaisty“.

Petrovo chování bylo nepřijatelné i proto, že jím svedl Barnabáše, který měl dobře vědět, jak se zachovat. Je to jasný příklad toho, jak silný je tlak okolí. Co ti pomáhá nepodlehnout vlivům okolí? Jak můžeš odolávat špatným vlivům z okolí a zároveň být otevřený pozitivním podnětům od lidí kolem tebe?

Osobní studium

Aplikace

Podněty k zamyšlení

„I ti nejlepší muži, pokud zůstanou odkázáni sami na sebe, se dopouštějí vážných chyb. Čím větší odpovědnost spočívá na lidském poslovi, čím vyšší postavení zastává, tím více škody napáchá v myslích a srdcích, pokud se důsledně neřídí podle Pána. V Antiochii Petr selhal v principu čestnosti. Pavel se musel postavit tváří v tvář jeho rozvratnému vlivu. Je to zaznamenáno proto, aby se ostatní z toho poučili. Tato událost je vážnou výstrahou pro lidi na vysokých místech, aby neseslali v čestnosti, ale důsledně se snažili podle ní žít.“ (E. G. Whiteová v 6BC 1108)

Otázky k rozhovoru

- 1. Je málo těch, co se těší ze sporů. Často je však konfrontace nezbytná a dokonce užitečná. Za jakých okolností by církev měla odsoudit chybu a potrestat ty, kteří odmítli přijmout nápravu?*
- 2. Čím více se Církev adventistů sedmého dne šíří po světě, tím je rozmanitější. Jaké kroky může církev podniknout, aby zajistila, že navzdory velké rozmanitosti neztratí jednotu? Jak se naučit přijímat, ba dokonce se těšit z rozmanitosti kultur a tradic mezi námi a zároveň si udržet jednotu?*
- 3. Které základní prvky by se při šíření evangelia v odlišných kulturách neměly měnit? Které se mohou měnit? Jak se naučit rozlišovat mezi tím, co musí zůstat, a tím, od čeho můžeme – pokud je to nezbytné – upustit?*

Shrnutí

Naléhání některých křesťanů ze Židů, že pohané se musí nechat obřezat, pokud se chtějí stát Kristovými pravými následovníky, vážně ohrožovalo jednotu rané církve. Apoštolové nedovolili, aby tento problém církev rozdělil. Přestože i mezi nimi vznikly konflikty, pracovali spolu na tom, aby Kristovo tělo zůstalo jednotné a věrné duchu evangelia.

OSPRAVEDLNĚNÍ JEDINĚ VÍROU V JEŽÍŠE

Texty na tento týden

Ga 2,15–21; Ef 2,12; Fp 3,9; Ř 3,10–20; Gn 15,5.6; Ř 3,8

Základní verš

Jsem ukřižován spolu s Kristem, nežiji už já, ale žije ve mně Kristus. A život, který zde nyní žiji, žiji ve víře v Syna Božího, který si mne zamiloval a vydal sebe samého za mne. (Ga 2,19b.20)

Kristovo ukřižování bylo i mým ukřižováním. A tak to, co žije, nejsem už já, ale žije ve mně Kristus. A tomuto pravému životu dala v mém těle vzniknout víra v Božího Syna, který mě miloval a obětoval se za mne.“ (Ga 2,19b.20; SNC)

V minulé lekci jsme hovořili o tom, že v Antiochii Pavel otevřeně vystoupil proti Petrovi, protože viděl rozpor mezi vírou, kterou hlásal, a jeho jednáním. To, že se Petr rozhodl nejít s bývalými pohany, naznačovalo, že je považoval za jakési „druhořadé“ křesťany. Svým jednáním jakoby jim chtěl říct, že pokud skutečně chtějí patřit do Boží rodiny a těšit se z úplného společenství a přijetí (i u stolu), musí nejprve podstoupit rituál obřizky.

Co vlastně Pavel řekl Petrovi v této napjaté situaci? V této lekci se budeme více zamýšlet nad tím, o co tehdy vlastně šlo. Část Písma, kterou budeme studovat, patří mezi nejhutnější a nejhlubší statě Nového zákona. Je nesmírně důležitá, protože poprvé uvádí výrazy, které tvoří základ pro správné pochopení evangelia i celého Pavlova Listu Galatským. Těmito klíčovými slovy jsou – *ospravedlnění, spravedlnost, skutky zákona, víra a také víra Ježíše*.

Co Pavel míní těmito výrazy? Co nás mohou naučit o plánu spasení?

Otázka ospravedlnění

¹⁵My jsme rodem Židé, a ne hříšníci z pohanů; ¹⁶když však víme, že člověk není ospravedlňován ze skutků Zákona, nýbrž skrze víru v Ježíše Krista, i my jsme v Krista Ježíše uvěřili, abychom byli ospravedlněni z víry Kristovy, a ne ze skutků Zákona, protože ze skutků Zákona nebude ospravedlněn žádný člověk. (Ga 2,15.16; ČSP)

Osobní studium

Co chtěl Pavel zdůraznit slovy: „My jsme rodem Židé, a ne hříšníci z pohanů“?

Tato Pavlova slova musíme chápat v jejich kontextu. Ve snaze získat své přátele křesťany ze Židů na svou stranu, Pavel začíná něčím, s čím budou i oni souhlasit – tradičním rozdílem mezi Židy a pohany. Židé byli Bohem vyvoleni. Bůh jim světil svůj zákon a oni se těšili z požehnání, která vyplývala ze smluvního vztahu s Bohem. Pohané byli hříšníci; ve svém chování se neřídili podle Božího zákona a nepatřila jim zaslíbení vyplývající ze smlouvy (Ef 2,12; Ř 2,14). I když byli pohané očividně „hříšníci“, Pavel ve verši 16 křesťany ze Židů upozorňuje, že nejsou pro své duchovní přednosti u Boha „přijatelnější“, protože nikdo není ospravedlněn „ze skutků podle zákona“.

V textu Ga 2,16.17 Pavel několikrát používá slovo „ospravedlněn“ („dojít spravedlnosti“; „stát se spravedlivým“). Co má na mysli pod pojmem „ospravedlnění“? Porovnej Ex 23,7 a Dt 25,1.

Sloveso „ospravedlnit“ je pro Pavla klíčovým výrazem. V celém Novém zákoně se tento výraz nachází 39krát, z toho 27krát v Pavlových listech. Osmkrát ho používá v dopise Galatským, včetně čtyř zmínek v Ga 2,16.17. Ospravedlnění je právní termín, který používá soudce, když vynáší rozsudek o nevině obžalovaného člověka. Je to opak odsouzení. Protože slovo „spravedlivý“ má stejný slovní základ, být „ospravedlněn“ znamená, že tento člověk je považován za spravedlivého. Ospravedlnění zahrnuje víc než jen prominutí nebo omilostnění. Ospravedlnění je pozitivní prohlášení, že člověk je spravedlivý.

Ospravedlnění se týkalo i některých věřících ze Židů, konkrétně jejich vztahu k Bohu a jeho smlouvě. Být „ospravedlněn“ znamenalo, že člověk je považován za věrného člena Božího smluvního společenství, Abrahamovy rodiny.

Aplikace

Přečti si Ga 2,15–17. Co z těchto Pavlových slov promlouvá do tvé životní zkušenosti? Jak můžeš tato slova uplatnit ve svém křesťanském životě?

Skutky podle zákona

¹⁵My jsme rodem Židé, a ne hříšníci z pohanů; ¹⁶když však víme, že člověk není ospravedlňován ze skutků Zákona, nýbrž skrze víru v Ježíše Krista, i my jsme v Krista Ježíše uvěřili, abychom byli ospravedlněni z víry Kristovy, a ne ze skutků Zákona, protože ze skutků Zákona nebude ospravedlněn žádný člověk. (Ga 2,15.16; ČSP)

V textu Ga 2,16 Pavel třikrát píše, že člověk není ospravedlněn „na základě skutků přikázaných zákonem“ (konáním skutků, plněním zákona). Texty Ga 2,16.17; 3,2.5.10 a Ř 3,20.28 nám pomáhají pochopit, co Pavel tímto slovním spojením myslel.

Abychom správně pochopili výraz „skutky zákona“, potřebujeme zjistit, jak Pavel používá pojem „zákon“. Slovo zákon (řecký „nomos“) se v Pavlových listech nachází 121krát. Může se vztahovat na mnoho různých věcí, například na Boží vůli pro jeho lid, na prvních pět knih Mojžíšových, celý Starý zákon nebo dokonce na obecné zásady. Pavel jej však v prvé řadě vztahuje na celou sbírku Božích přikázání, které dal Bůh svému lidu skrze Mojžíše.

Výraz „skutky zákona“ pravděpodobně zahrnuje všechny požadavky nacházející se v přikázáních, které dal Bůh lidem skrze Mojžíše – ať už morálních, nebo ceremoniálních. Pavel připomíná, že bez ohledu na to, jak těžké je pro člověka poslouchat Boží zákon, naše poslušnost nebude nikdy dostatečná na to, aby nás Bůh prohlásil za spravedlivé. To proto, že jeho zákon vyžaduje naprostou věrnost v myšlení i jednání – a to nejen po určitý čas, ale pořád, a nejen ve vztahu k některým jeho přikázáním, ale ke všem.

Výraz „skutky zákona“ se ve Starém zákoně nevyskytuje a nenacházíme ho ani v Novém zákoně – kromě Pavlových listů. Jeho význam nádherně potvrzuje objev svitků u Mrtvého moře v roce 1947. Šlo o sbírku spisů opisovaných skupinou Židů zvanou esejci, kteří žili v Ježíšově době. I když jsou psány v hebrejštině, jeden svitek obsahuje přesně tento výraz. Svitek má nadpis Miqsat Maase Ha-Torah, což můžeme přeložit jako „Význam skutků zákona“. Svitek obsahuje mnoho otázek založených na biblickém zákoně, které se týkaly ochrany svatých věcí před znečištěním, včetně několika, které zdůrazňují oddělení Židů od pohanů. Na konci jejich pisatel uvádí, že pokud budete respektovat tyto „skutky zákona“, „budete považováni za spravedlivé“ před Bohem. Na rozdíl od Pavla, tento pisatel nenabízí svému čtenáři spravedlnost na základě víry, ale na základě určitého, přesně definovaného jednání.

**Osobní
studium**

Na základě své zkušenosti posuď, jak se ti daří zachovávat Boží zákon. Zdá se ti, že ho zachovááš tak dobře, že bys mohl být před Bohem ospravedlněn na základě své poslušnosti? (Viz Ř 3,10–20.) Pokud ne, proč? Porozuměl jsi lépe tomu, na co Pavel ve svém dopise klade důraz?

Aplikace

Základ našeho ospravedlnění

Už se nestarám jako dříve, dokud jsem byl židem, jak si Boha naklonit zachováváním zákonů a nařízení, protože vím, že Bůh ode mne nevyžaduje nic jiného než víru v Krista. (Fp 3,9; SNC)

Osobní studium

Neměli bychom se domnívat, že pro křesťany ze Židů nebyla víra v Krista důležitá – vždyť oni všichni v Ježíše věřili! Měli však za to, že samotná víra nestačí. Musí ji doplňovat poslušnost. Jako by naše poslušnost něco přidávala k samotnému činu ospravedlnění. Tvrdili, že k ospravedlnění člověk potřebuje víru i skutky. To, že Pavel opakovaně dává do protikladu víru v Krista se skutky zákona, naznačuje jeho silný odpor k takovému „obojakému“ přístupu. Víra, jedině víra, je základem ospravedlnění.

Podle Pavla víra není jen nějaký abstraktní pojem; je neoddělitelně spjata s Ježíšem. Výraz v Ga 2,16 přeložený jako „víra v Krista“ (ČEP) je mnohem bohatší, než může jakýkoliv překlad vystihnout. Toto slovní spojení má totiž v řečtině dvojitý význam. Může být přeloženo i jako „víra“ nebo „věrnost Ježíšova“. Takový překlad odhaluje silný kontrast, jaký Pavel dělá mezi našimi skutky zákona a tím, co pro nás prostřednictvím své věrnosti vykonal Kristus. (Proto „věrnost Ježíše“.)

Je důležité si uvědomit, že samotná víra nepřispívá k ospravedlnění. Víra není žádnou zásluhou. Je ale prostředkem, díky kterému se můžeme uchopit Krista a přijmout to, co pro nás vykonal. Nejsme ospravedlněni na základě naší víry, ale na základě Kristovy věrnosti, jíž se dožadujeme prostřednictvím víry.

Kristus dokázal to, v čem jsme my všichni selhali – jedině on byl Bohu věrný ve všem, co dělal. Naše naděje spočívá v Kristově věrnosti, ne v našem úsilí. Jak to vyjádřil John McRae: „Věříme v Krista, ne abychom byli touto vírou ospravedlněni, ale abychom byli ospravedlněni jeho vírou (věrností Bohu).“

Raný syrský překlad Ga 2,16 dobře vystihuje, co chtěl Pavel vyjádřit: „Víme, že člověk není ospravedlněn ze skutků zákona, ale vírou Ježíše Mesiáše; my věříme v něho, v Ježíše Mesiáše, že z jeho víry, víry Mesiáše, můžeme být ospravedlněni, ne ze skutků zákona.“

Aplikace

Přečti si Ř 3,22,26; Ga 3,22; Ef 3,12 a Fp 3,9. Jak tyto texty objasňují úžasnou pravdu, že Kristova věrnost a jeho dokonalá poslušnost Bohu jsou jediným základem našeho spasení? Jaký význam to má pro tvůj každodenní život?

Poslušnost víry

⁴Odloučili jste se od Krista vy všichni, kteří chcete dojít ospravedlnění na základě zákona, pozbyli jste milosti. ⁵My však z moci Ducha a ve víře očekáváme spravedlnost, která je naší nadějí. ⁶V Kristu Ježíši nezáleží na tom, je-li někdo obřezán či ne; rozhodující je víra, která se uplatňuje láskou. (Ga 5,4–6)

Pavel jasně říká, že víra je základem křesťanského života. Je to prostředek, kterým si můžeme přivlastnit zaslíbení, jež máme v Kristu. Co je však víra? Co znamená a co s sebou přináší?

**Osobní
studium**

Prostuduj si, co o víře říkají následující texty: Gn 15,5,6; J 3,14–16; 2K 5,14,15 a Ga 5,6.

Pravá biblická víra je vždy odpovědí na Boží jednání. Víra není nějaký druh pocitu nebo postoje, který se lidé jednoho dne rozhodnou zaujmout, protože to Bůh vyžaduje. Naopak. Pravá víra se rodí v srdci dotčeném pocitem vděčnosti a lásky za Boží dobrotu. Víra v Bibli přichází vždy po Boží iniciativě. Například v případě Abrahama je víra jeho odpovědí na úžasné zaslíbení, které mu Bůh dal (Gn 15,5,6). V Novém zákoně Pavel říká, že víra vychází z našeho uvědomění si toho, co pro nás vykonal Kristus na kříži.

Mnozí lidé definují víru jako důvěru. Tato definice je trochu problematická, protože řecké slovo pro víru je vytvořeno ze slovesa „věřit, důvěřovat“. Použití jeden výraz k definování druhého je jako říct „víra je mít víru“. Nic to neobjasňuje.

Důkladné zkoumání Písma odhaluje, že víra zahrnuje nejen znalosti o Bohu, ale i rozumový souhlas nebo přijetí těchto poznatků. I proto je tolik důležité mít správný obraz o Bohu. Zkreslené představy o Božím charakteru mohou způsobit, že člověk nebude o víru stát. Avšak pouze rozumový souhlas s evangeliem nestačí, protože takto „věří i démoni“. Pravá víra ovlivňuje i způsob života. V Ř 1,5 Pavel píše o „poslušnosti víry“ (PBK). Neříká, že poslušnost je totéž co víra. Chce tím říct, že skutečná víra ovlivňuje celý život člověka, nejen jeho smýšlení. K tomu patří i odevzdání se našemu Pánu a Spasiteli Ježíši Kristu. Nejde jen o nějaký seznam pravidel. Víra je nejen to, čemu věříme, ale i to, co děláme, jak žijeme a komu důvěřujeme.

Pokud je víra odpovědí na Boží jednání, co by mělo být její součástí? Přečti si, co říkají o víře následující verše: J 8,32,36; Sk 10,43; Ř 1,5,8; 6,17; Žd 11,6; Jk 2,19. Jak se tvá víra projevuje ve tvém každodenním životě?

Aplikace

Podporuje víra hřích?

¹⁷Jestliže hledáme ospravedlnění v Kristu, a jsme tedy zřejmě i my hříšníci, je snad proto Kristus služebníkem hříchu? Naprosto ne! ¹⁸Jestliže chci znovu stavět, co jsem dříve zbořil, usvědčuji sám sebe jako viníka před zákonem. (Ga 2,17,18)

¹⁸Před zákonem jsme všichni propadli, a proto nás žádná zásluha nemůže zachránit. Co kdyby se však naše spoléhání na Krista ukázalo jako klamné a dodržování Mojžíšových zákonů nepostradatelné? Nebyl by pak Kristus příčinou našeho zavržení? Nechme toho. Sami vidíte, k jak nesmyslným závěrům bychom dospěli. ¹⁹Já osobně jsem na zákonu a jeho předpisech ztroskotal. Ve smyslu zákona jsem byl odsouzen k smrti a popraven. Na mně si zákon už nic nevezme. Kristovo ukřížování bylo i mým ukřížováním. ²⁰A tak to, co žije, nejsem už já, ale žije ve mně Kristus. A tomuto pravému životu dala v mém těle vzniknout víra v Božího Syna, který mě miloval a obětoval se za mne. ²¹Nepatřím tedy k těm, jimž je Kristova oběť lhotejná. Kdybychom se před Bohem mohli vykázat naplněním zákona, byl by Kristus zemřel zbytečně! (Ga 2,18–21; SNC)

Osobní studium

Jedním z obvinění vznesených proti Pavlovi bylo, že evangelium o ospravedlnění jedině vírou vybízí lidi k hříchu (Ř 3,8; 6,1). Žalobci to zdůvodňovali tím, že pokud lidé nemusí dodržovat zákon, aby je Bůh přijal, proč by se měli trápit tím, jak žijí?

Pavel na to odpovídá ve verších 2,17,18. Na obvinění svých odpůrců Pavel reaguje velmi silnými slovy. I když se stane, že člověk po přijetí Krista padne do hříchu, odpovědnost za to určitě nenese Kristus. Pokud porušíme zákon, my sami jsme přestupníky zákona.

V následujících verších Pavel popisuje své spojení s Ježíšem Kristem (viz Ga 2,19–21). Ukazuje, že argumenty jeho odpůrců jsou nesmyslné. Přijmout Krista vírou není žádná maličkost. Není to hra na nebeskou přetvářku, kdy bude Bůh považovat člověka za spravedlivého, i když v jeho životě nedošlo k žádné změně. Naopak, přijmout Krista vírou je radikální věc. Znamená úplné spojení s Kristem – spojení ve smrti i vzkříšení. Jsme-li ukřížováni s Kristem, náš starý hříšný život podmíněný naším sobectvím skončil (Ř 6,5–14). Za minulostí jsme udělali tlustou čáru. Vstali jsme k novému životu (2K 5,17). Vzkříšený Kristus žije v nás a my jsme mu každý den podobnější. Víra v Krista proto není výmluvou pro hřích, ale výzvou k hlubšímu vztahu s Kristem, než jaký by člověk mohl mít v náboženství založeném na poslušnosti.

Aplikace

Jak bys popsal spasení jedině vírou bez skutků zákona? Proč mají někteří lidé strach, že může jít o účelové ospravedlňování hříšného jednání? Máš podobné obavy? Nebo máš z toho radost? Co ti tvá odpověď prozrazuje o tvém chápání spasení?

Podněty k zamyšlení

„Bylo mi ukázáno nebezpečí, které hrozí, máme-li nesprávné představy o ospravedlnění vírou. Celé roky mi bylo připomínáno, že satan se bude snažit zmást mysl lidí v této věci. Ve sborech se většinou mluví o Božím zákoně, avšak o poznání Ježíše Krista a jeho vztahu k zákonu se říká tak málo jako o Kainově oběti. Bylo mi ukázáno, že mnozí nedokázali věřit vinou překroucených a zmatených představ o spasení, kterými se duchovní snažili zasáhnout jejich srdce. To, co mi bylo už léta kladeno na srdce, je Kristova připočtená spravedlnost...

Neexistuje nic, o čem bychom měli mluvit vážněji a častěji a co by mělo být pevněji zakotveno v mysli všech, než to, že je zcela nemožné, aby si padlý člověk mohl cokoliv zasloužit svými dobrými skutky. Spasení je jedině prostřednictvím víry v Ježíše Krista.“ (E. G. Whiteová, Faith and Works, 18.19)

„Zákon požaduje spravedlnost. Hříšník tedy dluží spravedlnost zákonu, ale není schopen ji prokázat. Jediný způsob, jak jí může dosáhnout, je prostřednictvím víry. Vírou může přinést před Boha Kristovy zásluhy a Pán připiše poslušnost svého Syna na účet hříšníka. Bůh vezme v úvahu Kristovu spravedlnost místo lidského selhání. Přijme, odpustí a omluví kajícího věřícího člověka a bude se k němu chovat, jako by byl spravedlivý, a milovat ho, jako miluje svého Syna.“ (1SM 367)

Otázky k rozhovoru

1. V prvním citátu Ellen Whiteová říká, že nic nepotřebuje být zdůrazňováno více než ospravedlnění vírou. Přemýšlejte o tom, zda její připomínky jsou dnes stejně aktuální, jako byly tehdy, když je napsala. Pokud ano, proč?
2. Proč Pavel říká, že Kristus by zemřel zbytečně, kdybychom mohli být ospravedlnění dodržováním požadavků zákona? (Ga 2,21) Co tím chce říct?

Petrovo chování v Antiochii naznačovalo, že bývalí pohané mohou být plně křesťany pouze pod podmínkou, že se dají obřezat. Pavel upozorňuje na nesprávnost takového smýšlení. Bůh nemůže prohlásit nikoho za spravedlivého na základě jeho jednání, protože ani nejlepší lidé nejsou dokonalí. Pouze pokud přijmeme to, co Bůh pro nás v Kristu učinil, můžeme být v jeho očích ospravedlněni.

Shrnutí

VÍRA VE STARÉM ZÁKONĚ

Texty na tento týden

Ga 3,1–14; Ř 1,2; 4,3; Gn 15,6; 12,1–3; Lv 17,11; 2K 5,21

Základní verš

Ale Kristus nás vykoupil z kletby zákona tím, že za nás vzal prokletí na sebe, neboť je psáno: „Proklet je každý, kdo visí na dřevě.“ (Ga 3,13)

Malý chlapec si vysekal ze dřeva malou lodičku a nádherně si ji pomaloval. Potom se však stalo, že mu ji někdo ukradl. Chlapci to bylo velmi líto. Jednoho dne ji však zahlédl za výlohou jedné zastavárny. Šťastně se rozběhl za majitelem a řekl mu: „To je moje lodička!“ „Ne,“ řekl majitel, „je moje, protože jsem za ni vyplatil peníze.“ „Ne! Patří mně, já jsem ji vyrobil, já jsem ji pomaloval,“ bránil se chlapec. „Dobře,“ řekl majitel, „pokud za ni zaplatíš, může být tvá.“ Pro malého chlapce, který neměl ani halěr, šlo o velkou částku. Rozhodl se však, že lodičku za každou cenu získá zpět. Sekal trávník, myl nádobí a pomáhal, jak uměl, aby si našetřil částku, kterou potřeboval.

Když měl dost peněz, běžel do obchodu a řekl majiteli: „Prosím, prodejte mi moji lodičku.“ Zaplatil peníze a dostal, po čem toužil. Vzal ji do rukou, pohladil a políbil. Pak řekl: „Moje drahá lodičko, mám tě moc rád. Jsi dvakrát moje. Nejprve jsem si tě vyrobil a pak jsem tě koupil.“

Podobně je to i s námi. V jistém smyslu patříme Bohu nadvakrát. Jednak nás stvořil. My jsme se však dostali pod vládu satana. Pak přišel Ježíš a vykoupil nás za nesmírně velkou cenu – ne zlatem ani stříbrem, ale svou vzácnou krví. Patříme Bohu nejen proto, že nás stvořil, ale i proto, že nás vykoupil. (W. M. Tidwell, pointed Illustrations)

Nerozumní Galatáné

'Kam jste dali rozum, Galatáné! Kým jste se to dali napálit? Vy, kteří jste měli ukřižovaného Krista takřka přímo před očima!²Jen mi řekněte: Dostali jste snad Božího Ducha odměnou za dodržování židovských zákonů, nebo jste ho obdrželi proto, že jste uvěřili v Ježíše Krista? ³Tak vidíte! Copak jste ztratili najednou soudnost? Začali jste v síle Božího Ducha, a teď chcete ve vlastní síle pokračovat? ⁴Bylo snad všechno, co jste prožili, k ničemu? Ne, tomu nevěřím! ⁵Znova se vás ptám: Boží Duch a všechny jeho zázraky mezi vámi – lze to vše přičítat vašemu přesnému plnění zákona? Rozhodně ne! Bůh mezi vámi prokázal svou moc a dává vám svého Ducha. Je to snad odměna za vaše skutky, nebo důsledek vaší víry v Krista? (Ga 3,1–5; SNC)

Současné překlady se snaží vystihnout smysl prvních Pavlových slov v prvním verši. Řecké slovo, které zde Pavel použil, je však mnohem silnější než výraz „nerozumní“ („pošetilí“ – ČEP). Doslovně by znamenalo hloupí, pomatení nebo až sprostí. Jako by Galatští přestali přemýšlet. Pavel dokonce uvažuje, zda nemají nějakého zlého ducha, když jednají tak nerozumně. Jeho slova „kdo vás to obloudil“ (ČEP) mohou dokonce naznačovat, že za jejich jednáním stojí v konečném důsledku satan (v. 1, viz také 2K 4,4).

Na odpadnutí Galatských od evangelia je pro Pavla velkou záhadou to, že evangelium, které znali, stálo na Kristově kříži. Nebylo to něco, co mohli přehlédnout. Slovo přeložené v Ga 3,1 jako „postaven před oči“ (ČEP) doslova znamená „vyvěšen“ (jako plakát) nebo „vykreslen“ (jako překládá B21). Toto slovo se používalo při všech veřejných oznámeních. Pavel uvádí, že kříž byl natolik ústředním bodem jeho kázání, že Galatští museli svým duchovním zrakem vidět ukřižovaného Krista (1K 1,23; 2,2). V jistém smyslu říká, že svým jednáním se odvracejí od kříže.

Potom Pavel dává do protikladu současnou zkušenost Galatských s tím, jak to bylo tehdy, když uvěřili. Dělá to tak, že jim klade řečnickou otázku: Jak jste přijali Ducha? Nebo jinak: Proč vám Bůh dal Ducha? Snad proto, že jste učinili něco, čím jste si ho získali? Určitě ne! Naopak, bylo to proto, že jste uvěřili dobré zprávě o tom, co pro vás Kristus vykonal. Když jste začali tak dobře, co způsobilo, že si teď myslíte, že se musíte spoléhat na své vlastní skutky?

**Osobní
studium**

Kdy nám může hrozit nebezpečí jako Galatským, že po dobrém začátku zabředneme do legalismu? Kdy se ti stává, že si pomyslíš: „Jsem celkem dobrý křesťán. Nedělám to ani ono...“ – tedy že se cítíš dost dobrý na to, abys mohl být spasen? Co je na tom špatného?

Aplikace

Založeno na Písmu

¹⁶Veškeré Písmo pochází z Božího Ducha a je dobré k učení, k usvědčování, k nápravě, k výchově ve spravedlnosti, ¹⁷aby Boží člověk byl náležitě připraven ke každému dobrému činu. (2Tm 3,16.17)

⁶Abraham, jak je psáno, „uvěřil Bohu a ten mu to počítal za spravedlnost“. ⁷Z toho vidíte, že synové Abrahamovi jsou lidé víry. ⁸Písmo předvídalo, že Bůh ospravedlní pohany na základě víry, a tak předpovědělo Abrahamovi: „V tobě dojdou pozhnání všechny národy.“ (Ga 3,6–8; B21)

Osobní studium

Až dosud Pavel ve svém listu Galatským bránil své evangelium o ospravedlnění vírou tím, že se odvolával na shodu s apoštoly v Jeruzalémě (Ga 2,1–10) a na osobní zkušenost samotných Galatských (Ga 3,1–5). Počínaje Ga 3,6 se Pavel obrací na svědectví Písma jako na konečný a nejvyšší důkaz pro své evangelium. Text Ga 3,6–4,31 se vlastně skládá z postupných tvrzení Písma.

Pavel se odvolává na svědectví Písma (Ga 3,6–8, viz také Ř 1,2; 4,3 a 9,17). V době, kdy psal list Galatským, ještě Nový zákon neexistoval. Pavel byl prvním novozákonním pisatelem. Evangelium podle Marka bylo pravděpodobně napsáno jako první ze čtyř evangelií, ale zřejmě až někdy v době Pavlovy smrti (r. 65 po Kr.), tj. přibližně patnáct let poté, co Pavel napsal svůj list Galatským. Proto když Pavel vzpomíná Písmo, má na mysli Starý zákon.

Starozákonní Písma hrála v Pavlově učení významnou roli. Nepovažuje je za mrtvé texty, ale za autoritativní a živé Boží slovo. V 2Tm 3,16 píše: „Veškeré Písmo je vdechnuté Bohem...“ (B21). Slovo přeložené jako „vdechnuté“ zní řecky „theopneustos“. První část tohoto slova (theo) má svůj základ ve slově „Bůh“, druhá polovina znamená „vdechnut“. Písmo je tedy „Bohem vdechnuté“. Pavel používá Písmo proto, aby ukázal, že Ježíš je slíbený Mesiáš (Ř 1,2), aby dal pokyny pro křesťanský život (Ř 13,8–10) a dokázal platnost svého učení (Ga 3,8.9).

Je těžké přesně určit, kolikrát Pavel cituje Starý zákon (zřejmě jde o stovky odvolávek). Citáty nacházíme ve všech jeho listech, s výjimkou těch nejkratších – Titovi a Filemonovi.

Pozorně si přečtěte text Ga 3,6–14 a zkuste v něm najít citáty ze Starého zákona. Co nám to říká o autoritě této části Písma?

Aplikace

Stává se ti, že někdy považuješ některou část Bible za více „inspirovanou“ (důležitější) než jiné části? Proč je takový postoj nebezpečný nebo nesprávný? Zkus při odpovědi uvažovat o Pavlově výroku v 2Tm 3,16.

Počítán za spravedlivého

‘Pohleďte na Abrahama: „uvěřil Bohu, a bylo mu to počítáno za spravedlnost.“⁷ Pochopte tedy, že syny Abrahamovými jsou lidé víry. (Ga 3,6.7)

Pavel se při svém úsilí potvrdit platnost evangelia odvolává nejprve na Abrahama. Abraham byl ústřední postavou judaismu. Byl považován nejen za „otce“ Židů, ale vnímán jako vzor skutečného věřícího. Každý zbožný Žid se chtěl podobat Abrahamovi. Mnozí věřili, že ho Bůh prohlásil za spravedlivého díky jeho poslušnosti. Vždyť Abraham opustil svou vlast a příbuzné, nechal se obřezat, a dokonce byl ochoten na Boží příkaz obětovat svého syna! Pavlovi odpůrci jistě zdůvodňovali nutnost obřízky stejným způsobem.

Pavel se však zcela nečekaně odvolává na Abrahama jako na vzor víry, ne dodržování zákona – a v listu Galatským tak činí dokonce devětkrát!

Zamysli se nad Pavlovým citátem z Gn 15,6. Co znamená, že Abrahamovi byla víra počítána za spravedlnost? (Viz také Ř 4,3–6.8–11.22–24.)

Ospravedlnění je termín převzatý z právní oblasti. Výraz „počítat“ zase odkazuje na příměr z obchodního světa a znamená „připsat“ nebo „vložit něco na něčí účet“. Tento výraz není použit v souvislosti s Abrahamem jen v Ga 3,6, ale vyskytuje se v Písmu ve spojení s tímto patriarchou ještě jedenáctkrát.

Podle této Pavlovy metafory je nám na náš účet „připsána“ spravedlnost. Na základě čeho nás tedy Bůh považuje za spravedlivé? Určitě ne na základě naší poslušnosti, jak to tvrdili Pavlovi odpůrci. Bez ohledu na Abrahamovu poslušnost, Písmo říká, že za spravedlivého ho Bůh považoval díky jeho víře.

V Písmu čteme, že základem Abrahamova ospravedlnění nebyla jeho poslušnost. Právě naopak, poslušnost byla důsledkem ospravedlnění. Abraham poslouchal Boha proto, že už byl ospravedlněn, ne aby se ospravedlnil. Ospravedlnění vede k poslušnosti, ne naopak.

Uvažuj o tom, co znamená, že jsi ospravedlněn ne tím, co sám děláš, ale tím, co pro tebe vykonal Kristus. Proč je to dobrá zpráva? Jak můžeš tuto pravdu plně přijmout a věřit, že platí pro tebe osobně bez ohledu na zápasy, které jsi prožíval nebo prožíváš?

**Osobní
studium**

Aplikace

Evangelium ve Starém zákoně

¹I řekl Hospodin Abramovi: „Odejdi ze své země, ze svého rodiště a z domu svého otce do země, kterou ti ukážu. ²Učiním tě velkým národem, požehnám tě, velké učiním tvé jméno. Staň se požehnaním! ³Požehnám těm, kdo žehnají tobě, proklejí ty, kdo ti zlořečí. V tobě dojdou požehnání veškeré čeledi země.“ (Gn 12,1–3)

Protože se v Písmu předvídá, že Bůh na základě víry ospravedlní pohanské národy, dostal už Abraham zaslíbení: „V tobě dojdou požehnání všechny národy.“ (Ga 3,8)

Osobní studium

Apoštol Pavel píše, že Abrahamovi zvěstoval evangelium sám Hospodin. Proto to muselo být pravé evangelium. Kdy však Bůh zvěstoval Abrahamovi evangelium? Pavlova citace z Gn 12,3 naznačuje, že má na mysli smlouvu, kterou Bůh uzavřel s Abrahamem, když ho povolal za otce vyvoleného národa (Gn 12,1–3).

V textu Gn 12,1–3 čteme o smlouvě, kterou Bůh uzavřel s Abrahamem. Základ této smlouvy tvoří zaslíbení, které Bůh dal Abrahamovi. Bůh čtyřikrát říká, co pro Abrahama udělá. Tato zaslíbení jsou úžasná i v tom, že jsou zcela jednostranná. Vše slibuje Bůh – Abraham neslibuje nic. Většina lidí se snaží navázat vztah s Bohem právě opačným způsobem. Obvykle slibujeme, že Bohu budeme sloužit, pokud on udělá něco pro nás. Ale to je zákonictví. Bůh nežádal od Abrahama, aby cokoli sliboval, ale aby vírou přijal jeho zaslíbení. Ovšem, nebyl to lehký úkol, protože Abraham se musel naučit Bohu zcela důvěřovat a spoléhat se na něj, ne na sebe (viz Gn 22). Povolání Abrahama proto dobře ilustruje podstatu evangelia – spasení vírou.

Někteří docházejí k závěru, že Bible učí o dvou způsobech spasení. Tvrdí, že ve staro-zákonní době bylo spasení založeno na zachování příkázání. Ale protože to nevedlo k dobrým výsledkům, Bůh zákon zrušil a umožnil lidem získat spasení vírou. Takový výklad je nesprávný. Jak Pavel napsal v Ga 1,7, je jen jedno evangelium.

Aplikace

Podívej se i na další texty, které hovoří o spasení na základě víry: Lv 17,11; Ž 32,1–5; 2S 12,1–13; Za 3,1–4.

Občas se setkáváme s výrazem „laciná milost“. Není to správné pojmenování. Milost není laciná, milost je zadarmo (alespoň pro nás). Můžeme ji však znehodnotit, pokud k ní přidáváme své skutky nebo když ji používáme jako výmluvu či ospravedlnění hříchu. Která z těchto dvou možností spasení (na základě milosti nebo skutků) ti je bližší? Proč?

Záchrana z prokletí

⁹Lidé víry tedy docházejí požehnání s věrným Abrahamem. ¹⁰Všichni, kdo spoléhají na skutky Zákona, jsou ale pod prokletím, neboť je psáno: „Proklet buď každý, kdo neplní a nedodrжуje vše, co je zapsáno v knize Zákona.“ ¹¹Že Zákon před Bohem nikoho neospravedlní, je zřejmé z toho, že „Spravedlivý bude žít z víry.“ ¹²V Zákoně ovšem nejde o víru, ale o skutky: „Ten, kdo je plní, z nich bude žít.“ ¹³Kristus nás vykoupil z prokletí Zákona, když se stal prokletím za nás (jak je psáno: „Proklet buď každý, kdo visí na dřevě“), ¹⁴aby tak Abrahamovo požehnání přišlo v Kristu Ježíši na pohany a aby chom skrze víru přijali zaslíbení Ducha. (Ga 3,9–14; B21)

Pavlovi odpůrci byli zaskočeni jeho odvážnými slovy v Ga 3,10. Určitě si nemysleli, že jsou pod kletbou. Čekali, že za svou poslušnost získají požehnání. Pavel však říká: „Všichni, kdo spoléhají na skutky Zákona, jsou ale pod prokletím, neboť je psáno: „Proklet buď každý, kdo neplní a nedodrжуje vše, co je zapsáno v knize Zákona“ (v. 10).

Pavel porovnává dvě zcela odlišné alternativy: spasení vírou a spasení skutky. Smluvní požehnání a kletby, které čteme v Dt 27 a 28, hovoří jednoznačně. Ti, kdo poslouchají, budou požehnáni; ti, kdo neposlouchají, budou prokleti. Pokud se člověk chce spoléhat na poslušnost zákonu a tak být Bohem přijat, musí dodržovat celý zákon. Bůh nám nedal svobodu vybrat si a rozhodnout se, co chceme dodržovat a co dodržovat nechceme. Neměli bychom se ani domnívat, že Bůh je ochoten občas přehlédnout některé naše chyby. Platí – buď všechno, nebo nic.

Takové pojetí však nedává naději ani pohanům, ale ani Pavlovým odpůrcům zdůrazňujícím zákon, protože „všichni zhřešili a jsou daleko od Boží slávy“ (Ř 3,23). Bez ohledu na to, jak moc se snažíme být dobří, z pohledu zákona jsme odsouzeni jako viníci.

Pavel uvádí další metaforu, aby vysvětlil, co pro nás Bůh učinil v Kristu (viz Ga 3,13 a 2K 5,21). Slovo „vykoupit“ znamená „koupit zpět“. Používalo se v souvislosti s výkupní cenou zaplacenou za propuštění rukojmí nebo osvobození otroka. Protože odpata za hřích je smrt, kletbou za nedodržení zákona byl často rozsudek smrti. Výkupné zaplacené za naše spasení nebylo zanedbatelné – Boha stálo život jeho vlastního Syna (J 3,16). Ježíš nás vykoupil z kletby tak, že vzal na sebe náš hřích (1K 6,20; 7,23). Dobrovolně na sebe vzal naši kletbu a nesl za nás celý trest hříchu (2K 5,21).

Jako důkaz z Písma Pavel cituje Dt 21,23. Podle židovského pojetí byl člověk pod Boží kletbou, pokud po popravě zůstalo jeho tělo viset na dřevě. Ježíšovu smrt na kříži považovali za příklad této kletby (Sk 5,30; 1Pt 2,24).

Kristus nesl kletbu (byl proklet) za naše hříchy, za naše jednání. Jaké výkupné bys byl ochoten zaplatit za milovaného člověka? A jaké za člověka, který ti ublížil nebo tě ponižil? Kristus zaplatil tu nejvyšší cenu za každého z nás.

**Osobní
studium**

Aplikace

Podněty k zamyšlení

„Kristus jako náš zástupce a naše útočiště nesl nepravosti nás všech. Byl považován za přestupníka, aby nás mohl vykoupit a zachránit před odsouzením podle zákona. Dolehla na něho tíha viny všech Adamových potomků. Boží hněv namířený proti hříchu, hrozivý projev Otcovy nelibosti nad přestupováním zákona, Syna děsil. Kristus celý svůj život zvěstoval padlému lidstvu radostnou zvěst o Otcově milosrdenství a odpouštějící lásce. Hlásal spasení i těm největším hříšníkům. Nyní pod strašlivou tíhou hříchů najednou neviděl Otcovu smírlivou tvář. Úzkost, která svírala Spasitelovo srdce, když se od něho ve chvíli smrtelného zápasu odvrátila Boží tvář, si člověk ani nedokáže představit. Působila mu takové utrpení, že tělesnou bolest téměř nevnímal.

Satan Ježíše vytrvale pokoušel. Spasitel neviděl za hranice hrobu. Naděje mu nedávala jistotu vítězství nad smrtí ani nezaručovala, že Otec jeho obět přijme. Kristus se bál, že hřích se Bohu natolik protiví, že by jejich odloučení mohlo být věčné. Pociťoval úzkost, která se zmocní hříšných lidí, až se za ně milost přestane přimlouvati. Vědomí hříchu, který obracel Otcův hněv proti němu jako zástupci člověka, ztěžovalo Kristu jeho úděl natolik, že mu puklo srdce.“ (TV 484; DA 753)

Otázky k rozhovoru

- 1. I dnes jsou v naší církvi lidé, kteří obtížně přijímají spasení jedinež vírou – což znamená, že jsme spaseni Boží milostí prostřednictvím Ježíše Krista, a to bez našich skutků. Co se skrývá za tím, že někteří váhají přijmout tuto klíčovou pravdu? Co jim v tom brání?*
- 2. Pavel jednoznačně hovoří o teologickém omylu týkajícím se spasení na základě svých skutků. Jak důležité je mít správnou teologii? Proč bychom měli dát jasně najevo své stanovisko, začne-li se mezi námi šířit nějaký omyl?*

Shrnutí

Alfou a omegou našeho křesťanského života a základem našeho spasení je víra v Krista. Abraham byl považován za spravedlivého díky své víře v Boží zaslíbení. Stejný dar spravedlnosti je i dnes dostupný každému, kdo věří stejně jako Abraham. Důvodem, proč za své omyly nejsme odsouzeni, je to, že Ježíš zaplatil za naše hříchy, když zemřel místo nás. Tím nám ukázal svou lásku.

ZASLÍBENÍ A ZÁKON

Texty na tento týden

Ga 3,15–20; Gn 9,11–17; Mt 5,17–20; Ex 16,22–26; Gn 15,1–6

Základní verš

Vyplývá-li dědictví ze Zákona, nevyplývá už ze zaslíbení. Abrahama však Bůh obdaroval skrze zaslíbení. (Ga 3,18; B21)

Jistého politika se jednou zeptali: „Dodržíte všechny sliby, které jste dal během předvolební kampaně?“ Politik odpověděl: „Ano..., alespoň všechny ty, které jsem měl v úmyslu dodržet.“

Každý z nás ví, jak je to se sliby. Kdo z nás by mohl s čistým svědomím tvrdit, že dodržel všechny sliby, které dal? A na splnění kolika slibů jsme v životě marně čekali my sami?

Někteří lidé dají slib a myslí to vážně. Něco se však stane a oni svůj slib nedodrží. Jiní slibují lehkovážně a už v té chvíli si uvědomují, že to, co říkají, je lež.

Boží sliby se našťastí nepodobají těm lidským. Boží slovo je neměnné a jisté. „Jak jsem slíbil, tak *to* uskutečním, jak jsem si předsevzal, tak *to* splním“ (Iz 46,11).

V tomto úkolu budeme mluvit o tom, že Pavel upozornil Galatské na vztah mezi zaslíbením, jež Bůh dal Abrahamovi, a zákonem daným Izraeli o 430 let později. Jaký vztah je mezi zaslíbením a zákonem? A jaké to má důsledky pro zvěstování evangelia?

Zákon a víra

¹⁵Řeknu to po lidsku, bratři. Lidskou smlouvu po schválení také nikdo neruší ani k ní nic nepřidává. Totéž platí pro ¹⁶zaslíbení dané Abrahamovi a jeho semeni. Písmo tu neříká v množném čísle: „a semenům,“ ale v jednotném: „a tvému semeni,“ čímž je míněn Kristus. ¹⁷Chci tím říci toto: Zákon zavedený po 430 letech nemůže zrušit smlouvu předtím schválenou Bohem, a odvolat tak zaslíbení. ¹⁸Vyplývá-li dědictví ze Zákona, nevyplývá už ze zaslíbení. Abrahama však Bůh obdaroval skrze zaslíbení. (Ga 3,15–18; B21)

Osobní studium

Pavlovi odpůrci uznali, že Abrahamův život se vyznačoval vírou. Pavel však věděl, že stále mají pochybnosti a zabývají se otázkou, proč více než čtyři sta let po Abrahamovi dal Bůh Izraeli zákon. Nezrušilo vydání zákona předešlou dohodu?

V dnešním textu apoštol Pavel připodobňuje Boží smlouvu s Abrahamem ke smlouvě nebo také k poslední vůli člověka („ani lidskou závět jednou právoplatně potvrzenou nemůže nikdo zrušit nebo k ní něco přidat“ – v. 15; ČEP).

Mezi smlouvou a závětí je přitom určitý rozdíl. Smlouva je vzájemná dohoda mezi dvěma nebo více lidmi. Závět je prohlášení jednoho člověka. Septuaginta, řecký překlad Starého zákona, nikdy nepřekládá Boží smlouvu s Abrahamem řeckým výrazem používaným pro vzájemnou dohodu nebo kontrakt (synthéké). Namísto toho používá výraz pro závět nebo poslední vůli (diathéké). Proč? Pravděpodobně proto, že překladatelé pochopili, že Boží smlouva s Abrahamem nebyla dohodou mezi dvěma jednotlivci, kteří si dali závazné sliby. Boží smlouva nebyla založena na ničem jiném než na Boží vůli. Nebylo do ní vloženo žádné „pokud“ ani „ale“. Abraham prostě vzal Boha za slovo.

Aby Pavel vysvětlil specifické rysy Boží smlouvy s Abrahamem, poukazuje na tento dvojitý význam závěti a smlouvy. Podobně jako u závěti, Boží zaslíbení se týká konkrétního příjemce – Abrahama a jeho potomka (Gn 12,1–5; Ga 3,16) a zahrnuje i dědictví (Gn 13,15; 17,8; Ř 4,13; Ga 3,29). Pro Pavla je nejdůležitější neměnnost Božího zaslíbení. Jako nemůže být změněna poslední vůle člověka, když už byla potvrzena, tak ani zákon vydaný skrze Mojžíše nemůže jednoduše anulovat Boží předešlou smlouvu s Abrahamem. Boží smlouva je zaslíbení (Ga 3,16) a Bůh své sliby neruší (Iz 46,11; Žd 6,18).

Aplikace

V těchto textech nahraďte slovo „smlouva“ výrazem „zaslíbení“: Gn 9,11–17; 15,18; 17,1–21. Co je podstatou této smlouvy? Jak nám texty pomáhají lépe pochopit, co je smlouva? Co se z toho dovídáme o Božím charakteru a o tom, jak mu můžeme důvěřovat?

Víra a zákon

²⁸Jsme totiž přesvědčení, že se člověk stává spravedlivým vírou bez skutků zákona. ²⁹Je snad Bůh toliko Bohem židů? Což není též Bohem pohanů? Zajisté i pohanů! ³⁰Vždyť je to jeden a týž Bůh, který obřezané ospravedlní z víry a neobřezané skrze víru. ³¹To tedy vírou rušíme zákon? Naprosto ne! Naopak, zákon potvrzujeme. (Ř 3,28–31)

Pavel důrazně obhajoval význam víry ve vztahu člověka k Bohu. Opakovaně říká, že ani obřízka, ani žádné jiné „skutky zákona“ nejsou nezbytnou podmínkou spasení, protože „člověk se nestává spravedlivým před Bohem na základě skutků přikázaných zákonem“ (Ga 2,16). Nejsou to skutky zákona, ale víra, která je určujícím znakem věřícího člověka (Ga 3,7). Tato opakovaná negace skutků zákona v nás vyvolává otázku: Má tedy zákon nějaký význam? Odstranil Bůh zákon?

**Osobní
studium**

Chce snad Pavel říci, že víra ruší zákon? (Porovnej Ř 3,31 s Ř 7,7.12; 8,3 a Mt 5,17–20.)

Pavlův argument v Ř 3 se shoduje s tím, co o víře a zákoně píše v listu Galatským. Protože tušil, že jeho výklad by mohl někoho vést k závěru, že vyvyšuje víru na úkor zákona, klade si řečnickou otázku: „To tedy vírou rušíme zákon?“ (Ř 3,31). Slovo přeložené jako „rušit“ Pavel používá poměrně často. Můžeme ho přeložit jako zrušit, zmařit, zbavit, zneškodnit, dokonce zničit (Ř 3,3; Ef 2,14.15; Ř 6,6 a 1K 6,13). Je jasné, že kdyby chtěl Pavel potvrdit myšlenku, že zákon byl nějakým způsobem na kříži zrušen – jak někteří lidé na základě nepochopení Pavlových slov tvrdí, udělal by to právě teď. Ale Pavel nejen toto tvrzení důrazně odmítá, navíc prohlašuje, že evangelium, které přináší, potvrzuje platnost zákona!

„Plán ospravedlnění vírou zjevuje Boží úctu k jeho zákonu tím, že vyžadoval a obstaral smírnou oběť. Pokud ospravedlnění vírou ruší zákon, pak by nebyla nutná smiřující smrt Ježíše Krista, aby vysvobodila hříšníka z hříchů a obnovila jeho pokoj s Bohem.

Navíc, upřímná víra v sobě zahrnuje bezvýhradnou ochotu plnit Boží vůli poslušností jeho zákona... Skutečná víra založená na bezpodmínečné lásce ke Spasiteli vede jediné k poslušnosti.“ (6BC 510)

Vzhledem k důsledkům uvažujte o tom, zda Pavel opravdu chtěl říci, že víra ruší potřebu dodržovat zákon. Přestane být pak například cizoložství, krádež nebo vražda hříchem? Uvažujte o bolesti, žalu a utrpení, kterého bychom byli ušetřeni, kdybychom uměli žít v souladu s Božím zákonem. Které tvé problémy nebo utrpení jsou přímým důsledkem neposlušnosti Božího zákona?

Aplikace

Význam zákona

¹⁹Jak je to potom se zákonem? Byl přidán kvůli proviněním jen do doby, než přijde ten zaslíbený potomek; byl vyhlášen anděly a svěřen lidskému prostředníku. ²⁰Prostředníka není potřeba tam, kde jedná jen jeden, a Bůh je jeden. ²¹Je tedy zákon proti Božím slibům? Naprosto ne! Kdyby tu byl zákon, který by mohl dát život, pak by vskutku spravedlnost byla ze zákona. ²²Ale podle Písma je všechno v zajetí hříchu, aby se zaslíbení, dané víře v Ježíše Krista, splnilo těm, kdo věří. (Ga 3,19–22)
Co tedy máme říci? Že zákon je hříšný? Naprosto ne! Ale hřích bych byl nepoznal, kdyby nebylo zákona. Vždyť bych neznal žádostivost, kdyby zákon neřekl: „Nepožádáš!“ (Ř 7,7)

Osobní studium

V Listu Galatským 3,19–29 je množství zmínek o zákoně. Na jaký zákon myslí Pavel v této části listu?

Podle některých slovo „dokudž“ (PBK) nebo „do doby, než“ (ČEP) ve verši 19 naznačuje, že tento zákon byl jen dočasný, a proto tato pasáž musí odkazovat na ceremoniální zákon. Potom by se však tato část zákona naplnila na kříži, čímž splnila svůj význam. I když to dává smysl, zdá se, že Pavel chtěl Galatským říct něco jiného. Ceremoniální i morální zákon byly přidány na Sínaji kvůli přestoupení. Při hledání odpovědi na následující otázku uvidíme, že Pavel má zřejmě na mysli hlavně morální zákon.

Proč Pavel říká, že zákon „byl přidán“? K čemu byl přidán a proč? Porovnej Ga 3,19 a Ř 5,13.20.

Pavel neříká, že zákon byl přidán k Boží smlouvě s Abrahamem jako nějaký doplněk k závěti, který by měnil původní ustanovení. Zákon existoval dávno před událostmi na Sínaji (viz část na středu). Pavel chce říci, že zákon byl dán Izraelcům s úplně jiným cílem – přesměrovat lid zpět k Bohu a poukázat na milost, kterou Bůh nabízí všem, kteří k němu ve víře přijdou. Zákon nám jako zrcadlo ukazuje náš hříšný stav a potřebu Boží milosti. Neměl být jakýmsi programem k „získání“ spasení. Naopak, v Listu Římanům čteme, že „zákon přistoupl, aby se provinění rozmohlo“ (Ř 5,20). Zákon jasně ukazuje na hřích v našem životě (Ř 7,13).

Zatímco ceremoniální zákony poukazovaly na Mesiáše a zdůrazňovaly svatost a potřebu Spasitele, morální zákon odhaluje hřích. Ukazuje nám, že hřích je součástí naší přirozenosti, ale i porušením Božího zákona (Ř 3,20; 5,13.20; 7,7.8.13). Proto Pavel říká: „Kde není zákon, není ani přestoupení zákona“ (Ř 4,15). „Zákon funguje jako zvětšovací sklo, kterým se díváme na skvrny na oděvu. Skvrny se ve skutečnosti nestávají většími ani se nezvyšuje jejich počet. Při pohledu přes zvětšovací sklo však skvrny jasněji vyniknou a člověk je vidí mnohem lépe než pouhým okem.“ (William Hendriksen)

Trvání Božího zákona

¹⁶Bůh se zavázal slibem Abrahamovi a jeho potomku. Není zde užito množné číslo, a proto nejde o všechny Abrahamovy potomky – celý židovský národ. Řeč je o potomku, a tím je míněn Kristus. ¹⁷Chci tím říci toto: Bůh dal Abrahamovi závazný slib. Ten nemohl být zrušen zákonem, který přišel o čtyři sta třicet let později. ¹⁸Kdyby nás totiž mohlo od věčné smrti zachránit přesné dodržování zákona, nemusel Bůh Abrahamovi nic slibovat. On to však udělal. ¹⁹K čemu bylo tedy zapotřebí ještě zákonů? Jen k tomu, aby nám Bůh ukázal, jak jsme od něj vzdáleni. A jen do té doby, než přijde ten ohlášený potomek, Kristus, jehož se týkal onen Boží závazek. (Ga 3,16–19; SNC)

Znamená Pavlův výrok o „přidání“ zákona na hoře Sínaj to, že předtím neexistoval? Pokud ne, co bylo odlišné před událostmi na hoře Sínaj a po nich? Gn 9,5,6; 18,19; 26,5; 39,7–10; Ex 16,22–26

Osobní
studium

Bůh nepotřeboval zjevit Abrahamovi svůj zákon při hřmění a blescích ani mluvit o trestu smrti (Ex 19,10–23). Proč potom dal Izraelcům zákon tak výjimečným způsobem? Protože během otroctví v Egyptě Izraelci ztratili z pohledu Boží velikost a jeho vysoký morální standard. V důsledku toho si potřebovali uvědomit rozsah své vlastní hříšnosti a posvátnost Božího zákona, k čemuž došlo zjevením na Sínaji.

Co Pavel míní tím, když říká, že zákon byl přidán, „do té doby, než přijde ten ohlášený potomek, ..., jehož se týkal onen Boží závazek“? (Ga 3,16–19; SNC)

Textu o „ohlášeném potomkovi“ rozumějí mnozí tak, že zákon daný na hoře Sínaj byl dočasný. Myslí si, že zákon vstoupil v platnost 430 let po Abrahamovi a přestal platit, když přišel Kristus. Takové vysvětlení je však v rozporu s tím, co Pavel říká o zákonu v Listu Římanům, jako i s ostatními částmi Bible, například s Mt 5,17–19.

Čtenáři této pasáže často mylně předpokládají, že slovo „dokudž“ nebo „než“ vždy znamená ohraničené trvání v čase. Ale v tomto případě tomu tak není. Ve Zj 2,25 čteme Ježíšova slova: „Jenom se pevně držte toho, co máte, dokud nepřijdu.“ Chce tím snad Ježíš říci, že poté, co přijde, už nemusíme být věrní?

Úloha zákona příchodem Krista neskončila. Zde na zemi bude zákon neustále poukazovat na hřích. Apoštol Pavel v uvedených verších říká, že příchod Ježíše Krista znamená rozhodující zvrat v lidských dějinách. Kristus udělal to, co není v moci zákona – dal nám na hřích pravý lék: ospravedlnil hříšníky a svým Duchem v nich naplnil svůj zákon (Ř 8,3,4).

Možná sis už řekl: Bůh toho pro mě tolik vykonal, a proto bych už o něm nikdy neměl pochybovat. Vzpomeň si však na to, co se odehrálo na Sínaji. Jak silný projev Boží moci Izraelci viděli! A jak to ovlivnilo jejich jednání? V čem spočívá pravá víra? Jak ji můžeme získat a jak si ji můžeme udržet? (Viz také Ko 2,6.)

Aplikace

Nadřazenost zaslíbení

To je ten /Mojžíš/, kdo při shromáždění lidu na poušti byl prostředníkem mezi andělem, který k němu mluvil na hoře Sínaj, a mezi našimi praotci. To on přijal pro vás slova života. (Sk 7,38)

¹⁹Jak je to potom se zákonem? Byl přidán kvůli proviněním jen do doby, než přijde ten zaslíbený potomek; byl vyhlášen anděly a svěřen lidskému prostředníku. ²⁰Prostředníka není potřeba tam, kde jedná jen jeden, a Bůh je jeden. (Ga 3,19.20)

Osobní studium

V Ga 3,19.20 Pavel pokračuje ve sledu svých myšlenek o tom, že zákon neruší smlouvu milosti. Zamyslete se nad tím, v jaké pozici bychom jako hříšníci byli, kdybychom se v otázce spasení museli spoléhat na své dodržování zákona, ne na Boží milost. V konečném důsledku bychom neměli žádnou naději.

I když jsou detaily Pavlova výkladu v Ga 3,19.20 možná trochu komplikované, základní myšlenka je jasná – zákon je druhotný vůči zaslíbení, protože byl zprostředkován prostřednictvím anděla a Mojžíše. I když v Exodu v souvislosti s vydáním zákona není zmínka o andělech, nacházíme ji na některých dalších místech v Písmu (Dt 33,2; Sk 7,38.53; Žd 2,2). V 1Tm 2,5 sice Pavel používá k označení Krista slovo „prostředník“, ale jeho výklad v Ga 3,19–20 naznačuje, že myslí na Dt 5,5, kde Mojžíš říká: „Já jsem stál v oné době mezi Hospodinem a vámi, abych vám oznámil Hospodinovo slovo...“

Vydání zákona na Sínaji za přítomnosti andělů bylo majestátní a velkolepé. I Mojžíš byl důležitý jako prostředník, skrze něhož byl přinesen zákon. V nápadném protikladu k tomu je způsob, jakým Bůh dal své zaslíbení Abrahamovi (a tím všem věřícím): udělal to přímo, bez prostředníka. Jakkoli důležitý je zákon, není náhradou za příslib spasení vírou prostřednictvím milosti. Naopak, zákon nám pomáhá lépe pochopit, jak úžasné je toto zaslíbení.

Popiš Abrahamovo přímé setkání s Bohem. Jaké požehnání mu přinesla tato bezprostřední blízkost s Bohem? Gn 15,1–6; 18,1–33; 22,1–18

Aplikace

Uvažuj o dalších osobních setkáních lidí s Bohem – o Adamovi a Evě v Edeně (Gn 3), Jákobově žebříku (Gn 28), Pavlovi na cestě do Damašku (Sk 9). Možná jsi neprožil něco tak dramatického. Jakým způsobem se Bůh zjevil tobě? Polož si otázku, zda ti něco v tvém osobním životě nebrání prožívat takové společenství s Bohem, jaké prožíval Abraham. Co můžeš udělat pro to, aby se to změnilo?

Podněty k zamyšlení

„Během svého otroctví v Egyptě ztratil Boží lid do značné míry znalost zásad smlouvy uzavřené s Abrahamem. Tím, že je vysvobodil z Egypta, chtěl Bůh Izraelcům zjevit svou moc a milost, aby ho mohli milovat a důvěřovat mu. Připoutal je k sobě jako jejich vysvoboditel z časného otroctví.

Jenže Hebrejové postrádali správnou představu o Boží svatosti, o nesmírné hříšnosti svých vlastních srdcí, o své celkové neschopnosti zachovávat ve své vlastní síle Boží zákon a o své potřebě Spasitele.“ (NUD 173; PP 371)

„Boží zákon, majestátně vydaný na Sínaji, vyjadřuje odsouzení určené hříšníkovi. Úkolem zákona je odsoudit, protože nemá sílu odpuště ani vykoupit.“ (E. G. Whiteová v 6BC 1094)

Otázky k rozhovoru

- 1. Jak se cítíte, když někdo nedodrží slib, který vám dal? Jak jsme již hovořili, jsou v zásadě dvě skupiny lidí: (1) ti, kteří chtějí dodržet svůj slib, ale pod vlivem okolností se jim to nepodaří nebo změní názor, a (2) ti, kteří nikdy neměli v úmyslu slib dodržet. Jaký je mezi nimi rozdíl? Co se stane s vaší důvěrou vůči lidem, kteří slib nikdy (nebo většinou) nedodrží?*
- 2. Na základě čeho smíme důvěřovat Božím slibům? Jak se naučit důvěřovat především Božím zaslíbením?*
- 3. Kdy pocítujete (nebo si uvědomujete), že vás okolní prostředí ovlivňuje víc, než byste chtěli, až ztrácíte ze zřetele důležité pravdy, které nám Bůh dal? Jak si dávat pozor na tyto špatné vlivy a jak jim čelit?*

Vydání zákona na Sínaji neodstranilo platnost zaslíbení, které dal Bůh Abrahamovi, ani nezměnilo jeho ustanovení. Zákon byl dán proto, aby si lidé uvědomovali skutečný rozsah své hříšnosti a uznali potřebu Božího zaslíbení, které dal Bůh Abrahamovi a jeho potomkům.

Shrnutí

CESTA VÍRY

Texty na tento týden

Ga 3,21–25; Lv 18,5; Ř 3,9–19; 1K 9,20; Ř 3,1.2; 8,1–4

Základní verš

Ale podle Písma je všechno v zajetí hříchu, aby se zaslíbení, dané víře v Ježíše Krista, splnilo těm, kdo věří. (Ga 3,22)

Domácí holubi jsou známí svou schopností uletět stovky kilometrů za den a dostat se domů. Stává se však, že i ti nejlepší holubi ztratí orientaci a už nikdy se nevrátí. Nejhorší případ se stal v Anglii, když asi 20 000 ptáků se už nikdy nevrátilo do svých holubníků. Dodnes nikdo neví proč.

Mnozí z nás určitě zjistili, že ztratit orientaci nebo zabloudit není nic příjemného. Člověk prožívá strach a úzkost, může se ho dokonce zmocnit až panika.

Totéž platí i v duchovní oblasti. I když jsme přijali Krista, může se stát, že se ztratíme, že zabloudíme. Někteří dokonce zajdou až tak daleko, že se už nikdy nevrátí.

Dobrou zprávou je, že Bůh nás nikdy nenechává bez pomoci. Připravil nám cestu k víře, jak ji zjevují evangelia. Součástí této cesty je i zákon. Mnozí lidé se snaží oddělit zákon od evangelia; někteří dokonce považují tyto dvě věci za protiklady. Takový pohled je nejen nesprávný, ale může mít tragické důsledky. Bez zákona bychom totiž neměli žádné evangelium. Pochopit evangelium bez zákona je opravdu těžké.

Zákon a zaslíbení

Písmo ale zahrnuje všechny lidi pod hřích, aby všem věřícím nabídl zaslíbení založené na víře v Ježíše Krista. (Ga 3,22; B21)

¹⁰Jak je psáno: „Nikdo není spravedlivý, není ani jeden, ¹¹nikdo není rozumný, není, kdo by hledal Boha; ¹²všichni se odchýlili, všichni propadli zvrácenosti, není, kdo by činil dobro, není ani jeden. ¹³Hrob otevřený je jejich hrdlo, svým jazykem mluví jen lest, hadí jed skrývají ve rtech, ¹⁴jejich ústa jsou samá kletba a hořkost, ¹⁵jejich nohy spěchají prolévat krev, ¹⁶zhouba a bída je na jejich cestách; ¹⁷nepoznali cestu pokoje ¹⁸a úctu před Bohem nemají.“ ¹⁹Víme, že co zákon říká, říká těm, kdo jsou pod zákonem, aby byla umlčena každá ústa a aby celý svět byl před Bohem usvědčen z viny. (Ř 3,10–19)

Pavel tušil, že jeho slova mohou dovést odpůrce k závěru, že zlehčuje zákon; že důrazem na Boží zaslíbení snižuje význam Mojžíše a Tóry. Proto klade otázku, která se mohla vynořit i v jejich mysli: „Je tedy zákon proti Božím slibům?“ A hned odpovídá: „Naprosto ne!“ (3,21). Bůh přece není sám proti sobě. Dal zaslíbení i zákon. Zákon není v rozporu se zaslíbením. Každý z nich jen plní odlišný úkol v Božím plánu spasení.

Pavlovi odpůrci věřili, že zákon je schopen dát jim duchovní život. Tento jejich názor pravděpodobně vznikl nesprávnou interpretací starozákonních textů, jako jsou například Lv 18,5 a Dt 6,24.25, kde zákon přikazuje, jak by měli žít ti, kdo zůstávají věrní Boží smlouvě. Zákon stanoví pravidla v rámci smlouvy, ale oni došli k názoru, že zákon je zdrojem vztahu člověka s Bohem. Bible jasně říká, že schopnost „oživit“ má jedině Bůh a jeho Duch (2Kr 5,7; Neh 9,6; J 5,21; Ř 4,17). Zákon nemůže nikoho duchovně oživit. To však neznamená, že je v protikladu k Božímu zaslíbení.

Ve snaze dokázat neschopnost zákona dát život Pavel píše Galatským: „Ale podle Písma je všechno v zajetí hříchu“ (3,22). V Ř 3,9–19 Pavel uvádí mnoho odkazů na Starý zákon, aby ukázal naši porušenost hříchem. Tyto verše nespojuje náhodně. Začíná tím, co způsobilo problém hříchu – sobectvím, jež zamořuje lidská srdce jako jed. Pak přechází k veršům, které popisují, kam všude hřích pronikl; nakonec končí jeho univerzálností.

Co tím chce říci? Protože hřích se velmi rozšířil a zákon má své hranice, zaslíbení věčného života můžeme získat jedině díky věrnosti Ježíše Krista.

**Osobní
studium**

Víme, že zákon nás nemůže spasit. Jaký užitek máme z toho, že ho dodržujeme? Jaké praktické výhody ti do života přináší to, že posloucháš Boží zákon?

Aplikace

„Hlídání pod zákonem“

²³Dokud nepřišla víra, byli jsme hlídáni pod Zákonem, uzavírání pro víru, která měla být zjevena, ²⁴takže se Zákon stal naším vychovatelem ke Kristu, abychom byli ospravedlněni z víry. ²⁵Když však přišla víra, nejsme již podřízeni vychovateli. (Ga 3,23–25; ČSP)

Osobní studium

V Ga 3,23 Pavel píše, že před příchodem víry jsme byli hlídáni pod zákonem. Slovo „jsme“ Pavel vztahuje na věřící ze Židů v galatských sborech. Jsou to ti, kdo znají zákon. Především k nim Pavel promlouvá od verše Ga 2,15. Můžeme to vidět v kontrastu mezi „my“ v Ga 3,23 a „vy“ v Ga 3,26.

V Ga 3,23 čteme „dokud nepřišla víra“, ale v řeckém textu je doslova napsáno „když však přišla ta víra“. Protože Pavel porovnává roli zákona před Kristem a po něm (Ga 3,24), je velmi pravděpodobné, že „ta víra“ je odkaz na samotného Krista, ne na křesťanskou víru obecně.

Pavel říká, že před příchodem Krista byli Židé hlídáni „pod zákonem“. Pavel používá ve svých listech výraz „pod zákonem“ dvanáctkrát. (Porovnej Ga 3,22.23 s Ř 6,14.15; 1K 9,20; Ga 4,4.5.21; 5,18.) V závislosti na kontextu může mít tento výraz dva odlišné významy:

1. „Pod zákonem“ představuje alternativní způsob spasení (Ga 4,21). Odpůrci v Galacii se snažili získat životodárnou spravedlnost poslušností. Ale jak jim to Pavel už vysvětlil, je to nemožné (Ga 3,21.22). Později Pavel dokonce poukáže na to, že v touze být pod zákonem Galatští ve skutečnosti odmítli Krista (Ga 5,2–4).
2. „Pod zákonem“ ve smyslu být pod jeho odsouzením (Ř 6,14.15). Protože zákon nemůže smířit hříchy, porušení jeho požadavků v konečném důsledku vede k odsouzení. V tomto stavu se nachází každý člověk. Zákon je jako dozorce věznic; uvězní všechny, kteří ho porušili, a vynese nad nimi rozsudek smrti. Jak uvidíme dále, apoštol Pavel má v Ga 3,23 na mysli právě tento význam.

Podobné řecké sousloví „en nomos“, běžně překládané „pod zákonem“, doslovně znamená „v zákoně“. Odkazuje na život v rámci požadavků zákona prostřednictvím spojení s Kristem (1K 9,21). „Skutky zákona“, to znamená snahou dodržovat zákon mimo Krista, není možné být ospravedlněn, protože žít budou jen ti, kteří jsou spravedliví prostřednictvím víry (Ga 3,11). Tuto pravdu zákon neruší. Jen ukazuje, že zákon nám nemůže dát věčný život.

Zákon jako náš strážce

*K čemu bylo tedy zapotřebí ještě zákonů? Jen k tomu, aby nám Bůh ukázal, jak jsme od něj vzdáleni. A jen do té doby, než přijde ten ohlášený potomek, Kristus, jehož se týkal onen Boží závazek. (Ga 3,19; SNC)
Dokud nepřišla víra, byli jsme zajatci, které zákon střežil pro chvíli, kdy víra měla být zjevena... (Ga 3,23)*

Apoštol Pavel uvádí dva hlavní závěry o zákoně: (1) zákon neruší ani neodstraňuje zaslíbení, které Bůh dal Abrahamovi (Ga 3,15–20); (2) zákon není v protikladu k zaslíbení (Ga 3,21.22).

Jakou roli ve skutečnosti plní zákon? Pavel píše, že byl „přidán kvůli proviněním“ (Ga 3,19). Tuto myšlenku dále rozvíjí, přičemž ve spojení se zákonem používá tři odlišná slova nebo výrazy: zavření (v. 23), hlídání (zákon nás „střežil“ – v. 23) a vychovatel („pěstoun“ – v. 24; B21).

Nejnovější překlady vysvětlují Pavlův komentář o zákoně v Ga 3,19 negativně. Ale původní řecký text není takto jednostranný. Význam použitého řeckého slova je „hlídat“ (v. 23). I když může být použito v negativním smyslu jako „držet v poddanství“ nebo „v zajetí“ (2K 11,32), v Novém zákoně má obecně pozitivnější význam „ochrany“ (Fp 4,7; 1Pt 1,5). Můžeme ho přeložit jako uzavřít (Gn 20,18; Ř 11,32), zavřít (Ex 14,3; Joz 6,1; Jr 13,19) nebo obklopit (L 5,6). Jak naznačují tyto příklady, uvedené slovo může mít buď pozitivní, nebo negativní význam – v závislosti na kontextu.

Jaký prospěch měli Izraelci ze zákona (morálního a ceremoniálního)? Ř 3,1.2; Dt 7,12–24; Lv 18,20–30

Pavel může mluvit o zákoně v negativním smyslu (Ř 7,6; Ga 2,19), ale může o něm říct i mnoho pozitivního (Ř 7,12.14; 8,3.4; 13,8). Zákon nebyl kletbou, kterou Bůh uvrhl na Izrael. Naopak, měl být pro ně požehnáním. I když obětní systém nemohl v konečném důsledku odstranit hřích, poukazoval na zaslíbeného Mesiáše, který jej porazil. Zákony, které určovaly, jak se mají lidé chovat, byly ochranou před mnohými problémy, jež sužovaly ostatní starověké civilizace. Vzhledem k Pavlovým pozitivním zmínkám o zákonu na jiných místech bylo by chybou chápat tyto verše o zákoně jen negativně.

Zamyslete se nad nějakou dobrou věcí, která byla nesprávně použita. Například lék, který byl vyroben na vyléčení nemoci, může někdo zneužít jako drogu. Jaké příklady můžeš uvést ze svého života? Jak nám tyto příklady pomáhají pochopit, o čem Pavel hovoří?

**Osobní
studium**

Aplikace

Zákon jako náš vychovatel

Zákon byl naším vychovatelem. Vzdělával nás a vedl ke Kristu, abychom v něj uvěřili, přijali ho za svého Spasitele a tak byli před Bohem ospravedlněni. (Ga 3,24; SNC)

Zákon nás jako pěstoun vychovával ke Kristu, abychom mohli být ospravedlněni vírou. (Ga 3,24; B21)

Osobní studium

V Ga 3,23 Pavel představuje zákon jako něco, co nás chrání a hlídá. K čemu ho připodobňuje ve verši 24? Co to znamená?

Slovo přeložené jako vychovatel nebo pěstoun pochází z řeckého „paidagógos“. Některé překlady ho překládají výrazem „autorita“, „vedoucí“ nebo dokonce „ochránce“. Ani jeden výraz však plně nevystihuje jeho původní význam. „Paidagógos“ byl v římské společnosti otrok, který měl dohlížet na pánovy syny od jejich 6 nebo 7 let, dokud se z nich nestali dospělí lidé. Kromě péče o jejich fyzické potřeby (například jim chystal koupel, pokrm, pomáhal jim s oblékáním, chránil je před jakýmkoli nebezpečím) bylo povinností „paidagóga“ také zajistit, aby pánovi synové šli do školy a udělali si domácí úkoly. Navíc se od „paidagóga“ čekalo, že bude prokazovat morální ctnosti a zajistí, že se jim budou učit a praktikovat je i děti jeho pána.

I když někteří pedagogové byli určitě milí a u svých svěřenců oblíbení, ve starověké literatuře jsou většinou popsáni jako přísné autority. Poslušnost si vynucovali nejen pomocí příkazů a napominání, ale také fyzickými tresty.

Pavův popis zákona jako „paidagóga“ nám lépe přibližuje jeho chápání úlohy zákona. Zákon byl přidán, aby nás upozornil na hřích a usměřňoval nás. Tato jeho role v podstatě znamená, že zákon má určitý negativní aspekt – napomíná nás a odsuzuje jako hříšníky. Ale i tento „negativní“ aspekt Bůh používá pro naše dobro, protože odsouzení, které nám zákon přináší, nás přivádí ke Kristu. Proto zákon a evangelium nejsou v rozporu. Bůh chtěl, aby oba tyto dary spolupracovaly na našem spasení.

„V tomto textu Písma (Ga 3,24) Duch svatý hovoří prostřednictvím apoštola především o morálním zákoně. Zákon nás upozorňuje na hřích a vede nás k uvědomění si toho, že potřebujeme Krista. Jdeme k němu, abychom našli odpuštění a klid prostřednictvím pokání před Bohem a prostřednictvím víry v našeho Pána Ježíše Krista.“ (ISM 234)

Aplikace

Kdy naposledy jsi porovnával své jednání, slova a myšlenky se zákonem? Udělej to teď. Zaměř se nejen na literu zákona, ale i na jeho ducha (Mt 5,28; Ř 7,6). Jak jsi dopadl? Nakolik tato tvá zkušenost souzní s tím, o čem Pavel píše ve svém listu?

Zákon a věřící

²⁴Zákon byl našim vychovatelem. Vzdělával nás a vedl ke Kristu, abychom v něj uvěřili, přijali ho za svého Spasitele a tak byli před Bohem ospravedlněni. ^{25–26}Ale nyní, po příchodu Kristově, již nejsme svěření tomuto vychovateli, protože jsme se stali Božími dětmi. (Ga 3,24–26; SNC)

¹Nyní tedy není žádného odsouzení pro ty, kteří jsou v Kristu Ježíši [a nechodí podle těla, ale podle Ducha]. ²Vždyť zákon Ducha života v Kristu Ježíši mě osvobodil od zákona hříchu a smrti. ³Neboť co bylo Zákonu nemožné, protože byl bezmocný kvůli tělu, to učinil Bůh, když poslal svého Syna v podobnosti těla hříchu a jako oběť za hřích a odsoudil hřích v těle, ⁴aby byl požadavek Zákona naplněn v nás, kteří nechodíme podle těla, ale podle Ducha. (Ř 8,1–4; ČSP)

Mnozí vysvětlovali Pavlova slova v Ga 3,25 jako úplné odmítnutí zákona. To však nedává smysl, když si uvědomíme, kolikrát na jiných místech Pavel představuje zákon jako něco pozitivního. Co chce tedy Pavel říct?

Za prvé, už nejsme pod odsouzením, které vyplývá ze zákona (Ř 8,3). Jako věřící jsme v Kristu a těšíme se z přednosti být pod milostí (Ř 6,14.15). To nám dává svobodu sloužit Kristu celým srdcem, bez strachu z toho, že kvůli chybám, kterých jsme se dopustili, budeme odsouzeni. To je pravá svoboda v evangeliu. Tento výklad zákona se radikálně liší od toho, jak jej chápou někteří lidé. Myslí si, že teď už nemusíme poslouchat zákon – a považují to za „svobodu“ v Kristu. Neposlušnost zákona je naopak hřích – a hřích je cokoli jiného, jen ne svoboda (J 8,34).

Za druhé, jelikož nám bylo díky Kristu odpuštěno, náš vztah k zákonu je teď jiný. Jsme vyzýváni žít životem, který nám Bůh doporučuje (1Te 4,1). Pavel o tom mluví jako o chození v Duchu (Ga 5,18). To neznamená, že by morální zákon již neplatil. Tuto otázku Pavel nikdy neřešil. Jak by mohl, když jasně vidíme, že právě zákon definuje hřích?

Protože zákon je „obtiskem“ Božího charakteru, poslušností zákonu odrážíme jeho charakter. Ba co víc, držíme se nejen určitého souboru pravidel, ale Ježíšova příkladu, který pro nás činí něco, co samotný zákon nikdy udělat nemůže – vepisuje zákon do našeho srdce (Žd 8,10) a umožňuje nám splnit spravedlivý požadavek zákona (Ř 8,4). Díky našemu vztahu s Ježíšem máme sílu poslouchat zákon jako nikdy předtím.

**Osobní
studium**

Jaké má důsledky, že už pro tebe „není žádného odsouzení“? Jak to ovlivňuje tvůj život? (Ř 8,1–3) Co říká Pavel v Ř 8,4? Jak se toto zaslíbení projevilo ve tvém životě? Proč však musí být spasení současně založeno pouze na tom, co pro nás Kristus vykonal, navzdory jakýmkoliv pozitivním změnám ve tvém životě?

Aplikace

Podněty k zamyšlení

„Dostala jsem otázku týkající se zákona v Listu Galatským: Který zákon je vychovatelem vedoucím nás ke Kristu? Odpovídám: ceremoniální i morální kodex Desatera.

Kristus byl základem celého židovského systému. Ábelova smrt přišla jako důsledek toho, že Kain odmítl akceptovat Boží plán ve škole poslušnosti o spasení krví Ježíše Krista představeného dary ukazujícími na Krista. Kain odmítl prolít krev, jež symbolizovala Kristovu krev prolitou za tento svět. Tento obřad připravil Bůh a Kristus se stal základem celého obřadního systému. To je začátek jeho úlohy vychovatele – přivést hříšné lidi k tomu, aby uvažovali o Kristu jako o základě celého židovského systému.

Všichni, kteří nějakým způsobem sloužili ve svatyni, byli stále vedeni k tomu, aby mysleli na Kristův zásah ve prospěch lidského pokolení. Tato služba měla v každém srdci probudit lásku k Božímu zákonu, který je zákonem jeho království.“ (1SM 233)

„Na Desatero se nemáme dívat jako na zákazy, ale spíše jako na pozhnání. Jeho zákazy jsou zárukou štěstí. Když jsme přijali Krista, působí v nás čistota charakteru, která nám bude působit radost celé věky. Poslušnému člověku je zákon ochrannou zdí.“ (1 SM 235)

Otázky k rozhovoru

- 1. Často zápasíme s otázkou, jak můžeme v životě zvítězit nad hříchem. Jaká zaslíbení máme v Bibli o vítězství nad hříchem? Co můžeme udělat pro to, aby se projevila v našem životě? Proč se nesmíme v otázce spasení spoléhat na dosažená vítězství, ale jedině na Kristovo vítězství za nás?*
- 2. Často slyšíme, jak křesťané tvrdí, že zákon byl odstraněn. Stejní křesťané však také otevřeně hovoří o hříchu. To však dokazuje, že si nemyslí, že zákon byl odstraněn. Co tím tedy vlastně myslí? (Pomůže vám, když se zamyslíte nad tím, s kterým přikázáním se obvykle toto tvrzení objevuje.)*

Shrnutí

Zákon má hříšníkům ukazovat, že potřebují Krista. Jako „strážce“ dává rady o Bohu a chrání před zlem. Jako „autorita“ poukazuje na naši hříšnost a odsuzuje nás. Kristus nás vysvobozuje z tohoto odsouzení a svůj zákon vepisuje do našeho srdce.

Z OTROKŮ DĚDICOVÉ

Texty na tento týden

Ga 3,26–4,20; Ř 6,1–11; Žd 2,14–18; 4,14.15; Ř 9,4.5

Základní verš

A tak už nejsi otrok, nýbrž syn, a když syn, tedy z moci Boží i dědic. (Ga 4,7)

Pavel Galatským říká, že nemají žít a jednat jako otroci, ale jako Boží synové a dcery se všemi přednostmi a právy, jež jim z toho vyplývají. Jejich situace se podobala příběhu o jistém zmalomyslněném křesťanovi, který přišel za čínským křesťanským spisovatelem Watchman Nee.

„Ať se jakkoli snažím a ať se modlím sebevíc, nedokážu být věrný svému Pánu. Myslím, že jsem ztratil spasení.“ Nee mu odpověděl: „Vidíš tam toho psa? Je to můj pes. Je dobře vycvičený. Nikdy nenadělá nepořádek. Je poslušný. Vždy mi dělá jen radost. A tamhle venku je můj syn. Je ještě malý – ale umí udělat velký nepořádek, rozházet kolem sebe jídlo, zašpinit si oblečení... Co si myslíš, kdo zdědí můj majetek? Pes určitě ne; můj syn bude mým dědicem. Stejně tak ty jsi dědicem Ježíše Krista; vždyť jsi jeho syn, za kterého on zemřel!“ (Lou Nicholes)

Jsme dědicové Boží – ne pro naše zásluhy, ale díky Boží milosti. To se Pavel ze všech sil snažil naučit Galatské věřící, jimž hrozilo, že zabloudí.

Naše postavení v Kristu

²⁶Neboť všichni jste synové Boží skrze víru v Kristu Ježíši. ²⁷Vždyť vy všichni, kteří jste byli v Krista pokřtěni, Krista jste oblékli. ²⁸Již není Žid ani Řek, již není otrok ani svobodný, již není muž ani žena, neboť vy všichni jste jedno v Kristu Ježíši. ²⁹A jestliže jste Kristovi, jste símě Abrahamovo, dědicové jeho zaslíbení. (Ga 3,26–29; ČSP)

Osobní studium

Slovo „neboť“ (protože) na začátku 26. verše naznačuje, že Pavel přímo navazuje na předchozí myšlenku. Stejně jako pánův syn byl „pod paidagógem“, jen dokud byl nezletilý, Pavel říká, že ti, co přišli k víře v Krista, již nejsou „nezletilí“ ani „nedospělí“. Jejich vztah k zákonu se změnil, protože teď jsou dospělí Boží „děti“ (synové).

V řečtině je na tomto místě výraz „syn“. Důvod, proč Pavel používá slovo „syn“ namísto „děti“ je ten, že myslí na rodinné dědictví, které přecházelo na mužského potomka; navíc výraz „Boží syn“ bylo zvláštní označení Izraele ve Starém zákoně (Dt 14,1; Oz 11,1). V Kristu mohou nyní i pohané prožívat radost ze zvláštního vztahu s Bohem, který předtím patřil výlučně Izraeli. Dědictví však není určeno pouze pro muže, ale pro všechny dědice – pro ty, kteří jsou Božími „děťmi“, jak překládají některé moderní překlady. Pavel do této kategorie zahrnuje i ženy (Ga 3,28).

To, že Pavel použil na začátku 27. verše slovo „vždyť“, opět naznačuje postup jeho uvažování. Pavel považuje křest za radikální rozhodnutí spojit svůj život s Kristem (Ga 3,27,28; Ř 6,1–11; 1Pt 3,21). V Ř 6 popisuje křest symbolicky jako spojení s Ježíšem – v jeho smrti i vzkříšení. V listu Galatským používá jinou metaforu – křest je akt, při kterém si oblékáme Krista. Pavlova terminologie nám připomíná nádherné texty ze Starého zákona, které hovoří o tom, že jsme oděni spravedlností a spasením (Iz 61,10; Jb 29,14). „Pavel považuje křest za okamžik, kdy Kristus – podobně jako šaty – zahalí věřícího. I když nepoužívá tento výraz, popisuje spravedlnost, která je udělena věřícím.“ (Frank J. Matera)

Naše spojení s Kristem, jež je symbolicky vyjádřeno křtem, znamená, že co platí pro Krista, platí i pro nás. Protože Kristus je Abrahamovým potomkem, i věřící jako spoludědicové Kristovi (Ř 8,17) jsou dědici všech smluvních zaslíbení, které dostal Abraham a jeho potomci.

Aplikace

Uvažuj o myšlence: Co platí pro Krista, platí i pro nás. Jak by měla tato úžasná pravda ovlivnit každou část naší existence?

Zotročení živly světa

¹Chci říci: Pokud je dědic nezletilý, ničím se neliší od otroka, ač je pánem všeho. ²Je podřízen poručníkům a správčům až do doby, kterou otec předem stanovil. ³Tak i my, když jsme byli nedospělí, byli jsme otroky vesmírných mocí. (Ga 4,1–3)

Pavel přirovnal náš vztah k Bohu ke vztahu synů a dědiců. V Ga 4,1–3 tuto metaforu dědictví dále rozvíjí. Pavlova terminologie připomíná situaci, kdy vlastník velkého majetku umírá a celé své vlastnictví přenechává svému nejstaršímu synovi. Jeho syn však ještě není plnoletý. Jak to bývá i dnes, otcova závěť určí, že jeho syn má být až do dospělosti pod dohledem správců a opatrovníků. I když je jako dědic pánem otcova majetku, jako nezletilý je bez majetku a prakticky ve stejném postavení jako sluha.

Pavlova analogie se podobá příkladu „paidagóga“ z Ga 3,24. V tomto případě je však moc dozorců a správců mnohem větší a důležitější. Jsou zodpovědní nejen za výchovu pánova syna, ale mají na starosti i všechny finanční a administrativní záležitosti do doby, než se syn stane plnoletý a získá zralost na to, aby tyto povinnosti zvládl sám.

Diskutuje se o tom, co chtěl Pavel říct slovy „živly světa“ („mocnosti světa“ – ČEP; Ga 4,3.8). Řecký výraz „stoicheia“ doslova znamená prvky, základy. Někteří to považují za popis základních prvků, z nichž se skládá vesmír (2Pt 3,10.12), jiní za popis démonických sil, které ovládají tento věk (Ko 2,15), nebo za základní principy náboženského života, jakousi abecedu náboženství (Žd 5,12). Pavlův důraz na to, že před příchodem Krista „jsme byli nedospělí“ (Ga 4,1–3), naznačuje, že mluví o elementárních principech náboženského života. Pokud by tomu tak bylo, Pavel říká, že starozákonní doba se svými zákony a oběťmi byla jen evangelijním „slabikářem“, který nastínil základy spasení. I když ceremoniální zákony byly pro Izrael velmi důležité a poučné, byly jen stínem toho, co mělo přijít. Nikdy neměly nahradit Krista.

Řídit se v životě podle těchto pravidel a ne podle Krista je jako vrátit se do minulosti. Galatští se vrátili k tomuto „slabikáři“. Slovy Pavlovy analogie to vypadá, jako by se dospělý syn chtěl opět stát nezletilým!

Přestože dětskou víru Ježíš použil jako příklad hodný následování (Mt 18,3), v této souvislosti hovořil spíše o upřímnosti, čistotě pohnutek a ochotě odpuštění. Nic to nemění na jiném obraze, který říká, že ve svém křesťanském životě potřebujeme duchovně dospět. Mohli bychom také říci, že čím více duchovně rosteme, tím by se naše víra měla více podobat víře dětí? Jaká je tvoje víra? Čím se vyznačuje? Je „nevinná“ a důvěřující, nebo „dospělá“ a skeptická?

**Osobní
studium**

Aplikace

Bůh poslal svého Syna

⁴Když se však naplnil stanovený čas, poslal Bůh svého Syna, narozeného z ženy, podrobeného zákonu, ⁵aby vykoupil ty, kteří jsou zákonu podrobeni, tak abychom byli přijati za syny. (Ga 4,4.5)

Osobní studium

To, že Pavel použil slovo „naplnil“, naznačuje Boží aktivní roli při uskutečňování jeho záměru v dějinách lidstva. Ježíš nepřišel kdykoli. Přišel v přesně stanoveném čase, který Bůh určil. Z historického hlediska je tento čas známý jako Pax Romana (římský mír). Šlo o dvousetleté období relativní stability a klidu v Římské říši. Dobyť Středomoří přineslo mír, společný jazyk, příznivé možnosti cestování a společnou kulturu, což umožňovalo rychlé šíření evangelia. Z biblického hlediska to byl čas, který Bůh určil pro příchod slíbeného Mesiáše (viz Da 9,24–27).

Text Ga 4,4.5 obsahuje jeden z nejstručnějších záznamů evangelia v Písmu. Příchod Ježíše do lidských dějin nebyl náhodný. „Bůh poslal svého Syna.“ Jinými slovy, Bůh převzal iniciativu v našem spasení. Ježíš se musel narodit jako člověk, aby nás mohl vykoupit (J 1,14; Ga 4,4.5; Ř 8,3.4; 2K 5,21; Fp 2,5–8; Žd 2,14–18; 4,14.15).

V těchto slovech je také zahrnuta základní křesťanská víra v Kristovo věčné božství (J 1,1–3.18; Fp 2,5–9; Ko 1,15–17). Bůh neposlal nějakého nebeského posla. Přišel sám.

I když byl božským věčně existujícím Božím Synem, narodil se „z ženy“. Tento výraz naznačuje narození z panny, což ještě více potvrzuje jeho pravou lidskost.

Výraz „podroben zákonu“ ukazuje nejen na Ježíšovo židovské dědictví, ale zahrnuje i skutečnost, že nesl naše odsouzení.

Bylo nezbytné, aby Kristus přijal naši lidskou přirozenost, protože sami se zachránit nemůžeme. Spojením své božské přirozenosti s naší padlou lidskou přirozeností se Kristus kvalifikoval za našeho Zástupce, Spasitele a Velekněze. Jako druhý Adam přišel získat zpět všechno to, co první Adam ztratil svou neposlušností (Ř 5,12–21). Svým životem dokonale naplnil požadavky zákona, čímž napravil Adamovo tragické selhání. Smrtí na kříži pak naplnil spravedlnost ze zákona, která vyžadovala smrt hříšníka, čímž získal právo vykoupit všechny, kteří k němu přicházejí v upřímné víře a odevzdání.

Aplikace

V čem tě dnešní uvažování přivedlo blíž ke Kristu? Za co mu chceš dnes vyjádřit vděčnost? Jak to ovlivní tvá následující rozhodnutí a jednání?

Přednosti adopce

‘Aby vykoupil ty, kdo byli pod Zákonem, abychom přijali právo synovství. ‘A protože jste synové, Bůh poslal do našich srdcí Ducha svého Syna, volajícího: „Abba, Otče!“ ‘A tak už díky Bohu nejsi otrok, ale syn, a když syn, pak také dědic. (Ga 4,5–7; B21)

V Ga 4,5–7 Pavel rozvíjí dané téma, přičemž zdůrazňuje, že Kristus nyní „vykoupil ty, kdo byli pod Zákonem“. Slovo „vykoupit“ znamená odkoupit zpět. Jde o cenu zaplacenou za vysvobození rukojmí nebo otroka. Jak vyplývá z kontextu, vykoupení předchází nepříjemná situace – člověk je v zajetí či otroctví a potřebuje být osvobozen.

Od čeho potřebujeme být osvobozeni? Nový zákon hovoří zejména o těchto čtyřech aspektech: (1) od satana a jeho klamů (Žd 2,14.15); (2) od smrti (1K 15,56.57); (3) od moci hříchu, která nás zotročuje (Ř 6,22) a (4) od odsouzení zákona (Ř 3,19–24; Ga 3,13; 4,5).

O tom, co pro nás Kristus udělal, často hovoříme jako o „spasení“. Je to pravda, ale toto slovo není tak jasné a srozumitelné jako Pavlovo jedinečné použití slova „adopce“ (hyiothesia). (Viz Ga 4,5–7; Ef 1,5; Ř 8,15.16.23; 9,4.5.) I když Pavel je jediný novozákonní pisatel, který používá toto slovo, adopce byla v řecko-římském světě známým zákonným postupem. Několik římských císařů vládnoucích za života apoštola Pavla použilo adopci jako prostředek, pomocí kterého si zvolili svého nástupce, protože neměli zákonného dědice. Adopce zaručovala řadu výhod (D. R. Moore-Crispin):

1. Adoptovaný syn se stal skutečným synem svého osvojitele.
2. Osvojitel souhlasil s tím, že se postará o náležitou výchovu dítěte a poskytne mu nezbytné jídlo a oblečení.
3. Osvojitel nemohl zavrhnout své adoptované dítě (vzdát se jej).
4. Dítě se nemohlo stát otrokem.
5. Biologičtí rodiče dítěte neměli právo žádat dítě zpět.
6. Adopce určovala právo dědit.

Pokud tato práva byla zaručena na pozemské úrovni, jen si představte, o co větší výhody máme jako adoptivní Boží děti!

**Osobní
studium**

Přečtěte si verš Ga 4,6. Pamatujte přitom na to, že hebrejské slovo „abba“ je důvěrné oslovení, jaké používaly děti pro své otce („táto“, „tatínku“). Ježíš použil toto slovo v modlitbě (Mk 14,36). Jako Boží děti máme přednost takto nazývat Boha, Stvořitele vesmíru i zachránce člověka. Prožíváš v životě tak blízký a důvěrný vztah s Bohem? Pokud ne, v čem je problém? Co můžeš změnit, aby byl tvůj vztah k Bohu důvěrnější?

Aplikace

Proč se vracet do otroctví?

⁸Dokud jste ještě neznali Boha, otročili jste těm, kdo přirozeně nejsou žádní bohové. ⁹Ted' jste ale Boha poznali (lépe řečeno: Bůh poznal vás). Proč se tedy znovu obracíte k těm chabým a ubohým principům a chcete jim znovu otročit? ¹⁰Dbáte na dny, měsíce, období a roky! (Ga 4,8–10; B21)

Osobní studium

Pavel nebere falešné učení, které se rozšířilo mezi Galatskými, na lehkou váhu. Nepopisuje sice náboženské praktiky Galatských podrobně, ale mluví o falešném systému uctívání, který je dovedl do duchovního otroctví. Jejich učení považoval za tak nebezpečné a destruktivní, že napsal tento emotivní dopis, v němž Galatské varoval, že je jejich jednání vrací od synovství do otroctví.

Mnozí vysvětlují Pavlovu zmínku o „dnech, měsících, obdobích a letech“ (Ga 4,10) jako protest nebo námitku nejen proti ceremonálnímu zákonu, ale i proti sobotě. Takové vysvětlení se však nedá potvrdit. Za prvé, kdyby Pavel skutečně měl na mysli sobotu a některé jiné židovské zvyklosti, z Ko 2,16 je jasné, že by je prostě označil názvem. Za druhé, Pavel jasně říká, že to, co Galatští dělají, je vede od svobody v Kristu k otroctví. „Pokud zachovávání sedmého dne, soboty, přivádí člověka do otroctví, pak by muselo platit i to, že sám Stvořitel vstoupil do otroctví, když zachoval první sobotu v dějinách tohoto světa!“ (6BC 967) Proč by tedy i sám Ježíš nejen zachovával sobotu, ale učil ostatní, že ji mají zachovávat, pokud by nás její zachovávání zbavovalo svobody, kterou máme v Kristu? (Viz Mk 2,27.28; L 13,10–16.) Nebyla snad sobota symbolem vyvedení z otroctví? (Dt 5,13–15)

Aplikace

Jsou ve tvém sboru nějaké zvyklosti, které vás obírají o svobodu, kterou máme v Kristu? A není problém spíše v postoji vůči těmto zvyklostem než ve věci samotné? Jak nás může špatný postoj vést k otroctví, před kterým Pavel tak důrazně varoval Galatské?

Podněty na prohloubení

„V nebeské radě bylo přijato opatření: Lidé – i když se provinili – nezahynou ve své neposlušnosti, ale prostřednictvím víry v Krista jako svého zástupce a ručitele se mohou stát Božími vyvolenými, kteří jsou předurčení k adopci v Ježíši Kristu... Bůh chce, aby byli spaseni všichni lidé. Proto udělal opatření, které je dostačující – dal svého jednorozesného Syna, aby zaplatil výkupné za člověka. Ti, kteří zahynou, zahynou proto, že odmítli být adoptováni za Boží děti skrze Ježíše Krista. Pýcha člověka mu brání přijmout dar spasení. Ale lidské zásluhy neumožní člověku vstoupit do Boží přítomnosti. Bůh může přijmout člověka jedině díky Kristově milosti udělené prostřednictvím víry v jeho jméno. Důkazem toho, že lidé jsou Bohem vyvoleni, nejsou jejich vzletné pocity; nemohou spoléhat ani na své skutky. Vyvoleným se člověk stává jedině prostřednictvím Krista.“ (E. G. Whiteová, ST, 2. ledna 1893)

Otázky k rozhovoru

- 1. Přemýšlejte o tom, co v našem chození s Pánem znamená být jako děti. Které vlastnosti dětí máme napodobovat v naší víře a vztahu s Bohem? V čem můžeme zajít v této myšlence příliš daleko?*
- 2. Co v nás lidech způsobuje, že se bráníme myšlence milosti a spasení jedině vírou? Proč je tomu tak, že by mnozí raději dosáhli spasení skutky, kdyby to bylo možné?*
- 3. Zamyslete se společně nad poslední otázkou v části na čtvrtek. Jak a v čem můžeme jako adventisté padnout opět do otroctví, ze kterého jsme byli Kristem vysvobozeni? Jak můžeme zjistit, že se něco takového děje? Jak se z toho vymanit?*

V Kristu jsme byli adoptováni do Boží rodiny za Boží syny a dcery. Jako Boží děti máme přístup ke všem právům a přednostem, jež takové rodinné vztahy v sobě zahrnují. Mít k Bohu vztah pouze na základě pravidel a předpisů je nanejvýš nerozumné. Podobalo by se to situaci, ve které by se syn chtěl vzdát svého postavení a dědictví a stát se otrokem.

Shrnutí

PAVLOVA PASTORÁLNÍ VÝZVA

Texty na tento týden

Ga 4,12–20; 1K 11,1; Fp 3,17; 1K 9,19–23; 2K 4,7–12

Základní verš

Snažte se mi porozumět, bratří, jako já mám porozumění pro vás; prosím vás o to. (Ga 4,12a)

Z toho, co jsme doposud řekli, je zřejmé, že Pavel píše Galatským velmi otevřeně. Jeho přímá slova vyjadřují zánícení pro duchovní zdraví sboru, který založil. Kromě důležitého věroučného problému, kterým se Pavel zabývá, list Galatským v širším smyslu poukazuje na to, jak významnou roli sehrává správné učení. Kdyby to, čemu věříme, nebylo až tak podstatné, kdyby až tolik nezáleželo na věroučné správnosti, proč by byl Pavel ve svém dopise tak horlivý a nekompromisní? Pravda je, že na tom, čemu věříme, velmi záleží, zejména pokud jde o evangelium jako celek.

V Ga 4,12–20 Pavel pokračuje ve své promluvě, ale mění přístup. Aby přesvědčil Galatské o jejich omylu, uvedl vícero detailních a teologicky promyšlených argumentů. Nyní přechází k poněkud osobnější prosbě. Na rozdíl od falešných učitelů, kteří o Galatské neměli skutečný zájem, Pavel projevuje opravdovou starost, obavy, naději a lásku dobrého pastýře o své zbloudilé stádo. Nejde mu jen o to, aby napravit jejich učení; chce sloužit těm, které miluje.

Podstata Pavlova poselství

¹²Snažte se mi porozumět, bratří, jako já mám porozumění pro vás; prosím vás o to. Nic jste mi neublížili. (...) ¹⁷Oni se o vás horlivě ucházejí, ale nemyslí to dobře; chtějí vás připravit o spásu a strhnout vás na svou stranu. ¹⁸Je správné horlit, ale pro dobrou věc a vždycky, nejen tehdy, když jsem u vás, moje děti. ¹⁹Znovu vás v bolestech rodím, dokud nebudete dotvořeni v podobu Kristovu. (Ga 4,12.17–19)

Úvodní slova ve verši 12 vyjadřují obavy, které na Pavla těžce doléhaly. Proto ta osobní prosba ve verši 12. Po této prosbě následuje hned Pavlova výzva, aby Galatští byli takoví, jaký je Pavel. Význam slova „prosit“ nebo „domáhat se“ žel nevyjadřuje zcela smysl původního řeckého slova „deomai“. I když ho můžeme přeložit jako „naléhat“ nebo „prosit“, řecký výraz v sobě zahrnuje až pocit zoufalství (viz 2K 5,20; 8,4; 10,2). Pavel vlastně říká: „Velmi vás o to prosím!“

Pavlovy obavy se netýkaly ani tak věroučných myšlenek a doktrín. Jeho srdce bylo spojeno se životem lidí, které svou službou přivedl ke Kristu. Považoval se za víc než jejich přítele. Byl jejich duchovním otcem a oni byli jeho dětmi. Pavel dokonce přirovnává své obavy o Galatské k bolesti a úzkosti, které prožívá žena při porodu (Ga 4,19). Pavel se domníval, že jeho předchozí „námaha“ při zakládání sboru byla dostačující pro „bezpečný porod“. Ale teď, když Galatští zbloudili od pravdy, Pavel opět prožívá tuto bolest. Tolik mu na nich záleží!

Jaký cíl si Pavel vytyčil pro Galatské? Jaký výsledek chtěl mít ze vši své námahy? Ga 4,19

Nejprve Pavel mluví o Galatských jako o těch, kteří se vyvíjeli jako dítě v lůně; nyní se vyjadřuje v tom smyslu, jako by oni sami byli těhotné matky. Slovem přeloženým jako „dotvořen“ (ČEP) nebo „zformován“ (B21) se vyjadřoval v lékařství vývoj plodu. Pomocí této metafory Pavel popisuje, co znamená být křesťanem a pravým církevním společenstvím: nestačí jen vyznávat víru, ale znamená to radikální přeměnu do Kristovy podoby. Pavel „nechtěl, aby Galatští prošli nějakými menšími obměnami, ale naprosto radikální změnou, aby při pohledu na ně člověk viděl Krista“ (Leon Morris).

Jak rozumíš tomu, že na nás musí být vidět Kristus? Jak se ve tvém životě projevuje Kristův charakter? Ve kterých oblastech to nepozoruješ? Proč?

**Osobní
studium**

Aplikace

Výzva

Bratři, prosím vás, buďte jako já; vždyť i já jsem jako vy. (Ga 4,12; B21)

Osobní studium

Ve svých dopisech Pavel několikrát povzbuzuje křesťany, aby napodobovali jeho chování. Uvedeme si některé texty (1K 11,1; Fp 3,17; 2Te 3,7–9 a Sk 26,28.29), kde Pavel představuje sebe jako následováníhodný vzor.

V 2Te 3,7–9 Pavel dává sebe za vzor v tom, že křesťané v Tesalonice mají pracovat, aby si vydělali na živobytí a nebyli druhým na obtíž.

V 1K 11,1 Pavel apeluje na Korintské, aby ho napodobovali v upřednostňování potřeb a pohodlí druhých před vlastním. Zdá se však, že v případě Galatských jde o něco jiného.

V Ga 4,12 Pavel neprosí Galatské, aby ho napodobovali, ale prosí je, aby byli, jako je on. Mluví tedy o „bytí“, ne jednání. Proč? Problémem v Galacii nebylo neetické chování ani bezbožný způsob života, jako například v korintském sboru. Problém v Galacii spočíval v podstatě samotného křesťanství. Šlo spíše o „bytí“ než o „chování“. Pavel neřekl, aby dělali to, co dělá on, ale aby byli, jako je on. Se stejnou terminologií se setkáváme v Pavlově výzvě adresované králi Herodu Agrippovi ve Sk 26,29, kde Pavel říká: „Kéž by dal Bůh, aby ses nejen ty, nýbrž i všichni, kdo mě slyší, stali dříve nebo později tím, čím jsem já.“ Jinými slovy, Pavel jako křesťan se odvolává na svou zkušenost, na základ, který spočívá jedině v Kristu. Odvolává se na víru, která se spoléhá na to, co Kristus pro něj udělal, ne na své skutky zákona. Galatští přisuzovali větší hodnotu svému chování než své identitě v Kristu.

I když Pavel konkrétně neříká, jak by měli Galatští být jako on, kontext naznačuje, že mu nešlo o každý aspekt a detail jeho života. Vzhledem k tomu, že mu dělalo starosti náboženství Galatských zaměřené na zákon, Pavel měl jistě na mysli onu úžasnou lásku, radost, svobodu a jistotu spasení, kterou našel v Kristu Ježíši. V porovnání s tímto úžasným Ježíšovým darem bylo všechno ostatní pro Pavla ničím (Fp 3,5–9). Toužil, aby i Galatští prožili stejnou zkušenost.

Aplikace

Znáš někoho (kromě Ježíše), kdo je pro tebe dobrým příkladem? Pokud ano, kterých vlastností si na tomto člověku vážíš? Jak můžeš tyto vlastnosti lépe odrážet ve svém životě?

„Já jsem jako vy“

¹⁹Ode všech jsem svobodný, ale všem jsem se vydal jako otrok, abych jich co nejvíce získal. ²⁰Pro Židy jsem jako Žid, abych získal Židy; pro lidi pod Zákonem jsem jako pod Zákonem, abych získal ty, kdo jsou pod Zákonem (sám ovšem pod Zákonem nejsem). ²¹Pro lidi bez Zákona jsem jako bez Zákona, abych získal ty, kdo jsou bez Zákona (sám ovšem nejsem bez Božího Zákona – podléhám zákonu Kristovu). ²²Pro slabé jsem slabý, abych získal slabé. Pro všechny jsem vším, abych jakýmkoli způsobem aspoň některé zachránil. ²³A to všechno dělám kvůli evangeliu, abych na něm získal svůj podíl. (1K 9,19–23; B21)

Jak nám může text 1K 9,19–23 pomoci lépe pochopit druhou část verše Ga 4,12? (Viz také Sk 17,16–34; 1K 8,8–13; Ga 2,11–14.)

**Osobní
studium**

Text Ga 4,12 nás možná přivádí trochu do rozpaků. Proč měli být Galatští jako Pavel, když on už byl jako oni?

Jak jsme včera studovali, Pavel chtěl, aby byli jako on, co se týče jeho víry a důvěry v to, že v otázce spasení Kristus stačí na všechno. Jeho výrok jim měl připomenout, že – i když je Žid – stal se pohanům člověkem „bez zákona“, aby je mohl evangeliem oslovit. Pavel, velký misionář pohanů, se naučil, jak zvěstovat evangelium Židům i pohanům. Podle 1K 9,19–23, i když evangelium zůstává totéž, Pavlova metoda se mění v závislosti na lidech, které se snaží oslovit.

„Pavel byl průkopník v tom, co dnes nazýváme ‚kontextualizace‘ (zasazení do kontextu). Jde o zvěstování evangelia takovým způsobem, aby v daném prostředí oslovilo ty, jimž je určeno.“ (Timothy George)

Pavlova slova v 1K 9,21 naznačují, že věděl, jak daleko může zajít ve snaze přiblížit lidem evangelium. Říká, že i když věřící může různými způsoby oslovit Židy a pohany, neznamená to, že nebude respektovat zákon, protože křesťané jsou pod „zákonem Kristovým“.

Zasazení do kontextu není vždy snadné. „Jsme totiž schopni oddělit jádro evangelia od jeho kulturního obalu. Napodobovateli Pavla bychom se měli stát v tom, že zasadíme Kristovo poselství do kontextu bez toho, že budeme dělat kompromis s jeho obsahem“ (Timothy George).

Dělat kompromisy je někdy až příliš jednoduché. Čím déle je člověk křesťanem, tím snadnější je pro něj dělat kompromis. Proč tomu tak je? Čestně se zamysli nad svým životem. Kolik kompromisů proniklo do tvého života? Jak si je omlouváš? Jak to změnit?

Aplikace

Tehdy a teď

¹³Víte, že jsem byl nemocen, když jsem u vás poprvé zvěstoval evangelium. ¹⁴Vy jste se však ode mne neodvrátili s ošklivostí, ačkoli to pro vás bylo pokušením, ale přijali jste mne jako posla Božího, jako Krista Ježíše. (Ga 4,13,14)

Osobní studium

Pavlův vztah k věřícím v Galacii nebyl vždy tak složitý jako v době, kdy jim píše svůj dopis. Když píše o tom, jak se k němu chovali, když byl u nich poprvé a zvěstoval jim evangelium, používá vřelá slova.

Podle všeho Pavel původně neměl v úmyslu kázat evangelium v Galacii. Na cestě ho však pravděpodobně zastihla nějaká nemoc, která ho přinutila buď zůstat v Galacii déle, než předpokládal, nebo jít do Galacie a tam se léčit. Nevíme však přesně, co se mu stalo. Někteří předpokládají, že onemocněl malárií; jiní že šlo o nějakou oční chorobu (na základě Pavlovy zmínky o ochotě Galatských poskytnout své oči Pavlovi). Jeho nemoc možná nějak souvisela s „ostnem v těle“, o kterém se zmiňuje v 2K 12,7–9.

Ať už ho trápilo cokoli, Pavel uvádí, že to bylo natolik nepřijemné, že se to stalo pro Galatské „pokušením“. Ve světě, kde nemoc často považovali za znamení Boží nepřítě, mohli Galatští Pavlovu nemoc snadno zneužít jako výmluvu, proč odmítají jeho poselství. Avšak oni jej přijali velmi srdečně. Proč? Protože jejich srdce zahrálo poselství o kříži (Ga 3,1) a usvědčoval je Duch svatý. Jaký důvod mohli nyní uvést pro změnu svého postoje?

Proč Bůh dovolil, aby Pavel trpěl? Jak mohl Pavel sloužit druhým, když sám zápasil s problémy? Ř 8,28; 2K 4,7–12; 12,7–10

Ať byla Pavlova nemoc jakákoliv, jistě šlo o něco vážného. Snadno si mohl najít výmluvu – buď obviňovat Boha za tyto obtíže, nebo prostě přestat kázat evangelium. Pavel však ani jedno, ani druhé neudělal. Svou situaci využil jako příležitost více se spolehnout na Boží milost. „Čas od času Bůh použije nepřítě života – nemoc, pronásledování, chudobu, dokonce přírodní neštěstí a nevysvětlitelné tragédie – jako prostředek pro pokrok evangelia a příležitost zjevit své milosrdenství a milost“ (Timothy George).

Aplikace

Jak se naučit v zkouškách a problémech více se spolehnout na Boha? Jaké jsou tvé nejčastější výmluvy, proč se to nedá? Jaké jiné možnosti máme?

Mluvit pravdu

¹⁵*Kam se podělo to vaše nadšení? Mohu dosvědčit, že kdyby to šlo, vyloupli byste si oči a dali mi je!* ¹⁶*Stal jsem se snad vaším nepřitelem, když vám říkám pravdu? (Ga 4,15.16; B21)*

Na co dává Pavel důraz v uvedeném textu? Stalo se ti něco podobného? (Viz také J 3,19; Mt 26,64.65; Jr 36,17–23.)

**Osobní
studium**

Výraz „mluvit pravdu“ má dnes často negativní vedlejší význam, zvláště v naší době, kdy se takovéto „říkání pravdy“ může stát útočnou, nešetřící taktikou, jak uvést fakta bez ohledu na dopad či důsledek. Kdyby to neplatilo o Pavlových slovech v Ga 4,12–20 a několika dalších na jiných místech v tomto listu (Ga 6,9.10), člověk by mohl nesprávně dojít k závěru, že Pavlův zájem o pravdu evangelia převážil jakýkoli výraz lásky. Jak však vidíme, Pavlova starost o to, aby Galatští poznali „pravdu evangelia“ (Ga 2,5.14), se zrodila z jeho lásky k nim.

Kdo osobně nezakusil, jak to může být bolestivé, když musíme někoho potrestat nebo mu otevřeně říci pravdu, kterou z nějakého důvodu nechce slyšet! Uděláme to, protože nám na tom člověku záleží, ne proto, že ho chceme ranit. I tak mohou naše slova vyvolat zranění nebo dokonce hněv a nenávisť vůči nám.

V protikladu k otevřenosti Pavlova evangelia, kterým riskoval možný hněv Galatských, jeho odpůrci se ucházeli o přízeň Galatských ne z lásky k nim, ale z vlastních sobeckých pohnutek (Ga 4,17–20). Nevíme přesně, co tím Pavel míní, když říká, že jeho odpůrci chtějí Galatské „strhnout“ (ČEP), „odstrčit“ (PBK). Snad se to vztahuje na snahu zabránit jim v přístupu k výsadám evangelia, dokud se nejprve nepodrobí obrízce.

Vzpomeň si na situaci, kdy se někdo pro tvoje slova – i když byla pravdivá a potřebná – na tebe nahněval. Co tě taková zkušenost naučila? Jak ti to může pomoci v budoucnosti?

Aplikace

Podněty k zamyšlení

„V galatských sborech však bylo poselství evangelia potlačováno zjevným, nijak nezastíraným omylem. Věřící se ve skutečnosti zřekli Krista, pravého základu víry, a nahradili jej zastaralými židovskými tradicemi. Apoštol věděl, že Galatští mohou být před těmito nebezpečnými vlivy, které je ohrožují, uchráněni jedině tehdy, budou-li učiněna rozhodná opatření a dostanou-li ty nejostřejší výstrahy.

Pro každého Kristova služebníka je velmi důležité, aby se naučil přizpůsobit svou práci těm, jimž chce pomoci. Laskavost, trpělivost, rozhodnost a pevnost jsou také potřebné; měly by však být projevovány s přihlédnutím k okolnostem. Správně jednat s lidmi různého smýšlení za různých podmínek je úkol, který vyžaduje moudrost a úsudek osvícený a posvěcený Božím Duchem. (...)

Pavel vyzýval ty, kteří kdysi ve svých životech zakusili Boží moc, aby se vrátili ke své první lásce, k pravdě evangelia. Předkládal jim nezvratné důkazy a vysvětloval jim, jak velkou výsadou je, že se v Kristu mohou stát svobodnými muži a ženami. Všichni, kdo se plně podřídí Kristu, budou totiž díky jeho usmířující milosti oblečeni do roucha jeho spravedlnosti. Zastával názor, že každý, kdo chce být spasen, musí prožít pravou, osobní zkušenost s Bohem.

Apoštolovy naléhavé prosby nezůstaly bez odezvy. Duch svatý mocně působil a mnozí, kteří se dostali na scesti, se vrátili ke své dřívější víře v evangelium. Od té doby se pevně drželi svobody, kterou jim vydobyl Kristus. V jejich životech se projevilo ovoce Božího Ducha – „láska, radost, pokoj, trpělivost, laskavost, dobrota, věrnost, tichost a sebeovládání“ (Ga 5,22.23).“ (PNL 220–222; AA 385.386.388)

Otázky k rozhovoru

- 1. Přemýšlejte o problému utrpení a o tom, jak ho může Bůh použít. Jak se vyrovnat se situacemi, když se nám zdá, že trápení nic dobrého nepřináší?*
- 2. Uvažujte o myšlence, že se v nás má formovat Kristus. Co to znamená v praktickém smyslu? Jak se dá zjistit, zda se něco takového v našem nitru děje? Jak se nenechat zmalomyslnět tím, že se tato proměna neděje tak rychle, jak bychom si možná představovali?*

Shrnutí

Po mnoha podrobných a teologicky promyšlených argumentech vyslovuje Pavel na adresu Galatských osobnějši a působivější žádost. Prosí je, aby uposlechli jeho rady. Připomíná jim hezký vztah, jaký k němu kdysi měli. Odvolává se na upřímnou lásku a zájem, který o ně má jako ten, kdo jim přinesl evangelium.

DVĚ SMLOUVY

Texty na tento týden

Ga 4,21–31; Gn 1,28; 2,2.3; 3,15; 15,1–6; Ex 6,2–8; 19,3–6

Základní verš

Ale budoucí Jeruzalém je svobodný, a to je naše matka. (Ga 4,26)

Křesťané, kteří odmítají autoritu Starého zákona, často vnímají vydání zákona na Sínaji jako něco, co je v rozporu s evangeliem. Smlouva ze Sínaje podle nich představuje určité zvlášť vyčleněné období (dispenzi, od toho dispenzacionalismus) v lidských dějinách, kdy bylo spasení založeno na poslušnosti zákonu. Protože však lidé selhali v plnění požadavků zákona, Bůh (podle jejich tvrzení) přišel s novou smlouvou, smlouvou milosti prostřednictvím zásluh Ježíše Krista. Takto tedy vnímají dvě zcela rozdílné smlouvy – starou smlouvu založenou na zákoně a novou smlouvu založenou na milosti.

I když je tento názor běžný, není správný. Spasení se nikdy nedalo získat poslušností zákona. Podstatou židovského náboženství, tak jak ho představuje Bible, je milost. Zákonictví, kterému Pavel čelí v Galacii, bylo překroucením nejen křesťanství, ale samotné staré smlouvy. Dvě smlouvy nejsou věcí času; ale odrážejí postoje lidí. Představují dva odlišné způsoby, jak může člověk navázat vztah s Bohem; způsoby, které sahají zpět až ke Kainovi a Ábelovi. Stará smlouva představuje ty, kteří se podobně jako Kain mylně spoléhají na svou vlastní poslušnost a skutky jako na prostředek získání Boží přízně. Naopak nová smlouva představuje zkušenost těch, kteří se podobně jako Ábel zcela spoléhají na Boží zaslíbení a na jeho milost.

Základy smlouvy

²¹Odpovězte mi vy, kteří chcete být pod zákonem: Co slyšíte v zákoně? ²²Čteme tam, že Abraham měl dva syny, jednoho z otrokyně a druhého ze ženy svobodné. ²³Ten z otrokyně se narodil jen z vůle člověka, ten ze svobodné podle zaslíbení. ²⁴Je to řečeno obrazně. Ty dvě ženy jsou dvě smlouvy, jedna z hory Sínaj, která rodí děti do otroctví; to je Hagar. ²⁵Hagar znamená horu Sínaj v Arábii a odpovídá nynějšímu Jeruzalému, neboť žije v otroctví i se svými dětmi. ²⁶Ale budoucí Jeruzalém je svobodný, a to je naše matka. ²⁷Vždyť stojí psáno: „Raduj se, neplodná, která nerodiš, jásej a volej, která nemáš bolesti, neboť mnoho dětí bude mít osamělá, více než ta, která má muže.“ ²⁸Vy, bratři, jste dětmi zaslíbení jako Izák. ²⁹Ale jako tenkrát ten, který se narodil pouze z těla, pronásledoval toho, který se narodil z moci Ducha, tak je tomu i nyní. ³⁰Co však říká Písmo? „Vyžeň otrokyni i jejího syna, neboť syn otrokyně nebude dědicem spolu se synem svobodné.“ ³¹A proto, bratři, nejsme syny otrokyně, nýbrž ženy svobodné. (Ga 4,21–31)

Mnozí považují Pavlův výklad dějin Izraele v Ga 4,21–31 za nejtěžší pasáž v tomto listu. To proto, že jde o velmi složitý argument, který vyžaduje značné poznání starozákonních postav a událostí. Prvním krokem k pochopení této pasáže je znát základní význam starozákonního pojmu „smlouva“, který je podstatou Pavlovy argumentace.

Hebrejské slovo přeložené jako smlouva je „berit“. Ve Starém zákoně se vyskytuje přibližně 300krát a vztahuje se na závaznou dohodu, smlouvu nebo úmluvu. Po tisíciletí jsou smlouvy nedílnou součástí definování vztahů mezi lidmi a národy. Bylo tomu tak i na starověkém Blízkém východě. Součástí procesu uzavření smlouvy bylo často zabití (doslova „přetnutí“) zvířat. Bylo symbolem toho, co se stane té straně, která nedodrží svůj smluvní slib a závazek.

„Od Adama po Ježíše Bůh přistupoval k lidstvu pomocí řady smluvních zaslíbení, která se soustředila na příchod Vykupitele a které vyvrcholily v davidovské smlouvě (Gn 12,2,3; 2S 7,12–17; Iz 11). Izraelcům v babylonském zajetí Bůh slíbil účinnější novou smlouvu (Jr 31,31–34) v souvislosti s příchodem davidovského Mesiáše (Ez 36,26–28; 37,22–28).“ (Hans K. LaRondelle)

Co bylo před pádem člověka do hříchu základem Boží první smlouvy s lidmi? Gn 1,28; 2,2,3,15–17

I když manželství, fyzická práce a sobota byly součástí smlouvy uzavřené při stvoření, jejím ústředním bodem byl Boží příkaz nejst ze zakázaného ovoce. Podstatou smlouvy bylo „poslouchej – a žij!“. Ve světě, kde vládl soulad s Bohem, Bůh od prvních lidí nežádal nemožné. Poslouchat bylo pro ně něco zcela přirozeného. A přece se Adam a Eva rozhodli udělat to, co nebylo přirozené. Tímto činem porušili smlouvu stvoření a dodržování smluvních podmínek se stalo pro lidi nakažené hříchem prakticky nemožné. Bůh proto nabídl způsob, jak obnovit vztah, který Adam a Eva zničili. Udělal to bezprostředním uvedením smlouvy milosti založené na zaslíbení Spasitele (Gn 3,15).

Přečti si Gn 3,15, první zaslíbení v Bibli. Kde v tomto verši vidíš naději, kterou máme v Kristu?

Smlouva s Abrahamem

²„Učiním tě velkým národem, požehnám tě, velké učiním tvé jméno. Staň se požehnaním! ³Požehnám těm, kdo žehnají tobě, proklejí ty, kdo ti zlořečí. V tobě dojdou požehnání veškeré čeledi země.“ ⁴A Abram se vydal na cestu, jak mu Hospodin přikázal... (Gn 12,2–4a)

Jaké smluvní zaslíbení dal Bůh Abrahamovi v Gn 12,1–5? Jaká byla Abrahamova odpověď?

**Osobní
studium**

Boží první zaslíbení Abrahamovi tvoří jednu z nejpůsobivějších pasáží ve Starém zákoně. Všechny tyto verše jsou o Boží milosti. Sliby dává Bůh, ne Abram. Abram neudělal nic, čím by si získal nebo zasloužil Boží přízeň. Nemáme žádný náznak, který by budil dojem, že Bůh a Abram dříve, než uzavřeli tuto smlouvu, nějakým způsobem spolupracovali. Všechny sliby dává Bůh. Abram je vyzván, aby věřil, že se Boží zaslíbení splní. Neměla to být nějaká povrchní a slabá víra, ale víra, která se projeví tím, že odejde od širokého příbuzenstva (měl tehdy 75 let!) a zamíří do země, kterou mu Bůh zaslíbil.

„V požehnaní adresovaném Abrahamovi – a prostřednictvím něho všem lidem – Stvořitel obnovil svůj vykupitelský záměr. Požehnal Adama a Evu v ráji (Gn 1,28; 5,2) a po potopě požehnal Noeho a jeho syny (9,1). Tak Bůh objasnil své dřívější zaslíbení Vykupitele, který vykoupí lidstvo, zničí zlo a obnoví ráj (Gn 3,15). Bůh potvrdil své zaslíbení požehnat všechny národy ve svém univerzálním dosahu.“ (Hans K. LaRondelle)

Často si představujeme Abrahama jako muže víry, který nikdy neměl žádné otázky ani pochybnosti. Písmo však podává jinou zprávu. Abraham věřil, ale zároveň měl i otázky (Gn 15,1–6). Jeho víra rostla. Podobně jako otec v Mk 9,24, Abraham prosí Boha o totéž (Gn 15,8): „Věřím, pomoz mé nevěře!“ Ve své odpovědi Bůh laskavě ujistil Abrahama o jistotě jeho slibu a oficiálně s ním uzavřel smlouvu (Gn 15,7–18). V této části nás nejvíce nepřekvapuje to, že Bůh uzavírá smlouvu s Abrahamem, ale to, že byl ochoten se tolik snížit. Na rozdíl od ostatních panovníků na starověkém Blízkém východě, kteří se bránili myšlence dávat svým služebníkům závazné sliby, Bůh nejen dává své slovo, ale symbolicky přichází rozetnout zvířata, čímž ukazuje, že za splnění smlouvy ručí vlastním životem. Ježíš nakonec dává svůj život na Golgotě, aby se jeho zaslíbení stalo skutečností.

Ve kterých oblastech se ti zdá, že tvá víra dosáhla hranice, za kterou se už nedá jít, a prostě už víc „nevěříš“? Jak se naučit vytrvat ve víře navzdory tragédiím a pochybnostem, které nás v životě provázejí?

Aplikace

Abraham, Sára a Hagar

²²Čtete tam, že Abraham měl dva syny, jednoho z otrokyně a druhého ze ženy svobodné. ²³Ten z otrokyně se narodil jen z vůle člověka, ten ze svobodné podle zaslíbení. (Ga 4,22.23)

Osobní studium

V příběhu z Gn 16 události kolem Hagar přímo souvisejí s Abramovým selháním ve víře v Boží zaslíbení. Hagar byla egyptskou otrokyní v Abrahamově domácnosti. Do Abrahamova vlastnictví se pravděpodobně dostala jako jeden z mnoha darů, které mu dal faraon výměnou za Sáráj. Šlo vlastně o událost spojenou s Abramovým prvním činem nevěry v Boží zaslíbení (Gn 12,11–16).

Po deseti letech čekání na narození slíbeného syna byli Abram a Sáráj stále bezdětní. Protože dospěli k názoru, že Bůh potřebuje jejich pomoc, Sáráj dala Abrahamovi Hagar jako konkubínu. I když se nám to dnes zdá divné, Sáráj vymyslela docela šikovný plán. Podle starověkých zvyků mohla otrokyně legálně sloužit jako náhradní matka pro svou neplodnou paní. Proto Sáráj mohla považovat dítě, které vzešlo z jejího manžela a Hagar za své vlastní. I když se podle tohoto plánu dítě narodilo, nebylo to dítě, které jim Bůh zaslíbil.

Tento příběh je ukázkovým příkladem toho, že i tak významný Boží muž selhal ve víře, když čelil skličujícím okolnostem. V Gn 17,18.19 čtete, že Abraham prosil Boha, aby přijal Izmaela za jeho dědice. Ale Bůh tuto nabídku odmítl. Jediným „zázračným“ prvkem v narození Izmaela byla ochota Sáráj podělit se o svého manžela s jinou ženou! Jinak nebylo na narození dítěte s touto ženou nic zvláštního; dítě se narodilo „podle těla“. Kdyby Abraham důvěřoval tomu, co mu Bůh slíbil, a nedovolil, aby okolnosti překonaly tuto důvěru, nic z toho by se nestalo. Navíc by se vyhnul mnohým problémům a zármutku.

Srovnej okolnosti při narození Izmaela s těmi, které provázely narození Izáka. Proč vyžadovaly tak velkou víru Abrahama a Sáráj? Gn 17,15–19; 18,10–13; Žd 11,11.12

Aplikace

Stalo se ti, že ses pro nedostatek víry v Boží zaslíbení dostal do problémů? Jak ses ze svých chyb poučil? Jak se naučit vzít Boha za slovo, ať jde o cokoli? Jaká rozhodnutí mohou posílit tvou schopnost důvěřovat Božím zaslíbením?

Hagar a hora Sínaj

²⁴*Je to řečeno obrazně. Ty dvě ženy jsou dvě smlouvy, jedna z hory Sínaj, která rodí děti do otroctví; to je Hagar. ²⁵Hagar znamená horu Sínaj v Arábii a odpovídá nynějšímu Jeruzalému, neboť žije v otroctví i se svými dětmi. ²⁶Ale budoucí Jeruzalém je svobodný, a to je naše matka. (Ga 4,24–26)*

Bůh chtěl navázat s Izraelem na hoře Sínaj tentýž smluvní vztah, jaký měl s Abrahamem (Ex 6,2–8; Dt 32,10–12). Dokonce to, co Bůh řekl Abrahamovi v Gn 12,1–3, se podobá tomu, co řekl Mojžíšovi v Ex 19. V obou případech Bůh zdůrazňuje, co udělá pro svůj lid. Nevyžaduje od Izraelců žádný slib, jehož plněním by si zasloužili jeho požehnání. Naopak – mají ho poslouchat jako odpověď na tato požehnání. Hebrejské slovo přeložené jako „poslouchat“ v Ex 19,5 doslova znamená „slyšet“. Boží slova nenaznačují spravedlnost ze skutků. Naopak, Bůh chtěl, aby Izrael měl tutéž víru, která byla (většinou) charakteristická pro Abrahamovu odpověď na jeho zaslíbení.

Smluvní vztah, který Bůh nabídl Izraeli na Sínaji, byl podobný tomu, který uzavřel s Abrahamem. Pavel však ztotožňuje horu Sínaj s negativní zkušeností s Hagar (Ex 19,7–25; Žd 8,6,7).

Smlouva na Sínaji měla poukázat na hříšnost lidstva a lék Boží milosti, kterou představovala služba ve svatyni. Problém se smlouvou uzavřenou na Sínaji nebyl na Boží straně, ale vznikl nesprávným postojem lidí k Božím zaslíbením (Žd 8,6). Místo toho, aby na Boží sliby odpověděli pokorou a vírou, Izraelci reagovali se sebedůvěrou. „Budeme dělat všechno, co nám Hospodin uložil“ (Ex 19,8). Poté, co přes čtyři sta let žili v Egyptě jako otroci, neměli správnou představu o Boží vznešenosti ani o rozsahu své vlastní hříšnosti. Podobně jako Abraham a Sáráj se snažili pomoci Bohu splnit jeho zaslíbení. Izraelci chtěli změnit Boží smlouvu založenou na milosti na smlouvu založenou na skutcích. V tom Hagar symbolizuje horu Sínaj, která ukazuje na lidské snahy získat spasení skutky.

Pavel netvrdí, že by byl zákon daný na Sínaji špatný nebo zrušen. Znepokojuje ho však legalistické nepochopení zákona Galatských. „Místo toho, aby je zákon usvědčil o tom, že je zhora nemožné získat si Boží přízeň jeho dodržováním, podpořil v nich hluboce zakotvené rozhodnutí spoléhat na osobní možnosti a jimi se zalíbit Bohu. Tento zákon tak nesplnil záměr milosti a nevedl judaisty ke Kristu. Naopak jim zablokoval přístup ke Kristu.“ (O. Palmer Robertson)

**Osobní
studium**

Jak je možné napravit něčí křivdu? Jaké zkušenosti máš s pomocí lidem, kterým někdo ublížil? Jak je možné odčinit náš hřích vůči Bohu? Proč je Bible tak silně proti naší snaze cokoliv dodat k Ježíšovu dílu?

Aplikace

Izmael a Izák dnes

²⁸Vy, bratří, jste dětmi zaslíbení jako Izák. ²⁹Ale jako tenkrát ten, který se narodil pouze z těla, pronásledoval toho, který se narodil z moci Ducha, tak je tomu i nyní. ³⁰Co však říká Písmo? „Vyžeň otrokyni i jejího syna, neboť syn otrokyně nebude dědicem spolu se synem svobodné.“ ³¹A proto, bratří, nejsme syny otrokyně, nýbrž ženy svobodné. (Ga 4,28–31)

Osobní studium

Pavlov stručný nástin izraelských dějin měl čelit argumentům jeho odpůrců, kteří tvrdili, že jsou pravými potomky Abrahama a že Jeruzalém – centrum židovského křesťanství a zákona – je jejich matkou. Byli přesvědčeni, že pohané, které napadali, nesplňovali požadavky zákona. Pokud by se chtěli stát pravými Kristovými následovníky, museli by se nejprve stát Abrahamovými syny podrobením se zákonu obřízky.

Pavel říká, že opak je pravdou. Tito zákoníci nejsou Abrahamovými syny, ale jsou nezákonní synové, podobně jako Izmael. Tím, že se spoléhají na obřízku, spoléhají se na „tělo“, jak to udělala Sáráj s Hagar a Izraelci s Božím zákonem na hoře Sinaj. Věřící z pohanů jsou však syny Abrahamovými ne přirozeným původem, ale podobně jako Izák – nadpřirozeným zásahem. „Tak jako Izák, i pohané byli splněním zaslíbení daného Abrahamovi (...), i jejich narození do svobody bylo výsledkem Boží milosti. Podobně jako Izák, i oni byli součástí smlouvy zaslíbení“ (James D. G. Dunn).

To, že Izák byl zaslíbeným synem, mu přineslo nejen požehnání, ale i odpor a pronásledování. V souvislosti s pronásledováním Pavel myslí na obřad zaznamenaný v Gn 21,8–10, kde je Izákovi projevena určitá pocta a Izmael se mu vysmívá. Hebrejské slovo v Gn 21,9 doslova znamená smát se, ale reakce Sáráj naznačuje, že Izmael se vysmíval, ba dokonce Izáka zesměšňoval. I když se nám Izmaelovo chování nemusí zdát nějak závažné, odhaluje nepřátelství (možná až nevráživost) v situaci, kdy bylo v sázce právo prvorozeného. Mnozí starověcí panovníci se snažili zajistit si své postavení odstraněním možných rivalů, včetně sourozenců (Sd 9,1–6). I když Izák čelil výsměchu, těšil se ze všech projevů lásky, ochrany a přízně, které vyplývaly z toho, že byl otcovým dědicem.

Protože jsme duchovními potomky Izáka, neměly by nás překvapit potíže a protivenství, dokonce ani ze strany církevní rodiny.

Aplikace

Kdy se pro svou víru dostáváš do problémů? Jak můžeš předcházet různým problémům a nedorozuměním souvisejícím s tvou vírou? Kdy se lidé kolem tebe cítili nepřijemně vinou tvého postoje k jejich víře?

Podněty k zamyšlení

V knize Patriarchové a proroci si přečti kapitolu Zákon a smlouvy (PP 266–274; PP 363–373).

„Proč však byla na Sínaji dána jiná smlouva, když smlouva s Abrahamem obsahovala zaslíbení o vykoupení? V době své poroby pozbyl národ izraelský do značné míry známost o Bohu a o zásadách Abrahamovy smlouvy. (...)

Bůh je přivedl k Sínaji, kde jim zjevil svou slávu, dal jim svůj zákon a přislíbil jim velká požehnání za podmínky, že ho budou poslušni: ‚Pokud mě budete nyní skutečně poslouchat a zachovávat mou smlouvu ... budete mi kněžským královstvím a svatým národem.‘ (2 Moj 19,5.6) Lidé si neuvědomovali svou hříšnost a nechápali, že bez Krista nedokážou zachovávat Boží zákon. Ochotně vstoupili v smlouvu s Bohem. Cítili, že mohou opět nabýt víry, a prohlašovali: ‚Vše, co řekl Hospodin, budeme plnit a poslouchat.‘ (2 Moj 24,7) Byli svědky toho, když Bůh ve svém strašném majestátu vyhlásil svůj zákon; třásli se při tom strachy pod horou Sínaj. A přesto za několik týdnů pošlapali svou smlouvu s Bohem a klaněli se rytině. Nemohli se těšit nadějí, že smlouva, kterou porušili, jim zajistí Boží přízeň. UVědomili si svou hříšnost a potřebu odpuštění a pocítili potřebu Spasitele, kterého předvídá smlouva Abrahamova a kterého označují krvavé oběti. Víra a láska je nyní pudila k Bohu jako k vysvoboditeli ze jha hříchu. Nyní mohli ocenit požehnání nové smlouvy.“ (PP 272.273; PP 371.372)

Otázky k rozhovoru

1. *Je tvůj život s Bohem více „starou smlouvou“ nebo „novou smlouvou“? V čem spočívá rozdíl?*
2. *Které problémy ve tvém místním sboru jsou zdrojem napětí? Jak je řešíte? I když si možná obětí „pronásledování“, jak se můžeš ujistit o tom, že sám nejsi ten, kdo pronásleduje? Kde je hranice? (Viz Mt 18,15–17.)*
3. *Proč tak často selháváme navzdory našim slibům Bohu, že to či ono uděláme nebo naopak neuděláme? Jak ti to pomáhá pochopit význam milosti?*

Příběhy o Hagar, Izmaelovi a Izraelcích pod horou Sínaj ilustrují nerozumnost snahy spoléhat na své vlastní úsilí v dosažení toho, co Bůh zaslíbil. Tato metoda samospravedlnosti se označuje jako stará smlouva. Nová smlouva je věčná smlouva milosti uzavřená s Adamem a Evou po pádu do hříchu, obnovená s Abrahamem a nakonec naplněná v Kristu.

Shrnutí

SVOBODA V KRISTU

Texty na tento týden

Ga 5,1–15; 1K 6,20; Ř 8,1; Žd 2,14.15; Ř 8,4; 13,8

Základní verš

Vy jste byli povoláni ke svobodě, bratří. Jen nemějte svobodu za příležitost k prosazování sebe, ale služte v lásce jedni druhým. (Ga 5,13)

V Ga 2,4 se Pavel stručně zmínil o tom, jak důležité je chránit svobodu, kterou máme v Ježíši Kristu. Pavel mluví o svobodě poměrně často. Co má pod tímto slovem Pavel na mysli? Co tato svoboda zahrnuje? Má nějaké hranice? Jak souvisí svoboda v Kristu se zákonem?

Pavel se těmito otázkami zabývá proto, aby varoval Galatské před dvěma nebezpečími. Tím prvním je zákonictví. Pavlovi odpůrci v Galacii se tolik snažili získat Boží přízeň svými skutky, že zapomněli na osvobozující charakter Kristova díla, na spasení, které již měli v Kristu prostřednictvím víry. Druhou hrozbou bylo nepochopení Kristem darované svobody a tendence zneužít ji k nevázanému způsobu života. Zastánci tohoto názoru mylně předpokládali, že svoboda je protikladem zákona.

Zákonictví i nevázanost jsou v protikladu ke svobodě. Obojí totiž drží člověka v otroctví. Pavel vybízí Galatské, aby stáli pevně v pravé svobodě, která je jejich právoplatným vlastnictvím v Kristu.

Kristus nás vysvobodil

³Milost vám a pokoj od Boha (našeho Otce a Pána) Ježíše Krista, ⁴ který dal sám sebe za naše hříchy, aby nás vysvobodil z tohoto přítomného zlého věku podle vůle našeho Boha a Otce. (Ga 1,3,4; ČSP)

Když však víme, že člověk není ospravedlňován ze skutků Zákona, nýbrž skrze víru v Ježíše Krista, i my jsme v Krista Ježíše uvěřili, abychom byli ospravedlněni z víry Kristovy, a ne ze skutků Zákona, protože ze skutků Zákona nebude ospravedlněn žádný člověk. (Ga 2,16; ČSP)

K té svobodě nás Kristus osvobodil. Stůjte tedy pevně a nenechte se opět podrobit pod jeho otroctví. (Ga 5,1; ČSP)

Jako když dává velitel vojákům příkaz, aby se seřadili do boje, Pavel přikazuje Galatským, aby se nevzdali své svobody v Kristu. Rozhodnost a síla Pavlova tónu téměř okamžitě mění jeho slova v čin. Zdá se, že právě to je Pavlovým záměrem. I když je tento verš tematicky spojen s veršem předchozím a následujícím, strohost a chybějící syntaktická návaznost v řečtině naznačují, že Pavel chce, aby tento verš vynikl jako obrovský „reklamní poutač“. Svoboda v Kristu je stručným shrnutím celé Pavlovy argumentace. Galatští byli v nebezpečí, že se jí zřeknou.

Pavel používá ve verších Ga 1,3,4; 2,16 a 3,13 různé metafory, které nám pomáhají pochopit, co pro nás Kristus učinil. Slova o svobodě, ke které „nás Kristus osvobodil“ (Ga 5,1), mohou naznačovat další Pavlovu metaforu. Formulace této věty se podobá formulaci, která se používala při slavnostním osvobození (propuštění na svobodu) otroků. Otroci neměli žádná práva vyplývající ze zákona, a proto se nabytí svobody považovalo za zázrak a připisovalo se nadpřirozené bytosti – božstvu. Otroci, i když už byl v podstatě svobodný, patřil podle zákona tomuto božstvu. V praxi se to projevilo tím, že otroci dali peníze za svou svobodu do chrámové pokladnice.

Potvrzuje to výrok, který se našel na jednom z téměř tisíce nápisů objevených v chrámu Apollóna v Delfách. Jeho vznik se datuje do doby mezi lety 201 př. Kr. a 100 po Kr. „Zdarma koupil Pýtijský Apolón od Sosiba z Amphissy otrokyni, jejíž jméno je Nicaea... Touto koupí se však Nicaea dobrovolně zavázala Apolónovi.“ (Ben Witherington)

Tento výrok se velmi podobá Pavlově terminologii, až na jeden zásadní rozdíl. V Pavlově metafoře nejde o žádnou fikci (jakou je představa, že někdo patří božstvu). Kupní cenu jsme neplatili my sami (1K 6,20; 7,23). Tato cena byla pro nás nedosažitelná. Sami jsme se nemohli nijak zachránit. Ježíš však pro nás udělal to, co nebylo v našich možnostech: zaplatil mzdu za naše hříchy a tak nás osvobodil od odsouzení.

Zamysli se nad svým pohledem na víru. Myslel sis někdy, že by ses mohl zachránit sám? Od čeho všeho tě Ježíš zachránil? Pro jakou budoucnost tě vysvobodil? Jak se může projevit tvoje vděčnost Kristu?

**Osobní
studium**

Aplikace

Křesťanská svoboda

K té svobodě nás Kristus osvobodil. Stůjte tedy pevně a nenechte se opět podrobit pod jeho otroctví. (Ga 5,1; ČSP)

Osobní studium

Příkaz stát pevně ve svobodě Pavel nedává izolovaně. Předchází mu důležité konstatování: „Kristus nás osvobodil.“ Proč mají křesťané stát pevně ve své svobodě? Protože jsou Kristem osvobozeni. Naše svoboda je důsledkem toho, co pro nás Kristus již vykonal.

Tento model – konstatování, po kterém následuje napomenutí – je pro Pavlovy listy typický (1K 6,20; 10,13.14; Ko 2,6). Například v Ř 6 Pavel uvádí několik oznamujících výroků o našem stavu v Kristu, např.: „Víme přece, že naše staré já bylo ukřižováno s ním...“ (v. 6; B21). Na základě této skutečnosti pak může přejít k imperativu (rozkazu, napomenutí): „Nenechte proto ve svých smrtelných tělech vládnout hřích“ (v. 12; B21). Pavel v podstatě říká: Buďte tím, čím už jste v Kristu. Morální život podle evangelia není břemenem. Nesnažíme se o správné jednání, abychom se stali Božími dětmi. Naše motivace žít podle Božího zákona je dána vědomím, že už jsme Božími dětmi.

Pavel charakterizuje křesťanský život slovem „svoboda“ mnohem častěji než jiní autoři Nového zákona. Tento výraz, včetně slov od něj odvozených, se vyskytuje v Pavlových listech 28krát a jen 13krát na jiných místech Nového zákona.

Co má Pavel na mysli pod pojmem „svoboda“? Nemluví o politické a ekonomické svobodě ani o svobodě žít tak, jak se nám líbí. Jde o svobodu založenou na našem vztahu k Ježíši Kristu. Pavel mluví o svobodě od otroctví a odsouzení zákonem. Naše svoboda však zahrnuje mnohem více – svobodu od hříchu a od věčné smrti.

„Lidská existence je charakterizována jako otroctví – otroctví zákonu, otroctví zlu, které ovládá tento svět, otroctví hříchu, otroctví tělu a otroctví satanovi. Proto Bůh poslal svého Syna na tento svět, aby zničil panství těchto otrokářů.“ (Timothy George)

Aplikace

Přečti si, od čeho nás Kristus osvobodil. Ř 6,14.18; 8,1; Ga 4,3.8; 5,1; Žd 2,14.15
Které věci tě v životě zotročují? Nauč se zpaměti verš Ga 5,1 a pros Boha, aby ti dal plně prožít svobodu, kterou máš v Kristu.

Nebezpečné důsledky zákonictví

²Slyšte, co vám já, Pavel, říkám: Dáváte-li se obřezat, Kristus vám nic neprospěje. ³Znovu dosvědčuji každému, kdo se dá obřezat, že je zavázán zachovávat celý zákon. ⁴Odloučili jste se od Krista vy všichni, kteří chcete dojít ospravedlnění na základě zákona, pozbyli jste milosti. ⁵My však z moci Ducha a ve víře očekáváme spravedlnost, která je naší nadějí. (Ga 5,2–5)

Způsob, jakým Pavel začíná text Ga 5,2–12, naznačuje, že chce říct něco důležitého. Slovo „hle“ uvedené v originále můžeme přeložit jako „slyšte!“ nebo „dávejte pozor!“, vždyť „já Pavel vám říkám...“ Tím, že Pavel používá výraz „hle“, nejen vyzývá čtenáře, aby mu věnovali soustředěnou pozornost, ale dokonce připomíná svou autoritu apoštola. Chce, aby si Galatští uvědomili, jak nebezpečné důsledky by mělo jejich rozhodnutí přikázat pohanům obřízku jako podmínku spasení.

Pavel uvádí v souvislosti s obřízkou tři zásadní námitky (viz Ga 5,2–12):

Prvním důsledkem snahy získat si Boží přízeň podřízením se obřízce je, že to člověka zavazuje dodržovat celý zákon. Ve verši 2 a 3 se objevuje zajímavá slovní hříčka. Pavel říká, že Kristus jim nic neprospěje (ófelései); spíše budou dlužníky (ofeiletés) zákona. Pokud člověk chce žít podle zákona, nemůže si vybrat příkazy, podle kterých se bude řídit. Buď bude poslouchat všechny, nebo žádný.

Za druhé, budou „odloučeni“ od Krista. Snaha získat ospravedlnění skutky je zavrnutím Božího způsobu ospravedlnění v Kristu. „Nemůžete zastávat oba způsoby. Není možné přijmout Krista a uvědomovat si, že se nemůžete zachránit sami, a pak přijmout obřízku a tím tvrdit, že si své spasení můžete nějak zasloužit.“ (John R. W. Stott)

Pavlova třetí námitka proti obřízce je ta, že brání duchovnímu růstu. Pavel uvádí v sedmém verši příklad běžce, jehož postup k cílové čáře byl úmyslně znemožněn. Použité slovo „překážet“ (PBK) nebo „zabránit“ (ČEP) se používalo ve vojenské terminologii ve smyslu „zničit cestu, zhroutit most nebo položit nepříteli do cesty překážky a zabránit mu tak v postupu“ (6BC 978).

Konečně, obřízka odstraňuje pohoršení kříže. Jak? Poselství o obřízce – jak bylo prezentováno jejími zastánci v prvním století – znamenalo, že se můžeme zachránit sami. To lichotí lidské pýše. Poselství o kříži však uráží lidskou pýchu, protože musíme uznat, že jsme zcela závislí na Kristu.

Pavel je tak rozhořčený na tyto lidi pro jejich trvání na obřízce, že říká, aby se její zastánci dali rovnou vykastrovat (v. 12). Jsou to silná slova! Pavlův tón jasně vyjadřuje jeho postoj k tomuto problému.

**Osobní
studium**

Na kterých věcech v oblasti víry a náboženství trváš přesto, že jsou v otázce spasení zcela nepodstatné? K jakému jednání (nebo nejednání) nutíš členy tvé rodiny či spoluvěřící? Jak bys mohl dát lidem ve svém okolí pocítit, že z nich Kristus učinil svobodné bytosti?

Aplikace

Svoboda není nevázanost

Ano, bratři, byli jste povoláni ke svobodě. Tu svobodu ovšem nemějte za záminku pro svou tělesnost, ale raději si navzájem v lásce pomáhejte. (Ga 5,13; B21)

Osobní studium

Verš Ga 5,13 je v listu Galatským důležitým bodem obratu. Dosud byl Pavel zcela soustředěn na teologický obsah svého poselství; nyní se začíná věnovat charakteristice křesťanského života. Jak by měl žít člověk, který není spasen skutky zákona?

V dnešním textu vidíme, že Pavel chtěl zabránit zneužití svobody. Byl si vědom, že může dojít ke zneužití jeho důrazu na milost a svobodu, které mají věřící v Kristu (Ř 3,8; 6,1.2). Problémem nebylo Pavlovo evangelium, ale sklon člověka jednat podle vlastního sobeckého chtění. Dějiny jsou plné příběhů lidí, míst a národů, jejichž zkaženost a úpadek do morálního chaosu byly přímým důsledkem toho, že se přestali ovládat a dělali si, co se jim zachtělo. Kdo z nás nepocítil tento sklon ve vlastním životě? Z tohoto důvodu Pavel otevřeně vyzývá Ježíšovy následovníky, aby nepodléhali tělesným sklonům (specifikuje je ve verších 19 až 21), ale navzájem si sloužili v lásce. Ten, kdo slouží druhým z lásky, ví, že to člověk dokáže, jen pokud „zemře“ sobě a svému tělu. Ti, kdo se podvolují svému tělu, nepatří k těm, kdo chtějí sloužit druhým. Právě naopak.

Naše svoboda v Kristu není proto jen osvobozením od zotročení tímto světem, ale je to výzva k novému poslání – sloužit druhým z lásky. „Je to příležitost milovat bližního bez zábran, možnost vytvořit lidské společenství založené na vzájemném dávání sebe, ne na touze po moci a postavení.“ (Sam K. Williams)

Biblické překlady někdy nedokážou vystihnout některé odstíny původního textu. V Ga 5,13 se může například stát, že přehlédneme překvapující sílu Pavlových slov. Za prvé, řecký jazyk naznačuje, že láska, která motivuje k takové službě, nepochází od lidí. To by bylo nemožné, protože lidská láska je příliš podmíněná. Před slovo láska Pavel dává určitý člen, což v řečtině znamená, že mluví o „té“ Boží lásce, kterou dostáváme a přijímáme pouze prostřednictvím Ducha (Ř 5,5). Nejvíce nás zřejmě překvapí to, že slovo přeložené jako „sloužit“ v řečtině znamená „otročit“. Naše svoboda neslouží k posílení vlastní nezávislosti, ale umožňuje nám vzájemné „otročení“ založené na Boží lásce.

Aplikace

Ve kterých oblastech svého života nejsilněji vnímáš, že díky odevzdání se Kristu prožíváš svobodu? Zkus být k sobě upřímný: Kdy tě tato svoboda vede k myšlence, že občas zhrěšit nebo udělat si věci po svém zas až tolik nevdá? V čem je takové smýšlení nebezpečně?

Naplnit celý zákon

¹⁴Vždyť celý zákon se dá shrnout do jediné věty: Měj rád svého bližního jako sám sebe. ¹⁵Jestliže se místo toho jen koušete a žerete, dejte pozor, abyste se navzájem nesežrali. ¹⁶Chci tím říci: Jednejte podle rady Božího Ducha, pak si vás nepodmaní vaše sobecké touhy. (Ga 5,14.15; SNC)

Apoštol Pavel se v této části svého listu vyjadřuje o zákonu pozitivně. (Srovnej Ř 10,5; Ga 3,10.12 a 5,3 s Ř 8,4; 13,8 a Ga 5,14.)

Mnozí vidí kontrast mezi Pavlovou zmínkou o povinnosti zachovávat celý zákon a jeho tvrzením o naplnění celého zákona a považují to za paradoxní. Pavel však záměrně používá různé pohledy, aby zřetelně odlišil dva různé způsoby určování křesťanského chování ve vztahu k zákonu. Například je důležité si všimnout, že když se Pavel pozitivně vyjadřuje o dodržování zákona, nikdy nemluví o „skutcích zákona“. Tento výraz si nechává výhradně na pojmenování chování těch, kteří žijí pod zákonem a snaží se získat Boží přijetí uskutečňováním toho, co vyžaduje zákon.

To však neznamená, že si lidé, kteří našli v Kristu spasení, dělají, co chtějí. To je úplné nepochopení svobody, kterou v Kristu máme. Život křesťana je mnohem víc než poslušnost projevující se navenek zachováváním zákona. Jde o naplnění zákona. Taková poslušnost je založena na Ježíši (Mt 5,17). Není to zrušení zákona ani omezení zákona jen na lásku. Jde o způsob, jehož prostřednictvím může věřící prožívat pravý záměr a význam celého zákona!

Text Lv 19,18 používá Pavel ne jako starozákonní citát, ale jako Ježíšova slova potvrzující podstatu zákona (Mt 19,19; Mk 12,31.33, viz také Ř 13,9 a Jk 2,8). Ježíš však nebyl jediný židovský učitel, který považoval Lv 19,18 za souhrn celého zákona. Rabi Hillel, který žil asi generaci před Ježíšem, řekl: „To, co považuješ za nenáviděníhodné, nedělej ani svému bližnímu. To je celá Tóra, ostatní je jen vysvětlení.“ Ježíšův pohled byl však radikálně odlišný. Ježíš říká: „Chovejte se k lidem přesně tak, jak chcete, aby se oni chovali k vám. Právě v tom spočívá Zákon i Proroci“ (Mt 7,12). Nejenže je tento citát pozitivně formulován, navíc vyjadřuje, že láska a zákon nejsou dvě neslučitelné věci. Zákon bez lásky je prázdný a studený; láska bez zákona nemá správný směr.

**Osobní
studium**

Co je snadnější a proč: milovat druhé, nebo prostě jen poslouchat Desatero?

Aplikace

Podněty k zamyšlení

„Skutečná víra je vždy inspirována láskou. Pohled na Golgotu tě nemá uklidnit, když jsi nesplnil svou povinnost, ale probudit v tobě víru v Ježíše, která bude působit a očišťovat duši od nánosu sobectví. Naše práce začala ve chvíli, kdy jsme se vírou chytli Krista. Každý člověk má špatné a hříšné zvyky, nad kterými musí zvítězit. Každý člověk má bojovat boj víry. Pokud člověk následuje Krista, nemůže být krutý a bezcitný. Nemůže mít drsné řeči. Nemůže se chvástat a být ješitný. Nemůže být panovačný ani používat tvrdá slova, zavrhnout a odsuzovat.

Úsilí lásky pramení z díla víry. Biblické náboženství znamená vytrvalou práci. ‚Tak ať svítí vaše světlo před lidmi, aby viděli vaše dobré skutky a vzdali slávu našemu Otci v nebesích.‘ ‚S bázní a chvěním uvádějte ve skutek své spasení. Neboť je to Bůh, který ve vás působí, že chcete a činíte, co se mu líbí.‘ Máme být horliví a vytrvalí v konání dobrých skutků. Pravý svědek říká: ‚Vím o tvých skutcích.‘

‚I když je pravda, že naše usilovná práce nám nezajistí spasení, pravda je i to, že víra, která nás sjednocuje s Kristem, pohne člověka k aktivitě.‘ (MS 16, 1890; 6BC 1111)

Otázky k rozhovoru

- 1. Vraťte se k poslední otázce v části na čtvrtek. Co je pro většinu lidí snadnější a proč? Na které důležité věci, jež souvisejí s tím, co znamená naplnit zákon, vaše odpovědi poukazují?*
- 2. Pavel říká, že víra je činná prostřednictvím lásky. Co tím myslí?*
- 3. Přemýšlejte o tom, že svobodu v Kristu může někdo zneužít k oddávání se hříchu. Proč k tomu může tak snadno dojít? Když lidé takto uvažují, jakému nebezpečí se vystavují? (Viz 1J 3,8.)*

Shrnutí

Svoboda je jedno z Pavlových oblíbených slov, kterými definuje evangelium. V tomto slově je zahrnuto to, co pro nás Kristus udělal, aby nás vysvobodil z otroctví tohoto světa, a také povolání žít křesťanským životem. Musíme si však dávat pozor, aby se naše svoboda nestala záminkou pro zákonictví nebo nevázanost. Kristus nás neosvobodil, abychom sloužili sami sobě, ale abychom mohli dát svůj život do služby bližním.

ŽÍT PODLE DUCHA

Texty na tento týden

Ga 5,16–25; Dt 13,4,5; Ř 7,14–24; Jr 7,9; Oz 4,2; Mt 22,35–44

Základní verš

Říkám vám: Žijte Duchem, a nepodlehnete tělesným sklonům. (Ga 5,16; B21)

Jednou z nejoblíbenějších křesťanských písní je píseň Roberta Robinsona „Come, Thou Fount of Every Blessing“ (Přijď, prameni požehnání). Robinson nebyl vždy mužem víry. Po smrti otce zůstal zatrpklý a plný hněvu. Začal žít zhýralým životem a stal se z něj alkoholik. Když však slyšel kázat známého kazatele George Whitefielda, Robinson odevzdal svůj život Bohu. Stal se metodistickým kazatelem a napsal píseň, která měla původně slova: „Ó, milosti, den co den jsem tvým velkým dlužníkem! Svou dobrotou si k sobě připoutej mé zbloudilé srdce.“

Někomu se nelíbila slova o zbloudilém srdci, proto je změnil takto: „Cítím, že Tě chci uctívat, Pane, chci milovat Boha, kterému sloužím.“

Navzdory dobrým úmyslům vydavatele, původní slova přesně vystihovala křesťanský zápas. Jako věřící jsme ovládáni dvěma silami, které jsou v konfliktu – tělem a Duchem. I když naše hříšná přirozenost bude mít vždy sklon zabloudit od Boha, pokud jsme ochotni podřídit se jeho Duchu, nebudeme zotročeni touhami těla. To je hlavní myšlenka Pavlova poselství v textech na tento týden.

Chodit v Duchu

¹⁶Říkám však: Duchem chod'te a žádost těla nedokonáte. ¹⁷Tělo žádá proti Duchu a Duch proti tělu, neboť stojí navzájem proti sobě, abyste nečinili to, co byste chtěli. (Ga 5,16.17; ČSP)

¹⁶Chci tím říci: Jednejte podle rady Božího Ducha, pak si vás nepodmaní vaše sobecké touhy. ¹⁷Přirozená lidská vůle se vzpírá Božímu Duchu a Boží Duch se nemůže shodnout s naším sobeckým chtěním. Tyto dvě síly svádějí nepřetržitý boj o vládu nad námi a my podleháme buď jedné, nebo druhé z nich. (Ga 5,16.17; SNC)

Osobní studium

„Chodit“ je metafora ze Starého zákona (Dt 13,4.5), která se týká způsobu, jak by měl člověk žít. Pavel ve svých listech často používá tuto metaforu, aby popsal chování, kterým by se měl vyznačovat křesťanský život. Tuto metaforu pravděpodobně spojuje s prvním názvem, kterým byli označeni věřící v rané církvi. Než byli následovníci Ježíše nazváni křesťany (Sk 11,26), lidé je znali jako následovníky „té cesty“ (J 14,6; Sk 22,4; 24,14). To naznačuje, že křesťanství již ve svých začátcích nebylo jen náboženským vyznáním, které se soustředilo na Ježíše, ale i „cestou“ života, kterou bylo nutné „kráčet“ (viz Ř 13,13; Ef 4,1.2.17 a Ko 1,10).

Pavlova metafora o „chození“ se liší od té, kterou nacházíme ve Starém zákoně. (Porovnej Ex 16,4; Lv 18,4; Jr 44,23 s Ga 5,16.25 a Ř 8,4.) Chování ve Starém zákoně bylo definováno specificky jako „chození v zákoně“. „Halacha“ je právní termín, který Židé používali pro označení pravidel a nařízení v zákoně a v rabínské tradici svých otců. I když Halacha se obvykle překládá jako „židovský zákon“, toto slovo je skutečně založeno na hebrejském výrazu pro „chození“ a doslovně znamená „způsob chození“.

Pavlova slova o „chození Duchem“ nejsou v rozporu s poslušností zákonu. Pavel nechce říci, že by křesťané měli žít způsobem, který se bude vyznačovat porušováním zákona. Nestaví se proti zákonu ani poslušnosti zákonu. To, čemu odporuje, je zákonické chápání náboženství, které zákon zneužívá. Právě poslušnosti, po jaké Bůh touží, nikdy nedosáhneme vnějším donucením se, ale jen vnitřní motivací vyvolanou Duchem (Ga 5,18).

Aplikace

Jaká je tvoje zkušenost s chozením v Duchu? Jak se realizuje? Které (zlo) zvyky ti toto „chození“ ztěžují?

Křesťanský zápas

¹⁷Touhy lidské přirozenosti směřují proti Duchu Božímu, a Boží Duch proti nim. Jde tu o naprostý protiklad, takže děláte to, co dělat nechcete. ¹⁸Dáte-li se však vést Božím Duchem, nejste už pod zákonem. (Ga 5,17.18)

¹⁷Přirozená lidská vůle se vzpírá Božímu Duchu a Boží Duch se nemůže shodnout s naším sobeckým chtěním. Tyto dvě síly svádějí nepřetržitý boj o vládu nad námi a my podléháme buď jedné, nebo druhé z nich. ¹⁸Když se však dáte řídit Božím Duchem, je i podle Božího zákona všechno v pořádku. (Ga 5,17.18; SNC. Viz také Ř 7,14–24.)

Asi každý z nás prožil nebo prožívá bolestivou realitu zápasu o konání Boží vůle. Tento zápas neprožívá každý člověk ve stejné intenzitě. Nejčastěji se projevuje jakoby pocitem zápasu dvou stran (jako když se dvě družstva přetahují lanem). Protože lidé se rodí v souladu s touhami těla (Ř 8,7), skutečný duchovní konflikt začíná až tehdy, když jsme znovuzrozeni Duchem (J 3,6). Přestože i nevěřící prožívají morální konflikty (i o ně Bůh zápasí prostřednictvím svého Ducha), u křesťana zápas nabývá nového rozměru, protože věřící člověk je ovládán dvěma silami, které mezi sebou bojují – tělem a Duchem.

V celých dějinách křesťané toužili po osvobození od tohoto zápasu. Někteří se rozhodli ukončit ho tak, že odešli do ústraní, zatímco jiní prohlašovali, že hříšná přirozenost může být potlačena Božím činem milosti. Oba pokusy jsou zavádějící. I když mocí Ducha určitě můžeme odolat touhám těla, tento konflikt bude pokračovat nějakým jiným způsobem, dokud nedostaneme nové tělo při Ježíšově návratu. Únik ze společnosti nám nepomůže, protože bez ohledu na to, kam půjdeme, svůj zápas ve svém nitru si bereme s sebou. A tak tomu bude vždy – až do smrti nebo do druhého příchodu Ježíše Krista.

V Ř 7 Pavel píše o vnitřním zápase křesťana. Svědomí mu brání dělat to, co by chtěl. Protože nás ovládají dvě přirozenosti, jsme doslova na dvou stranách boje současně. Ta část našeho já, která je vedena Duchem, bojuje proti hříšnému já v nás. Pavel tyto dva rozměry našeho „já“ označuje jako duch a tělo. Naše duchovní stránka touží po tom, co je duchovní, a nenávidí tělo. Naše tělesná stránka však touží po věcech těla a vzpírá se tomu, co je duchovní. Protože proměněná mysl je příliš slabá na to, aby sama odporovala tělu, naši jedinou nadějí, jak si podmanit tělo, je denně se přidat na stranu Ducha proti naší hříšné přirozenosti. Proto nás Pavel tak naléhavě žádá, abychom se rozhodli chodit Duchem.

Na základě zápasu, který sám prožíváš, jakou radu bys dal křesťanovi, který se učí žít s tímto nikdy nekončícím zápasem se svojí přirozeností?

**Osobní
studium**

Aplikace

Skutky lidské svévole

¹⁹Skutky lidské svévole jsou zřejmé: necudnost, nečistota, bezuzdnost, ²⁰modlářství, čarodějství, rozbroje, hádky, žárlivost, vášeň, podlost, rozpory, rozkoly, ²¹závist, opilství, nestrídnost a podobné věci. Řekl jsem už dříve a říkám znovu, že ti, kteří takové věci dělají, nebudou mít podíl na království Božím. (Ga 5,19–21)

Osobní studium

Poté, co Pavel představil zápas, který probíhá mezi tělem a Duchem, v Ga 5,18–26 pomocí dvou seznamů – seznamu neřestí (zlovyků) a ctností – rozvíjí toto téma dále. Tyto seznamy byly běžné a známé nejen v židovské, ale i v řecko-římské literatuře. Určovaly, čemu je třeba se vyhýbat a které ctnosti napodobovat.

Pozorně si přečti Pavlovy seznamy neřestí a ctností. V čem se liší a v čem podobají následujícím textům Písma? Jr 7,9; Oz 4,2; Mk 7,21.22; 1Tm 3,2.3; 1Pt 4,3; Zj 21,8

I když Pavel dobře znal seznam neřestí a ctností, existují významné rozdíly ve způsobu, jak tyto dva seznamy v listu Galatským používá. Za prvé, i když je dává do protikladu, nemluví o nich stejným způsobem. Seznam neřestí (nebo zlovyků) označuje za „skutky lidské svévole“, ale seznam ctností za „ovoce Božího Ducha“. To je důležitý rozdíl. Jak píše James D. G. Dunn: „Tělo žádá, ale Duch působí, tvoří. Z prvního seznamu dýchá arogantnost a nevázanost, druhý seznam hovoří spíše o zájmu o druhé, pokoji, nezlomnosti a jistotě. První seznam představuje lidskou faleš a manipulaci, druhý Boží zmocnění a požehnání. Podtrhuje to myšlenku, že vnitřní proměna je zdrojem odpovědného jednání.“

Druhý překvapivý rozdíl mezi Pavlovým prvním a druhým seznamem je ten, že seznam nectností je úmyslně označen množným číslem – „skutky lidské svévole“. „Ovoce Božího Ducha“ je však v řečtině v jednotném čísle. Tento rozdíl naznačuje, že život, který žijeme v těle, nepodporuje nic jiného než rozdělení, zmatek, rozbroje a nejednotu. Naopak, život „v Duchu“ přináší jedno ovoce Ducha, které se projevuje různými vlastnostmi posilujícími jednotu.

Aplikace

Přečti si seznam „skutků lidské svévole“. V čem jednotlivé neřestí (hříchy) porušují jednotlivá přikázání Desatera? Které z těchto neřestí jsou tvým největším problémem? Jak se s nimi snažíš vypořádat? Jakou radu dává Pavel ve svém listu?

Ovoce Ducha

²²*Ovoce Božího Ducha však je láska, radost, pokoj, trpělivost, laskavost, dobrota, věrnost, ²³tichost a sebeovládání. Proti tomu se zákon neobrácí. (Ga 5,22.23)*

²²*Kdo však žije podle Božího Ducha, v jeho srdci se rodí láska, radost, pokoj, trpělivost, přívětivost, laskavost, důvěra, ²³pokora a sebeovládání. Takový člověk se nemusí bát žádného zákona. (Ga 5,22.23; SNC)*

Desatero není alternativou lásky, ale pomáhá nám a vede nás k tomu, jak máme prokazovat lásku – Bohu i člověku. Láska, jakkoli převyšuje literu zákonu, není v rozporu se zákonem. Názor, že láska k Bohu a láska k bližnímu zbavují Desatero platnosti, se podobá názoru, že láska k přírodě ruší gravitační zákon.

V protikladu k patnácti jednoslovným popisům skutků lidské svěvole, ovoce Ducha je popsáno devíti půvabnými ctnostmi. Odborníci se domnívají, že těchto devět vlastností je seřazených do tří skupin po třech. Jejich pořadí pravděpodobně nemá žádný význam. Někteří vidí v čísle tři skrytou narážku na Trojici; jiní se domnívají, že tři trojice vyjadřují, jaký vztah bychom měli mít k Bohu, bližním a nakonec k sobě samým. Další zas považují tento seznam za popis Ježíše Krista. I když každý z těchto názorů je určitě přínosný, nejpodstatnější je skutečnost, že Pavel považuje lásku za to nejdůležitější v křesťanském životě.

Ne náhodou Pavel uvádí lásku jako první v seznamu devíti ctností. V Ga 5,6.13 již objasnil zásadní roli lásky v křesťanském životě. Lásku uvádí ve svých seznamech ctností i na jiných místech (2K 6,6; 1Tm 4,12; 6,11 a 2Tm 2,22). Zatímco všechny ostatní ctnosti se nacházejí i v nekřesťanských zdrojích, láska (agapé) je výhradně ctností křesťanskou. To naznačuje, že bychom ji neměli považovat jen za jednu z mnoha ctností, ale za hlavní křesťanskou ctnost, která podněcuje všechny ostatní. Láska je prvořadé ovoce Ducha (1K 13,13; Ř 5,5). Má charakterizovat život a postoje každého křesťana (J 13,34.35).

Osobní studium

Proč je někdy obtížné prokázat druhým lásku? Patří k lásce i sebezapření? Proč? Co nás Ježíš učí o lásce a sebezapření?

Aplikace

Cesta k vítězství

²⁵*Žijeme-li Duchem, pak se Duchem také řídíme.* ²⁶*Nebudme ješitní, nesoupeřme spolu a nezávidme si. (Ga 5,25.26; B21)*

Osobní studium

I když v srdci každého věřícího člověka probíhá zápas mezi tělem a Duchem, v životě křesťana nesmí dominovat prohra, selhání a hřích.

Text Ga 5,16–26 obsahuje pět klíčových slov, která charakterizují život, v němž vládne Duch. Za prvé, věřící potřebuje „chodit“ v Duchu (v. 16; ČSP). Řecké sloveso „peripateió“ doslova znamená procházet se, obcházet nebo i následovat. Následovníci slavného řeckého filozofa Aristotela byli známí jako „peripatetici“, protože se při učení a rozhovorech procházeli. Přítomný čas tohoto slovesa znamená, že Pavel nemluví o příležitostném chození, ale o nepřetržité denní zkušenosti. Ba co víc, jelikož se jedná o příkaz „chodit“ Duchem, znamená to, že jde o každodenní rozhodnutí.

Druhé sloveso je „nechat se vést“ (v. 18). To znamená, že máme dovolit Duchu, aby nás vedl tam, kam bychom měli jít. (Srov. Ř 8,14; 1K 12,2.) Naším úkolem není vést, ale následovat Ducha.

Další dvě slovesa nacházíme v Ga 5,25. První sloveso je „žít“ (řecky „zén“). Pavel ho vztahuje na zkušenost znovuzrození, kterou se musí vyznačovat život každého věřícího. Slovo je použito v přítomném čase, což znamená, že zkušenost znovuzrození se má denně obnovovat. Protože žijeme Duchem, potřebujeme i „chodit“ Duchem (PBK; „řídít se jím“ – ČEP). Slovo přeložené jako „chodit“ („řídít se“) je jiné než to, které je použito ve verši 16. Zde se nachází řecké slovo „stoicheó“. Jde o vojenský výraz, který doslova znamená seřadit se, držet krok nebo následovat. V tomto případě naznačuje, že Duch nám nejen dává život, ale měl by nás také denně usměřňovat.

Ve 24. verši Pavel použil sloveso „ukřižovat“, které nás možná trochu pohoršuje. Máme-li následovat Ducha, musíme udělat pevné rozhodnutí, že usmrtíme touhy těla. Tato obrazná řeč v podstatě znamená, že máme pečovat o svůj duchovní život a přestat vyhovovat svým tělesným žádostem a sklonům.

Aplikace

Jaké změny a rozhodnutí musíš udělat, abys dosáhl vítězství, která jsou nám v Kristu slíbena, ale která ti teď unikají?

Podněty k zamyšlení

„Život křesťana není vůbec snadný a klidný. Střetává se s vážnými problémy. Útočí na něj těžká pokušení. Čím více se blížíme k závěru dějin této země, tím klamavější a zákeřnější a častější budou útoky nepřítele. Odpůrci světla a pravdy budou stále tvrdší, bezohlednější a zatrpklejší vůči těm, kteří milují Boha a zachovávají jeho přikázání.“ (E. G. Whiteová v 6BC 1111)

„Vliv Ducha svatého je Kristův život v člověku. Nevidíme Krista a nemluvíme s ním, ale jeho Duch je vždy a všude při nás. Působí v každém člověku a prostřednictvím každého člověka, který přijal Krista. Ti, v nichž je Duch svatý trvale přítomen, přinášejí ovoce Ducha – lásku, radost, pokoj, trpělivost, laskavost, dobrotu, věrnost.“ (E. G. Whiteová v 6BC 1112)

Otázky k rozhovoru

- 1. Uvažujte nad myšlenkou ukřižování našich vášní a hříšných sklonnů. Co to znamená? Jakým způsobem a jak často k tomu má docházet? Proč Pavel používá tak silné slovo? Co nám to říká o těžkém zápase s naším „já“?*
- 2. Jakou roli, pokud vůbec nějakou, hraje lidská snaha v přinášení ovoce Ducha? Co o tom můžete říci z vlastní zkušenosti?*
- 3. Jaký nejtěžší zápas prožíváme ve svém chození s Bohem? Není to zápas s hříchem, který ničí náš vztah s Bohem? Nepocítuje křesťan jako důsledek hříchu ve svém životě odcizení, pochybnost a zklamání zejména proto, že je nám slíbeno vítězství nad hříchem? Proč musíme vždy pamatovat na to, že naše spasení spočívá zcela na tom, co pro nás vykonal Ježíš?*

---

1 když v životě každého věřícího člověka existuje boj mezi touhami těla a touhami Ducha, křesťanský život nemusí být odsouzen k prohře. Protože Kristus zvítězil nad hříchem a smrtí, křesťanský život může být životem, v němž vládne Duch – díky každodenní „dávce“ Boží milosti, která nás zmocňuje k tomu, abychom drželi touhy těla „pod kontrolou“.

Shrnutí

EVANGELIUM A CÍRKEV

Texty na tento týden

Ga 6,1–10; Mt 18,15–17; 1K 10,12; Ř 15,1; J 13,34; L 22,3

Základní verš

A tak dokud je čas, činnme dobře všem, nejvíce však těm, kteří patří do rodiny víry. (Ga 6,10)

Někteří pěstitelé brambor se rozhodli, že větší brambory si nechají a menší zasadí. Po několika neúspěšných sklizních úrody zjistili, že příroda zredukovala jejich brambory na velikost kuliček. Díky tomu se farmáři naučili jednu důležitou zákonitost života. Nejlepší brambory si nemáme nechávat pro sebe. Zákon života totiž říká, že žeň je odrazem setby („co zaseješ, budeš také sklízet“).

„Sázet menší brambory‘ je rozšířenou praxí i v jiném smyslu. Větší a dobré ‚brambory‘ si necháváme pro sebe a ty méně kvalitní zasadíme. A čekáme, že v duchovní sféře nastane zázračná změna a naše sobeckost bude odměněna neso-beckostí.“ (International Student Fellowship Newsletter, březen 2007)

Pavel vykládá tento princip v Ga 6,1–10. Místo toho, aby se členové navzájem „kousali a žrali“ (Ga 5,15), sbor by měl být místem, kde budeme působením Ducha upřednostňovat druhé. Když pochopíme, že jsme spaseni milostí, mělo by nás to vést k pokoře, trpělivosti a soucitu.

Náprava

Bratří, upadne-li někdo z vás do nějakého provinění, vy, kteří jste vedeni Božím Duchem, přivádějte ho na pravou cestu v duchu mírnosti a každý si dej pozor sám na sebe, abys také nepodlehł pokušení. (Ga 6,1)

I když Pavel klade na křesťanský život velmi vysoké nároky (Ga 5,16), jeho rada věřícím v Ga 6,1 je povzbudivě realistická. Lidé nejsou dokonalí. Ani nejodevzdanější křesťané nejsou imunní vůči chybám. Pavlova slova v Ga 6,1 v řečtině naznačují, že předvídá situaci, která může ve sboru nastat. Proto jim dává praktickou radu, jak takovou situaci řešit.

Abychom mohli mít z této Pavlovy rady užitek, potřebujeme pochopit, jakou situaci má Pavel na mysli. Zjistíme to ze dvou slov použitých v první polovině věty. První slovo přeložené jako „upadnout“ („zachvátit“ – PBK) doslovně znamená „odhalit“, „zaskočit“. Souvislosti a jemné významové odstíny spojené s tímto slovem naznačují, že Pavel mluví nejen o věřícím, který „přichytí“ jiného věřícího „při činu“, ale také o tom, jak se zachovat, když člověk sám zjistí, že dělá něco, čemu by se měl vyhnout (Př 5,22).

Provinění, o kterém Pavel hovoří, není žádný úmyslný čin. Je to zřejmé z terminologie, kterou používá. Použité slovo „paraptóma“ se nevztahuje na úmyslný hřích, ale spíše na omyl, poklesek, zakopnutí. Tento význam dává konkrétní smysl ve spojitosti s Pavlovými předchozími slovy o „chození“ v Duchu. I když to v žádném případě neomlouvá omyl, kterého se člověk dopustil, je jasné, že Pavel neřeší případ, kdy člověk vzdorovitě setrvává v hříchu (1K 5,1–5).

V tomto případě by neměl následovat trest, odsouzení ani vyloučení, ale náprava. Řecké slovo přeložené jako „napravit“ („přivádět na pravou cestu“) je „katartizó“ a znamená opravit nebo dát do pořádku. V Novém zákoně se používá v souvislosti s opravováním rybářských sítí (Mt 4,21). V řecké lékařské literatuře popisuje postup nápravy zlomené kosti. Jako neopustíme spoluvěřícího, který spadl a zlomil si nohu, tak bychom se jako členové Kristova těla měli s láskou postarat o své bratry a sestry v Kristu, kteří možná na společné cestě do Božího království klopýtli a dopustili se něčeho nesprávného.

**Osobní
studium**

Proč místo praktikování Mt 18,15–17 pomlouváme člověka, s nímž máme spor? Proč v sobě živíme hněv proti němu nebo dokonce plánujeme pomstu?

Aplikace

Pozor na pokušení

Bratři, upadne-li někdo z vás do hříchu, vy duchovní mu pomozte v nápravě. Dělejte to ovšem ve vlídném duchu a každý si dávej pozor, abys sám nepodlehł pokušení. (Ga 6,1; B21)

Nátan Davidovi odvětil: „Ten muž jsi ty!“ (2S 12,7a)

Osobní studium

Neměli bychom přehlédnout závažnost Pavlových slov v Ga 6,1: „každý si dávej pozor, abys sám nepodlehł pokušení“. Způsob, jakým Pavel vyjádřil tuto svoji výzvu, svědčí o naléhavosti a jeho osobním zájmu. Slovo přeložené jako „dávej si pozor“ doslova znamená „pozorně hledět“ nebo „věnovat náležitou pozornost“ (viz Ř 16,17; Fp 2,4). Aby tuto výstrahu Pavel lépe objasnil, přejde od druhé osoby množného čísla (vy) v první polovině verše k druhé osobě jednotného čísla (ty) v druhé polovině verše. Už nejde o obecnou výstrahu určenou celé církvi, ale o osobní varování adresované každému jednotlivci ve sboru.

Pavel přesně nepojmenovává pokušení, před kterým tak ostře varuje Galatské. Možná ani neměl na mysli žádný konkrétní přestupek, ale mluvil prostě o nebezpečí, které hrozí: Mohou se dopustit stejného hříchu, jehož nápravy se snaží dosáhnout u jiného člověka. Pavlova slova v Ga 5,26 proti namyšlenosti naznačují, že je varuje před pocitem, že jsou na vyšší duchovní úrovni než ti, které se snaží napravit. Dobře to vystihuje překlad Slovo na cestu: „Bratři, když už se někomu stane, že klopýtne a dopustí se něčeho nesprávného, snažte se vy, kteří jste duchovně na výši, podat mu pomocnou ruku bez vší povýšenosti; nezapomeňte, že zítra se vám může přihodit totéž.“

Jedním z největších nebezpečí, jaké křesťanovi hrozí, je pocit duchovní pýchy (viz 1K 10,12; Mt 26,34; 2S 12,1–7). Pýcha nás vede k myšlence, že jsme nějakým způsobem imunní vůči některému druhu hříchu. Musíme si však uvědomit, že všichni máme stejnou hříšnou přirozenost. Bez moci Božího Ducha bychom mohli – kdyby se nám naskytla vhodná příležitost – podlehnout jakémukoli hříchu. Toto uvědomění si nás může zadržet od pádu do hříchu vlastní spravedlnosti a pomůže nám více soucítit s těmi, kteří se dopustili chyb.

Aplikace

Kdy se ti stalo, že jsi odsuzoval druhého (možná jen v srdci) za hřích, kterého ses pak sám dopustil? Co ti pomohlo si to uvědomit? Jak jsi na to reagoval? Co ses z toho naučil?

Nést břemeno

²Neste břemena jedni druhých – tak naplníte Kristův zákon. ³Kdo si myslí, že je něco, a přitom nic není, ten si něco nalhává. ⁴Každý ať posoudí své vlastní jednání; ať se pak chlubí jen sám sobě a nesrovnává se s druhými. ⁵Každý musí nést svůj vlastní náklad. (Ga 6,2–5; B21)

Řecké slovo přeložené v Ga 6,2 jako „břemeno“ je „baros“ a znamená těžký náklad, který musí někdo nést dlouhou vzdálenost. Postupně se stalo metaforou pro různé problémy a obtíže, například břemeno celodenní práce v horku (Mt 20,12). Zatímco bezprostřední kontext Pavlova příkazu „neste břemena jedni druhých“ se určitě vztahuje i na morální poklesky spoluvěřících, pojem „nést břemena“, který má nyní na mysli, je mnohem širší. Pavlovy pokyny odhalují několik duchovních náhledů na křesťanský život, které bychom neměli přehlédnout.

Za prvé, jak poznamenává Timothy George: „Všichni křesťané mají břemena. Mohou se lišit velikostí, tvarem a také tím, jak zasahují do našeho života. Jak jsme viděli ve verši 1, pro někoho to může být břemeno pokušení a důsledků morálního selhání. Pro jiného to může být tělesná nemoc, mentální porucha, rodinná krize, nezaměstnanost, deptání zlými duchy nebo něco jiného. Ani jeden křesťan není zbaven břemene.“

Za druhé, Bůh nechce, abychom všechna svá břemena nesli sami. Často jsme ochotni pomoci druhým nést jejich břemena spíše než dovolit, aby oni pomohli nám. Pavel odmítá tento postoj soběstačnosti (Ga 6,3) jako lidskou pýchu. I my přece máme určité potřeby a slabosti. Taková pýcha nás nejen okrádá o útěchu druhých, ale také jim brání ve službě, ke které je Bůh povolal.

Konečně, Bůh nás vyzývá, abychom nesli břemena druhých, protože prostřednictvím nás může projevit svoji útěchu. Toto chápání je založeno na církvi jako Kristovu tělu. Pavel to ilustruje slovy: „Ale Bůh, který těší sklíčené, potěšil i nás příchodem Titovým“ (2K 7,6). Všimněte si, že Bůh nepotěšil Pavla prostřednictvím jeho modlitby a očekávání na Pána, ale prostřednictvím společenství s přítelem a dobré zprávy, kterou přinesl.

„Přátelství mezi lidmi, kteří si navzájem pomáhají nést břemena, je součástí záměru, který má Bůh se svým lidem.“ (John R. W. Stott)

Osobní studium

Co ti brání vyhledat pomoc – pýcha, stud, nedostatek důvěry, pocit soběstačnosti? Pokud potřebuješ pomoc, zajdi za někým, komu důvěřuješ, a popros ho, aby ti pomohl s tvým břemenem. Komu můžeš být ty pomoci?

Aplikace

Kristův zákon

²*Neste břemena jedni druhých – tak naplníte Kristův zákon. (...)* ⁵*Každý musí nést svůj vlastní náklad. (Ga 6,2,5; B21)*

Osobní studium

Tento Pavlův výraz „Kristův zákon“ (tón nomon tu Christu) se nevyskytuje nikde jinde v Bibli, i když v 1K 9,21 používá podobný výraz „zákon Kristův“ (ennomos Christu). (Viz také Ga 5,14; 6,2; J 13,34; Mt 22,34–40.)

Jedinečnost tohoto výrazu vedla k řadě různých výkladů. Někteří nesprávně tvrdili, že jde o důkaz toho, že Boží zákon daný na Sínaji byl nahrazen jiným zákonem, Kristovým. Jiní tvrdili, že slovo „zákon“ znamená určitý obecný „princip“ (Ř 7,21). Mysleli přitom na to, že pokud neseme břemena druhých, následujeme Ježíšův příklad. I když tento druhý výklad má své klady, kontext a podobná terminologie s Ga 5,14 naznačují, že „naplnit Kristův zákon“ je dalším odkazem na naplnění morálního zákona prostřednictvím lásky. Již dříve Pavel ve svém dopise ukázal, že morální zákon nebyl zrušen příchodem Krista. Naopak, ve spojení s láskou i dále hraje důležitou roli v životě křesťana. Tak to Ježíš učil během svého pozemského působení a projevoval nejen ve svém životě, ale dokonce i ve smrti. Pokud neseme břemena druhých, nejen jdeme v Ježíšových šlépějích, ale také plníme zákon.

Vidíme, že verše 2 a 5 si zdánlivě odporují. Tento problém však snadno vyřešíme, když si uvědomíme, že Pavel používá dvě odlišná slova k popisu dvou odlišných situací. Jak jsme řekli, slovo pro břemeno ve verši 2 (baros) se vztahuje na těžký náklad, který musí někdo nést dlouhou vzdálenost. Slovo „fortion“ ve verši 5 však pojmenovává náklad lodi, „plnou polní“ vojáka nebo dokonce dítě, které nosí matka pod srdcem. První břemeno může člověk na chvíli složit, druhé ne. Těhotná žena musí nosit své dítě. Jak naznačuje tento příklad, jsou břemena, která nám lidé mohou pomoci nést, ale jsou i taková, která za nás nikdo nemůže nést, například břemeno špatného svědomí, utrpení a smrti. V těchto případech se musíme spolehnout jedině na Boží pomoc (Mt 11,28–30).

Aplikace

S některými břemeny ti mohou pomoci lidé, jiné ti může pomoci nést jedině Bůh. Jak se naučit odevzdat Bohu to, co sám nemáš sílu nést? Jakou s tím máš zkušenost?

Zákon setby a sklizně

⁷Neklamte se, Bohu se nikdo nebude posmívat. Co člověk zaseje, to také sklídí. ⁸Kdo zasévá pro své sobectví, sklídí zánik, kdo však zasévá pro Ducha, sklídí život věčný. ⁹V konání dobra neumdlévejme; nechabneme-li, budeme sklízet v ustanovený čas. ¹⁰A tak dokud je čas, činnme dobře všem, nejvíce však těm, kteří patří do rodiny víry. (Ga 6,7–10)

Slovo přeložené v Ga 6,7 jako „posmívat“ se v Novém zákoně vyskytuje jen na tomto místě. Často se však objevuje v řeckém překladu Starého zákona. Doslava znamená „ohrnout nos s pohrdáním“. Ve Starém zákoně je to typický odkaz na pohrdání Božími proroky (2Pa 36,16; Jr 20,7). Jednou se tento výraz používá dokonce k popisu vzpurného postoje vůči Bohu (Ez 8,17).

Pavel ukazuje, že lidé mohou ignorovat Boha nebo dokonce opovrhovat jeho přikázáními, ale nemohou Boha oklamat. Bůh je tím nejvyšším a posledním soudcem. Nakonec budou muset zaplatit za své jednání.

Pavlova metafora o seti a sklizni není ojedinělá. Setkáváme se s ní v mnoha starověkých příslovích. Význačné je však to, jak ji Pavel používá k objasnění svého předchozího tvrzení o těle a Duchu. James D. G. Dunn poznamenává: „Moderní ekvivalent tohoto zní: Můžeme se svobodně rozhodovat, ale nemůžeme svobodně rozhodovat o důsledcích své volby.“ (Viz např. Sk 5,1–5; L 22,3; Da 1,8; Mt 4,1.)

I když nás Bůh nezbaví pozemských důsledků našich hříchů, nemělo by nás přemoci zoufalství ze špatného rozhodnutí, které jsme udělali. Útěchou by nám mělo být to, že nám Bůh odpouští naše hříchy a přijímá nás za své děti. Měli bychom co nejlépe využít příležitosti, které jsou před námi, a soustředit se na věci, které přinesou „nebeskou žej“.

Tento životní postoj dobře vystihuje verš Ga 6,10. Křesťanská etika má dvě různá zaměření: jedno je univerzální a všestranné – „činnme dobře všem“; druhé je konkrétní a specifické – „ale zejména těm, kdo patří do rodiny víry“. Pavlova univerzální výzva se zakládá na skutečnosti, že všichni lidé na celém světě jsou stvořeni k Božímu obrazu, a proto jsou v jeho očích velmi vzácní. Kdykoliv křesťané zapomenou na tento základní princip biblického zjevení, začnou upřednostňovat lidi na základě rasy, pohlaví, národnosti, příslušnosti ke společenské třídě a mnoha dalších znaků, což ničí lidskou společnost od počátku až do dnešních dnů.

**Osobní
studium**

Kdy jsi ve svém životě „rozséval“ dobro a kdy zlo? Co je snadnější? Jakou sklizeň očekáváš?

Aplikace

Podněty k zamyšlení

„Boží Duch drží zlo pod kontrolou svědomí. Když se člověk vyvyšuje nad vliv Ducha, sklízí žně nepravosti. Slábne u něj vliv Ducha a člověk rozsévá neposlušnost. Čím dál tím víc se výstrahy mijejí účinkem. Postupně ztrácí bázeň před Bohem. Rozsévá tělu, bude sklízet zkázu. Žeň toho, co sám rozséval, dozrává. Pohrdá Božími svatými příkázáními. Jeho srdce z masa se mění na srdce z kamene. Odpor vůči pravdě ho utvrzuje v nepravosti. Protože lidé rozsévají zlo, v předpotopním světě vítězila bezzákonnost, zločinnost a násilí.

Měli bychom vědět, co ničí člověka. Není to rozsudek, který snad vynesl Bůh proti člověku. To, že člověk je duchovně slepý, nezpůsobil Bůh. Bůh dává dostatečné světlo a důkazy, které člověku pomáhají rozlišit pravdu od bludu. Nenutí ho však přijmout pravdu. Nechává mu svobodu zvolit si dobro nebo zlo. Pokud se však člověk brání a myslí si, že i sám se rozhodne správně – a rozhodne se špatně, podruhé to udělá mnohem snadněji. Potřetí se ještě více vzdálí od Boha a rozhodne se postavit se na stranu satana. Takto bude pokračovat, dokud se neutvrdí ve zlu. Nakonec uvěří lži, kterou bude považovat za pravdu. Jeho vzdor přinesl svou žně. (MS 126, 1901)“ (E. G. Whiteová v 6BC 1112)

Otázky k rozhovoru

- 1. Jak konkrétně se dá „napravit“ spoluvěřící, který padl do hříchu? Jak ovlivňuje hřích, jehož se člověk dopustil, proces nápravy? Znamená náprava, že všechno bude jako dřív?*
- 2. Protože jsou určitá břemena, která si musí lidé nést sami (Ga 6,5), na základě čeho se má věřící rozhodnout, zda má nebo nemá někomu pomoci?*
- 3. Jak se váš sbor vyrovnává s Pavlovými radami v Ga 6? Co můžete vy osobně udělat pro to, aby se něco změnilo?*

Shrnutí

Boží přítomnost mezi jeho lidem se projevuje křesťanským duchem ve sboru. Můžeme to pozorovat v odpuštění a nápravě těch, kteří se dopustili chyb, v tom, jak si navzájem pomáháme ve zkouškách, a v prokazování laskavosti nejen sobě navzájem, ale i nevěřícím.

CHLUBIT SE KŘÍŽEM

Texty na tento týden

Ga 6,11–18; Ř 6,1–6; 12,1–8; 2K 4,10; 5,17; 11,23–29

Základní verš

Já však se zanic nechci chlubit ničím, leč křížem našeho Pána Ježíše Krista, jímž je pro mne svět ukřižován a já pro svět. (Ga 6,14)

List Galatským, jakož i studium tohoto dopisu, má na člověka velký vliv. Pavel, vědom si svého povolání a pravdy, kterou zvěstoval (ostatně, jak sám nejdříve řekl, tuto pravdu dostal od Pána), nadšeně píše o starozákonních prorocích – o Izajášovi, Jeremjášovi, Ozeášovi. Tito proroci ve své době prosili Boží lid, aby se odvrátil od svých hříchů; totéž dělá i Pavel.

Jeremjášova slova, třebaže tento prorok působil ve zcela odlišné době a situaci, můžeme stejně dobře vztáhnout i na Galatské: „Toto praví Hospodin: „Ať se moudrý nechlubí svou moudrostí, ať se bohatýr nechlubí svou bohatýrskou silou, ať se boháč nechlubí svým bohatstvím. Chce-li se něčím chlubit, ať se chlubí, že je prozíravý a zná mne; neboť já Hospodin prokazuji milosrdenství a *vykonávám* na zemi soud a spravedlnost; to jsem si oblíbil, je výrok Hospodinův“ (Jr 9,22.23).

Marnost a zbytečnost naší lidské moudrosti, našeho bohatství a naší síly se nejzřetelněji ukáže pod Kristovým křížem, který je středem Pavlova listu Galatským.

Vlastní rukou

Teď vám píše vlastní rukou; všimněte si velkého písma. (Ga 6,11)

Osobní studium

Porovnej Pavlova závěrečná slova v Ga 6,11–18 se závěrečnými slovy v jeho ostatních listech. Čím se podobají a čím liší? (Viz závěrečné části v Ř, 1K a 2K, Ef, Fp, Ko, 1Te a 2Te.)

Pavlova závěrečná slova nejsou vždy stejná, ale nacházíme v nich mnoho společných znaků: (1) pozdravy konkrétním osobám, (2) poslední napomenutí, (3) vlastní podpis a (4) závěrečné požehnání. Když porovnáme tyto charakteristické znaky se závěrečnými slovy v listu Galatským, vidíme dva významné rozdíly.

Za prvé, na rozdíl od ostatních Pavlových listů list Galatským neobsahuje žádný osobní pozdrav. Spolu s absencí obvyklého poděkování na začátku dopisu je to pravděpodobně další náznak napjatého vztahu mezi Pavlem a Galatskými. Pavel je zdvořilý, ale neosobní.

Za druhé, musíme pamatovat na to, že Pavel obvykle své dopisy diktoval písaři (Ř 16,22). Když písař dopsal, Pavel často vzal pero a na konec dopisu dopsal několik slov vlastní rukou (1K 16,21). V listu Galatským se však Pavel tohoto zvyku nedrží. Když vezme pero, ještě je natolik zaujat situací v Galacii, že hned nekončí, ale píše dál. Nedokáže zkrátka odložit pero, dokud ještě jednou nepožádá Galatské, aby zanechali svého nerozumného jednání.

V Ga 6,11 Pavel zdůrazňuje, že dopis píše velkými písmeny. Někteří se domnívají, že Pavel nemluvil o velikosti písmen, ale o neúhlednosti svého písma. Myslí si, že Pavlova ruka byla buď zmrzačená od pronásledování, nebo přetížená od výroby stanů, proto bylo jeho písmo neúhledné. Jiní jsou přesvědčeni, že tato slova poskytují další důkaz o tom, že měl slabý zrak. I když oba tyto názory jsou možné, důvodem mohl být i Pavlův úmysl zdůraznit, co měl na srdci, podobně jako když zvýrazňujeme důležité slovo nebo myšlenku tím, že ji podtrhneme, napíšeme kurzívou nebo velkými písmeny.

Ať to bylo jakkoliv, Pavel určitě chtěl, aby čtenáři nebrali jeho výstrahu a napomenutí na lehkou váhu.

Aplikace

Na co kladeš v životě důraz? Co je pro tebe nejdůležitější? Jakým způsobem zprostředkováváš své hodnoty a názory svému okolí? Od koho přijímáš rady nejraději? Proč?

Dobře vypadat před lidmi

¹²Ti, kteří chtějí dobře vypadat před lidmi, nutí vás, abyste se dávali obřezat, jen aby nebyli pronásledováni pro kříž Krista Ježíše. ¹³Vždyť ani ti, kdo jsou obřezáni, zákon nezachovávají; chtějí, abyste se dali obřezat jen proto, aby se mohli pochlubit tím, co se stalo na vašem těle. (Ga 6,12.13)

¹²Ti, kteří chtějí vypadat dobře před lidmi, vás nutí dávat se obřezat, jen aby nebyli pronásledováni pro kříž Kristův. ¹³Neboť ani ti obřezaní sami Zákon nezachovávají, ale na vás chtějí, abyste se dávali obřezat, aby se mohli pochlubit vašim tělem. (Ga 6,12.13; ČSP)

I když Pavel již dříve narážel na jednání a pohnutky svých odpůrců (viz Ga 1,7; 4,17), v Ga 6,12.13 se poprvé vyjadřuje zpřímá. Popisuje je jako ty, kdo chtějí před druhými dobře vypadat. Použitá fráze v řečtině doslova znamená „nasadit si hezkou tvář“. Výraz pro „tvář“ je v řečtině stejný jako pro masku herce. Toto slovo se dokonce používalo obrazně pro roli, kterou měl herec zahrát. Pavel tedy vlastně říká, že těmto lidem jde jen o to, aby si získali přízeň Židů v Galacii a ostatních křesťanů ze Židů v Jeruzalémě.

Pavel zdůrazňuje jejich pravděpodobnou pohnutku – snahu vyhnout se pronásledování. Pokud se řekne pronásledování, představíme si tělesné týrání. Stejně ničivé však mohou být i mírnější formy pronásledování. Pavel a další fanatictí zélóti v Judsku kdysi vykonávali fyzické pronásledování (Ga 1,13), ale křesťané nejednou pocítili i formy psychického nátlaku.

Židovští náboženští představitelé měli v mnoha oblastech stále významný politický vliv. Měli oficiální mandát od Říma, proto mnozí věřící ze Židů se snažili udržet si s nimi dobrý vztah. Tím, že pohany učili zachovávat Tóru a vedli je k tomu, aby se dali obřezat, si zajistili přízeň místních Židů. To jim nejen umožňovalo udržovat přátelský kontakt se synagogami, ale mohli také posílit spojení s věřícími ze Židů v Jeruzalémě, u kterých rostlo podezření ohledně práce mezi pohany (Sk 21,20.21). Není pochyb, že v jistém smyslu mohlo jejich jednání způsobit větší misijní úspěchy mezi Židy.

Význam Pavlových slov adresovaných Galatským je jasný: „A všichni, kdo chtějí zbožně žít v Kristu Ježíši, zakusí pronásledování“ (2Tm 3,12).

Osobní studium

Přemýšlej o důvodech, proč tito lidé učili bludy. I ty „nejlepší“ motivy nás však mohou svést na scestí, pokud si nedáme pozor. Kdy naposledy se ti stalo, že správná pohnutka nevedla k dobrému výsledku? Proč?

Aplikace

Chlubit se křížem

Já však se zanic nechci chlubit ničím, leč křížem našeho Pána Ježíše Krista, jímž je pro mne svět ukřižován a já pro svět. (Ga 6,14)

Osobní studium

Poté, co Pavel poukázal na pohnutky, které vedly některé k trvání na obrázce, naposled Galatským stručně představuje své poselství evangelia. Podle Pavla je evangelium založeno na dvou základních principech: (1) kříž stojí ve středu evangelia (v. 14) a (2) ospravedlnění jsme vírou (v. 15). V této části se soustředíme na první princip.

Protože žijeme v 21. století, sotva si umíme představit, jaký šok vyvolala Pavlova poznámka o kříži u adresátů (Ga 6,14). Dnes je Kristův kříž běžným symbolem, který dokonce ve většině lidí vyvolává pozitivní pocity. V Pavlových dnech však kříž nebyl něčím, čím by se měl člověk chlubit; naopak jím lidé opovrhovali. Židy představa ukřižovaného Mesiáše urážela a pohoršovala. Pro Římany bylo ukřižování tak odporné, že ho dokonce nepovažovali za trest vhodný pro římského občana.

Pohrdání, s jakým starověký svět hleděl na Kristův kříž, jasně vidíme na nejstarších kresbách. Zachoval se kousek starověké kresby datované na začátek druhého století, kde je zobrazen ukřižovaný člověk s hlavou osla. Pod křížem je muž s rukama zdviženýma v uctívání a nápis: „Alexamenos uctívá svého boha“. Tato kresba zesměšňuje Kristův kříž. V takové situaci Pavel odvážně prohlašuje, že se nebude chlubit ničím jiným než Kristovým křížem!

Kristův kříž přináší do života věřícího člověka radikální změnu. Způsobil ji i v Pavlově životě (Ga 6,14; Ř 6,1–6; 12,1–8; Fp 3,8). Kříž nás vyzývá nejen k tomu, abychom přehodnotili, jak se díváme sami na sebe, ale i to, jaký vztah máme ke světu. Svět stojí v opozici vůči Bohu (1J 2,16). Protože jsme s Kristem zemřeli, svět nad námi nemá zotročující moc, jakou měl kdysi. Starý život, kterým jsme kdysi žili, skončil. Vyjádřeno Pavlovou metaforou: Spojení mezi věřícím člověkem a světem by se mělo přerušit, jako kdyby jeden pro druhého byli mrtví.

Aplikace

Jak ovlivňuje kříž tvůj vztah ke světu? Jakou změnu způsobil ve tvém životě? Čím se liší tvůj současný život od života, jakým jsi žil předtím, než ses odevzdal Kristu?

Nové stvoření

Být obřezán neznamena nic, stejně jako nebýt obřezán. To jediné, na čem záleží, je být „novým stvořením“. (Ga 6,15; SNC)

¹⁶Není tedy správné posuzovat někoho podle toho, co o něm soudí svět nebo jaký se navenek jeví. Takto chybně jsem se kdysi i já díval na Krista a posuzoval jej jako každého jiného člověka. Jak jsem se mylil! ¹⁷Kdo se stane křesťanem, stává se úplně jiným člověkem. Už nikdy není takovým, jakým byl předtím. Začal docela nový život! ¹⁸To je změna, kterou působí sám Bůh. (2K 5,16–18a; SNC)

Poté, co Pavel zdůraznil význam Kristova kříže v křesťanském životě, vyzdvihuje druhý základní princip svého poselství – ospravedlnění vírou.

Celé čtvrtletí jsme hovořili o tom, že Pavel v podstatě postavil obřízku proti evangeliu. Není však proti samotné této praxi. Několikrát se ostře vyjádřil proti obřízce (Ga 5,2–4), ale nechce, aby Galatští dospěli k závěru, že být bez obřízky je Bohu milejší než být obřezán. Člověk totiž může zaujmout stejný zákonický postoj k tomu, co dělá, jako k tomu, co nedělá. Otázka obřízky je sama o sobě nepodstatná. Podstatou pravého náboženství není vnější chování, ale stav našeho srdce. Jak řekl sám Ježíš, člověk může navenek vypadat nádherně, ale to podstatné je duchovní život v jeho nitru (Mt 23,27). To samozřejmě neznamená (a Pavel to zdůrazňuje), že na způsobu našeho života nezáleží. Právě naopak. Víra se musí v životě člověka projevit.

„Ktisis“ je řecké slovo přeložené jako „stvoření“. Může odkazovat buď na individuální stvoření (Žd 4,13), nebo na celé stvoření (Ř 8,22). V každém případě toto slovo vypovídá o činu Stvořitele. A to chce Pavel vyzvednout. Nikdo se nemůže stát „novým stvořením“ na základě svého úsilí, ať už jde o obřízku, nebo cokoli jiného. Ježíš mluví o tomto procesu jako o „znovuzrození“ (J 3,5–8). Je to Boží čin, v němž Bůh vezme člověka, který je duchovně mrtvý, a vdechne do něj duchovní život. Jde o další metaforu, která popisuje spásný čin. Pavel ho nazývá „ospravedlnění vírou“.

Podrobněji se o zkušenosti nového stvoření Pavel zmiňuje v 2K 5,17. Vysvětluje, že stát se novým stvořením znamená mnohem více než změnit záznam o nás v nebeských knihách. Pokud je někdo novým stvořením, znamená to, že již dnes došlo v jeho životě ke změně. Timothy George píše, že jde o „celý proces obrácení – obnovu působením Ducha svatého, který nás vede k pokání a víře, každodenní umrtvování a ožívování, ustavičný růst v posvěcení, který vede ke konečné shodě s obrazem Ježíše Krista“.

Ospravedlnění není důsledkem toho, že jsme se stali novým stvořením. Právě naopak, tato radikální změna je neklamným projevem toho, že jsme ospravedlněni.

Osobní studium

Jakou zkušenost máš s „novým stvořením“? Je to podle tebe jednorázová záležitost, nebo spíše každodenní proces?

Aplikace

Poslední připomínky

¹⁵Neboť nezáleží na obřezanosti ani neobřezanosti, nýbrž jen na novém stvoření. ¹⁶A všem, kdo se budou řídit tímto pravidlem, Izraeli Božímu, pokoj a slitování. ¹⁷Ať už mi nikdo nepůsobí těžkosti, vždyť já nosím na svém těle jizvy Ježíšovy. ¹⁸Milost našeho Pána Ježíše Krista buď s vámi, bratří. Amen. (Ga 6,15–18)

Osobní studium

Na konci svého listu Pavel uděluje požehnání těm, kteří budou jednat podle „tohoto pravidla“ (6,16). Jaké pravidlo má Pavel na mysli? Slovo přeložené jako pravidlo doslova odkazuje na rovnou hůl nebo tyč, kterou používali zedníci nebo tesaři na měření. Časem se tímto slovem v přeneseném významu začala označovat pravidla nebo normy, podle kterých člověk něco hodnotí. Například novozákonní kánon (27 knih Nového zákona) je považován za autoritativní pro určování víry a praxe církve. Pokud učení „nevyhovuje“ tomu, co je zaznamenáno v těchto knihách, není akceptováno.

Co jsou „znamení“ nebo „jizvy“ Pána Ježíše, které Pavel nosí na svém těle? Co má na mysli, když píše, že by ho nikdo pro ně neměl trápit?

Slovo „znak“ (ČSP) nebo „jizva“ pochází z řeckého slova „stigmata“, ze kterého je odvozeno i naše slovo „stigma“. Pavel možná odkazuje na běžnou praxi vypalování znaků pána na tělo otroků, které byly formou identifikace, nebo na zvyk v některých tajemných náboženstvích, kde se stoupenec označil znakem věrnosti. V každém případě, „znakem (jizvou) Pána Ježíše Pavel nepochybně myslí jizvy, které na jeho těle zůstaly po pronásledování a těžkostech, jímž byl vystaven pro svou víru v Krista (2K 4,10; 11,24–27). Jeho odpůrci nyní chtějí přesvědčit obrácené pohany, aby přijali obřízku na znamení svého podřízení se judaismu. Ale Pavel má znaky (jizvy), které ukazují, koho otrokem se stal. Nezná žádnou jinou věrnost než věrnost Kristu. (...) Jizvy, které Pavlovi způsobili jeho nepřátelé během služby svému Pánu, výmluvně svědčily o jeho odevzdání se Kristu“ (E. G. Whiteová v 6BC 989).

Aplikace

Nosíš i ty nějaké „znaky“ (jizvy) – ať už fyzické, nebo nějaké jiné, pro víru v Ježíše? Ve kterých oblastech svého života jsi pro víru trpěl nebo trpíš? Znáš ve svém okolí někoho, kdo takto trpí? Jak mu můžeš být povzbuzením?

Podněty k zamyšlení

„Golgotský kříž vyzývá a nakonec porazí každou pozemskou i pekelnou moc. Veškerá moc je v něm soustředěna a z něj vychází. Na kříži se Kristus vzdal svého života pro lidské pokolení. Tato oběť byla přinesena proto, aby člověk opět získal původní dokonalost. Ba co víc, aby u něj došlo k úplné změně charakteru a stal se vítězem.

Ti, kdo v Kristově síle porazí nepřítel Boha a člověka, dostanou v nebi vyšší postavení než andělé, kteří nikdy nepadli. Kristus prohlásí: Až budu povýšen ze země, potáhnu všechny k sobě. Kříž, i když nenajde v srdci příznivou odezvu, působí mocným vlivem. Z generace na generaci byla aktuální pravda zjevována jako přítomná pravda. Kristus na kříži byl tím, v kom se setkaly pravda a milost, a spravedlnost a mír se políbily. To je to, co má pohnout tímto světem. (MS 56, 1899)“ (E. G. Whiteová v 6BC 1113)

Otázky k rozhovoru

- 1. Jaký význam má podle vás to, že Pavel začíná i končí svůj dopis zmínkou o Boží milosti? Srovnajte Ga 1,3 s 6,18.*
- 2. Jaký vztah by měli mít křesťané ke světu v souvislosti s Pavlovým výrokem o tom, že „je ukřížován světu“ (Ga 6,14; B21)? Jaký postoj by měli zaujmout k otázce životního prostředí, rasismu, potratů atd., pokud zemřeli světu?*
- 3. Jak člověk zjistí, zda prožívá zkušenost „nového stvoření“, o níž Pavel píše?*
- 4. Na základě toho, o čem jsme celé čtvrtletí mluvili, jak byste stručně vyjádřili Pavlův názor na následující témata: zákon, skutky zákona, ospravedlnění vírou, starou a novou smlouvu, Kristovo dílo a podstatu křesťanského života?*

Pravé náboženství se nezakládá na vnějším chování, ale na stavu našeho srdce. Když se srdce podřídí Bohu a člověk bude růst ve víře, jeho život bude stále více odrážet Kristův charakter. Srdce musí být ovládnuto Kristem; všechno ostatní pak přijde spontánně.

Shrnutí

Použité zkratky

ČEP	Český ekumenický překlad
PBK	Překlad Bible kralické
ČSP	Český studijní překlad
B21	Bible, překlad 21. století
SNC	Slovo na cestu
BC	The Seventh-day Adventist Bible Commentary
RaH	Advent Review and Sabbath Herald

Díla Ellen Whiteové

Zkratka	Anglický název
SD	Sons and Daughters of God
TMK	That I May Know Him
(...)SP	Spirit of Prophecy (1SP – sv. 1; 2SP – sv. 2 atd.)
YI	Youths Instructor
DA	Desire of Ages
COL	Christ's Object Lessons
PP	Patriarchs and Prophets
Mar	Maranatha
PK	Prophets and Kings
(...)SM	Selected Messages (1SM – sv. 1; 2SM – sv. 2 atd.)
(...)T	Testimonies for the Church (4T – sv. 4 atd.)
GW	Gospel Workers
SC	Steps to Christ
ML	My Life Today
SR	Story of Redemption

Zkratka	Český název
TV	Touha věků
PM	Perly moudrosti
NUD	Na úsvitu dějin
OSU	Od slávy k úpadku
CVP	Cesta k vnitřnímu pokoji

Sbírky ve 4. čtvrtletí 2011

Misijní sbírky

Sbírky sobotní školy ve čtvrtém čtvrtletí roku 2011 jsou určeny pro Generální konferenci, aby se pokryly potřeby misijních pracovníků, kteří pracují s lidmi v jejich domovech, nemocnicích a věznicích. Jsou to především knižní evangelisté, pracovníci církevní pečovatelské služby, dobrovolníci na všech úrovních církevní činnosti. Jejich práce je stále velmi potřebná všude ve světě. Navštěvovat lidi dům od domu, zanechávat v domovech knihy, povzbudivé slovo, uklizený byt či chutné jídlo – a to vše na základě dobrovolné služby, je stále nejvíce podobné činnosti prvních následovníků Ježíše.

Výnos sbírek bude z větší části odeslán na projekty mimo naši republiku. Na odvozech do světového misijního fondu se jednotlivá sdružení podílejí v roce 2011 takto:

České a Moravskoslezské sdružení	100 %
Slovenské sdružení	80 %

Sbírka 13. soboty

Finanční prostředky ze sbírky 13. soboty podpoří plánované projekty církve ve vzdálených oblastech světa.

Ve 4. čtvrtletí 2011 jsou finanční dary určeny pro Severoamerickou divizi (NAD) se sídlem v Silver Spring v Marylandu (USA). Tvoří ji země: Bermudy, Kanada, ostrovy Saint-Pierre a Miquelon, Spojené státy americké, Johnstonův ostrov a Ostrovy Midway.

Celkový počet sborů v této divizi je 5 281, počet členů 1 120 856 a počet obyvatel je 343 855 000.

V roce 2011 všechna sdružení odvádějí na tento účel 75 %.

Ostatní prostředky (25 %) jsou určeny na podporu Domu pro seniory, část je určena na zabezpečení práce knižních evangelistů – Nadační fond.

Na závěr každého roku je část sbírky 13. soboty určena na podporu činnosti oddělení knižní evangelizace a část na provoz Domu pro seniory ve Zlíně. Pokrýt všechny náklady tohoto zařízení není snadná záležitost, přestože se spojují příjmy z několika zdrojů (poplatky klientů, dotace státní správy, osobní dary a příspěvek naší církve). Moravskoslezské sdružení, které spravuje tuto instituci, musí ještě každý rok určitou část nákladů uhradit ze svého rozpočtu. Sbírka podpoří provoz tohoto zařízení.

Více informací naleznete postupně na www.casd.cz (aktuality-filmy ke stažení).

Sbírka darů 13. soboty proběhne 24. prosince 2011.

V sobotu 12. listopadu proběhne sbírka modlitebního týdne. Finanční prostředky z této sbírky jsou určeny na projekty globální misie v celém světě.

Edvard Miškeř, hospodář Česko-Slovenské unie CASD